BIBLIOTEKA
Zakł. Nar. im. Ossolińskich
XVII 4922

MATTHIÆ CASIMIRI

SARBIEVII

SOCIETAT: JESU.

LYRICORUM

LIBRI IV.

EPODON LIB. UNUS

ALTERO.

EPIGRAMMATUM.

Budiss: in typis Andreæ Frisel.
Bibl. Dresd.

ANNO CHRISTI

M. DC. LX.

14.999

Delicium Francisci Kayserl.
1662 die 23 Januarii
et Regalis J. C. Goetzii

INSTYTUT SŁOWIAŃSKI EGO

XVII - 4922 - 1

MATH. CASIM. SARBIEVII
SOCIETATIS JESU.

LYRICORUM
LIBER PRIMUS.

AD URBANUM VIII.
PONT. OPT. MAX.

ODE I.

Cùm infestæ Thracum copiæ Pannoniâ excessissent.

IAm minæ sævi cecidêre belli:
Jam profanatis malè pulsa terris
Et salus, & Pax niveis revisit
Oppida bigis;
Jam Fides & Fas, & amœna præter
Faustitas læto volat arva curru:
Jam fluunt passim pretiosa largis
Sæcula rivis.
Candidi soles veterisque venæ

Frontibus nati revocantur Anni:
Grandinat gemmis, riguoque cælum
Depluit auro.

4 Meque veraci decinisse plectro
Inter Octobreis, tua festa, pompas,
Prisca Saturni rediisse sæcla,
Approbat orbis.

5 Aurei patrum niveique mores,
Exul & serâ procul usque Thule
Candor, & pulchro remeare Virtus
Audet Olympo.

6 Lactis & fusi per aprica mellis
Garruli campos secuêre rivi:
Et superfuso tumuêre plenæ
Nectare ripæ.

7 Lætior vulgò seges inquietis
Fluctuat culmis, titubantq; frugum
Uberes campi, nec avara sulcis
Invidet æstas.

8 Pastor erranteis comitatus hædos
Provocat raucas calamo cicadas:

Mu-

Mugiunt colles, & anhela fessis
Silva juvencis.
Pace subsultant juga, pace rident
Tetricæ rupes: leve separatos
Otium colleis amat, & sequestri
Gaudia pagi.
Te Ceres flavis redimita culmis,
Magne pacati Moderatot orbis.
Te suis Æstas opulenta circum-
fundit aristis.
Supplici myrtus tibi servit umbrâ,
Serviunt lauri: tibi celsa longè
Quercus assurgit, tremuloque pinus
Vertice nutat.
Siderum Præses, Dominusque terræ,
Lucidâ Romam speculatus arce,
Regna tranquillet cupidoque Patrem
Te velit orbi.
Laurus annosum tibi signet ævum:
Fata te norint, properentque Parcæ

Nescium carpi tibi destinatos
Stamen in annos.
Quæq; formosos sedet inter igneis,
Sedulam pro te miserata Romam
Virgo quam circùm glomerãtur albis
Astra choreis.
Curet effusas Latii querelas,
Virginum castas juvenumque voces
Curet, & votis procerum reclinem
Accommodet aurem.

AD AURELIUM LYCUM.

Ne plus æquo de adversâ fortunâ queratur.

ODE II.

INdignas, LYCE, nænias, (spidis
Et mœstum gemitu pectus, & hi-
Frontem nubibus expedi,
Cùm Sol non solito lumine riserit,
Et fortuna volubilis
Fati difficilem jecerit aleam.

Quod

Quod vexant hodie Noti,
Cras lambent hilares æquor Eteſiæ.
Mœſtum Sol hodie caput, (quore.
Cras lætum roſeo promet ab æ-
Alterno redeunt choro (pè
Riſus & Gemitus & madidis pro-
Sicci cum lacrymis Joci.
Naſcũtur mediis Gaudia Luctibus.
Sic fatis placitum ſuis
Tempeſtiva fluunt fata periculis.
Feſſos duxit heri boves,
Dat magnis hodie jura Quiritibus:
Et, quæ bobus ademerat,
Imponit Gabiis & Curibus juga.
Idem Phoſphorus aſpicit (Heſperus.
Magnum, quem tenuem viderat
Quòd ſi ſeria ludicris
Fortunæ placeat texere; ruſticus
Heſternam repetet caſam,
Ridentis populi non humilis jocus:

Et queis rexerat omnia,
Findet laurigeris ligna securibus.
Quod si defuerit salix,
Fasces pauperibus subjiciet focis.

AD URBANUM VIII.
PONT. OPT. MAX.
ODE III.

URBANE Regum maxime, maxime
URBANE Vatum, Pegaseus tibi
Temo volaturusque latè
Regna super populosq; currus
Jam dudū apud me est, eripe Te solo,
Oblivionis eripe nubibus
Nomenque laudesque. O Deorum
Concilio, patrioque quondam
Promisse cælo! te super inclyta
Terrarum & altas Acroceraunia
Egressa nubes, te superni
Colla super humerosque Pindi
Attol-

Attollere altè, non ſine numine,
Luctabor. Ibis ſub pedibus pigras
Urbes relicturusque gentes,
Attonitæ novus hoſpes auræ,
Hàc unde vaſti littora Nerei,
Amnesque camposq; & juga deſuper
Arceſque mirari, & natantes
Oceano numerare terras
Coràm licebit: jam tibi barbarus
Circùm ſupinis collibus annuit
Æmus, ſalutatáque longè
Attremit Acrocorinthus aulâ.
Ter pronus Othrys, ter trepidæ latus
Subſedit Oſſæ, ter Rhodope nives
Sacràſve ſubmisêre lauros
Æmathii capita alta Pindi,
Sacerque Phœbo Cynthus, & aviæ
Acuta Cyrrhæ, laurigeris tibi
Thyrſis coronatus Citheron,
Et patulâ nemoroſa pinu

9 Pangæa gaudent brachia frondium
Longè tetendisse, & procul obvios
Currus adorare, & volanti
Ardua supposuisse terga.
10 Hinc ire pompas, hinc tibi præpetes
Centum superbis ire curulibus
URBANE Musas, atque aperto
Ire sines tua facta cælo.
11 Auditis? an me ludit amabilis
Imago pompæ? jam videor pios
Audire plausus, & frementes
Cæruleum per inane turmas,
12 Hinc & tepenti vectus ab Africo
Apum sonoro exercitus agmine
Leni ter URBANUM susurro,
Ter resonis fremuêre pennis.
13 Ter vecta terris ac pelago super
Respondit Echo: ter lituis procul
Sparsæ ter URBANUM Camœnæ
Pindaricis cecinêre plectris.
14 Audivit ingens pontus, & insulas

Ere-

Erexit omnes, ilicet Africæ
Plausêre & Europes, & unà
Americes Asiæque regna.
Lætæque tandem, currite sæcula,
Dixêre Musæ: Currite candidis
Horæ quadrigis: ite, magni
Sæcula deproperate Menses,
Dixêre Musæ: protinus aurea
Risêre longùm sæcula, sæcula,
Auro laborata, & recuso
In pretium emicuêre vultu.

AD CRISPUM LÆVINIUM.

Ne nimiùm adolescentiæ fidat.

ODE IV.

VIve jucundæ metuens juventæ
CRISPE LÆVINI: fugiunt avarę
Mensium Lunæ, nimiumque volvi
Lubricus æther.
Tu licet multo pretiosus auro
Gemmeâ vestem moderêre zonâ;

Et super collo Tyrias amicet
Fibula lanas:
3 Jure Phœnissis vaga penna cristis
Stare labenti dubitat galero:
Jure, quo fulges, timidum refigi
Palluit aurum.
4 Quod tibi largâ dedit hora dextrâ,
Hora furaci rapiet sinistrâ:
More fallenti tenerum jocosæ
Matris alumnum.
5 Mobiles rerum dubiique casus
Regna mortalis tenuere vitæ:
Sedulus metæ properat fugacis
Impetus ævi.
6 Tardiùs ponto volat Adriano.
Quam ratem mersi pepulêre remi,
Et repentinis animosa trudunt
Carbasa ventis.
7 Omnibus mundi Dominator Horis
Aptat urgendas per inane pennas:
Pars adhuc nido latet, & futuros
Crescit in annos.

LAUDES URBANI VIII

PONT. OPT. MAX.

BIBL. Z.N. IM. OSSOLINSKICH 7

ODE V.

NUper receptâ bella super Tyro,
Pugnasque serùm ludere distuli
URBANE, nunc jurata lenem
Increpuit tibi Musa buxum.

Per te reficto ferro adamantinum
Offulsit auro sæculum, & undique
Gazis coronatumque gemmis,
Purpureo revirescit ævo.

Quo fœta quondam nectare flumina,
Ultroque septem balsama collibus
Manare, vinóve & liquenti
Melle vagos properare rivos,

Et spontè sero vespere turgidas
Ad septa narrant lanigerum pecus
Mammas reportare, & comatum
Assyrio grave vellus auro.

Te Fas, Piumque, & Justitiæ comes,

Utcumq; sacrum lætus agis pedem,
Candor coronat; Te fidelis
propositi studiosa Virtus.
6 Te ponè flavo larga Ceres sinu,
Rerumque plenis non sine cornibus
Felix Amalthee citatis
Rura subit populosque bigis.
7 At Vis,& ater Luctus ,& æneis
Stipata centum Bella furoribus,
Curæque,pallentesque Morbi,&
Fœda modis simulacra miris
8 Cessêre retrò. Te duce Faustitas
Secura frugum rura perambulat,
Tutæque per vasti tumultus
Carpathii volitant carinæ.
9 Te feriati cum pueris senes,
Nec non recluſæ cum nuribus canunt
Regem puellæ: sive reddit,
Sive citum rapit hora solem.
10 At nos recurvo poplite per vias
Patrem colentes, ter niveum Tibi

Nin.

Nimbum liguſtri, ter roſarum
Puniceum jaciemus imbrem.

AD PRINCIPES EUROPÆ,
De recuperando Orientis Imperio.

ODE VI.

NOndum minaci cornua Boſporo
Decuſſit audax Pontus, & efferis
Servire Neptunus Gelonis
Tùrpè gemit, reſonaſque fluctu
Plangente ripas Thraca rebellibus
Immugit undis: Æmathiam pudet
Frænos momordiſſe, & Pelaſgos
Odryſiis dare colla loris.
Mœrent tenaci compede Cyclades
Pigræ moveri: mœret Achaica
Tethys, inæqualeſque campi
perpetuo lacrymantur Hebro.
Semperne nigras Æthiopum domos,
Vel quæ ſuperbus præfluit oprida
Ganges, Abydenaſque turreis
Sup-

Supplicibus, tremuisse pinnis
Formidolosam juverit Artacen?
Sesequè captum Bosporus omnibus
Undis Erythræoque & alto
Jonio Arabioque ploret?
Vani futuri temporis augures
Fecunda rerum sæcula discimus;
Si non retractamus fideli
Tela manu; tacitoque gaudet
Vagina ferro; si clypei vacant,
Hastæq;, & arcus; non animi placent
Parci laborum, non magistræ
Consilii, sine Marte, linguæ.
Frustrà Novembreis dicimus ad focos
Pugnata Rhætis bella sub Alpibus:
Frustrà renarramus Gelonum
Versa retrò retulisse signa:
Si non & ipsi stringere Noricos
Audemus enses; quos malè barbara
Non decoravêre terga,
Sed Tyrio Latiale fuco

Ille-

Illevit aurum, non ſine gemmeo
Circumſonantis fulgure balthei, &
Grato catenarum tumultu,
Et ſonitu phalerarum acuto.
Formoſa fortes arma timent viros,
Frangiq; nolent, ſeu profugo Scythes,
Seu creber è campis agetur
Myrmidonum Dolopumque nimbus.
Quicumque ſuras & caput induet
Auro, Quirites; exuet Italum,
Civiſque Romanus negari
Impavido patietur hoſti.
Nec qui capillum finget, & aureum
Solem refuſis crinibus allinet,
Dicemus Umbrum, qui frementeis
Antiochi Annibaliſque turmas
Rurſum efficaci diruat impetu,
Alpeſq;, clauſumq; intrepida manu
Perrumpat orbem. Sic citatis
Sæcula degenerare metis

San-

Sancit futuri temporis Arbiter;
Certoque prudens ordine segreges
Metatur annos. Nunc severis
Artibus, ingenioque pugnax
Affulget ætas, nunc melior foro
Gestit disertis fervere jurgiis.
Hæc Thracas audacemq; Bessum,
Hæc Cilicas, pavidosque Seras
Produxit ætas. Nos senio piger
Effudit Orbis, dedecus ultimum
Mundi, fatiscentisque naturæ
Opprobrium. Malè nata proles,
Quidquid bonorũ restitit (heu nefas!)
Morum, sceleſtâ deterimus notâ,
Mentisque, & excelsi latrones
Ingenii, violenta fraudum
Tormenta, sanctis addere dotibus
Laudamur ultrò: nec scelerum pudet;
Virtusque clamatur, sagacem
Flagitio violare dextram.
Iras & enses vendimus, & manum,

Hac

Hac, unde nummis aura refulserit:
Sparsique tinnitus ad auri
Sollicitâ vacat aure vulgus.
Et quâ secundis jecit honoribus
Benè ominatam mobilis aleam
Fortuna, mentitur caducæ
Plebis honos, positoque fallax
Accumbit omnis poplite civitas,
Per jura festo surgere cum joco,
Cum pompa stipantûm, & dolosi
Præteriit breve fulgur auri.

AD TELEPHUM LYCUM,

Fortunæ rerumque humanarum inconstantiam accusat.

ODE VII.

EHeu, TELEPHE, ludimur;
Fortunæ volucri ludimur impetu.
Æternum nihil est, sacro
Quidquid lenta tulit materies sinu,
Statur casibus. Occidet

Quod

Quod surgit: sed adhuc surget, &
occidet
Ritu præcipitis pilæ,
Quæ cũ pulsa cavâ rejicitur manu,
Nunc leves secat Africos:
Nunc terræ refugis absilit ictibus.
Vesper vespere truditur; (bit,
Sed nunc deterior, nunc melior su-
Anni nubibus insident,
Incertis equitant Lustra Favoniis,
Cæco Sæcula turbine.
Hæc, quam Pieriâ decipimus lyrâ,
Juncto fulminis essedo, (Notos
Eheu, quàm celeres Hora quatit
Nec gratæ strepitum lyræ,
Nec curat miseræ carmina tibiæ:
Et quamquam canitur levis,
Sese tota suis laudibus invidet,
Magnas intereà rapit
Urbesque, & populos & miserabili
Reges subruit impetu.

Et

Et ſceptri decus, & regna cadentiũ
Permiſcet cineri Ducum,
Aurataſque trabes & penetralia,
Et cives ſimul & ſuper
Everſis ſepelit turribus oppida,
Ac mundi procul arduas
Strageſq; & cumulos, ac Procerum pyras
Feſtâ nube ſupervolat; (viſſimo
Stellarumque rotam, & longa bre-
Curſu ſæcula corripit.
Dum nobis taciti diffugiunt Dies
Eheu, TELEPHE, ludimur,
Fatorum rapida ludimur orbitâ.
An nos fallimur? an ſuam (ginem,
Rerum pulcher habet vultus ima-
Et ſunt quæ, LYCE, cernimus?
An peccãt fatuis lumina palpebris,
Et mendax oculi vitrum?
An longi trahitur fabula ſomnii?

Sæcu-

Sæculi nostri socordiam persequitur.

ODE VIII.

AUt nos avaræ vendidimus Tyro,
Aut usq; Thulen misimus exules
Cultus avorum, non honoris
Præcipiti libet ire clivo:
Nõ sceptra Pyrrhi, nõ Agamemnonis
Leto pacisci: non Alyattici
Vejente permutare saxo
Uber, Achæmeniumq; Tigrim.
Nescit severo livida brachia
Signare ferro, nescit idoneis
Tiro reluctantem lupatis
Frangere equum, metuitq; torvũ
Tranare Lirim, cùm nivibus satur
Exæstuanti fræna licentiæ
Permisit, emovitque ripam
Assiduæ metuendus Urbi:
Quòd si procacẽ fregit equo gradum,
Micatque nervis, & genibus tremit:

At non Lupercales iisdem
Nescius assimulare saltus,
Et cùm peritum sistra citant pedem, 6
Doctus choreæ. Frangite barbita,
Nervosque dementemque buxum
Femineo prohibete cantu.
Auditis? Istri littora personat 7
Ferale cornu, jam capita Alpium
Magnæque respondêre montes
Ausoniæ, novat arma Mavors,
Urbesque tectis elicit. ibimus? 8
An nos Caleno mensa tenet mero,
Cœnæque regnorum redemptæ
Divitiis, populique censu?
Quas cùm recedēs viderit Hesperus, 9
Surgens easdem Phosphorus aspicit;
Et ridet aspecto renidens
Luna mero, radiosque tingit,
Dum nos Lyæo regificis super 10
Descripta mensis prælia pingimus,
Fusoque metamur Falerno

Mœ-

Mœnia, diluimusque fossas.
Surgamus. Indo lutea Nereo
Sublucet Eos: jam radiantium
Flatus quadrigarum, & citatæ
Oceanum pepulêre plantæ,
Surgamus, omnes prima vocat dies,
Et Phœbus: at non noster ab Indiis.
Phœbus Quirites, nec Latino
Orta dies famulatur orbi,
Totumque diris manè Othomanidis
Impĕdit æther. prô pudor! Occidens
Nobis fatigatusque tantùm
Hesperium propè Phœbus axem
Turpi Latinis vespere serviet?
Surgamus: Oetam Gadibus & Paron
Addamus, Auroramque nocti, &
Bactra Tago, Tiberiq; Gangem.

AD NICOLAUM VEJERUM PALATINI CULMENS FILIUM.

ODE IX.

Ibis

IBis, belligeræ regna Poloniæ
Et gratæ repetes limina Patriæ:
Quæ te voce diu, quæ prece flagitat
Passis obvia brachiis.
Ceu quem velivolis præpes Etesiis
Navis divitibus distinet insulis
Dilectũ juvenem, quẽ modò barbara
Auri coripuit fames,
Mater sollicito spectat ab æquore,
Et lentum pelagi damnat Oriona,
Et ventos gemitu duplicat, & pigro
Affundit lacrymas mari:
Si fors edomito fletibus Æolo
Indo sole niger filius advolet.
Et longi memores exilii notas
Caris deleat osculis.
At tu nec studio mercis idoneus,
Infamisque lucri, nec sitiens opum,
Quas septẽ geminis prodigus ostiis
Aut Ganges vomit, aut Tagus,
Invises patrium limen, amantior

Insignes animi quærere copias,
Et vi consilii promptus, & ubere
Venâ divitis ingenî.
7 Te rerum sapiens usus, & imperî,
Te felix operum spiritus addecet,
Et vox se populo fundere largior
Plenæ flumine copiæ.
8 Fortunæ volucrem mitte licentiam
Hoc appone lucro, quod tuleris simul
Quò te cunq; feres: seu per inhospita
Rauci littora Bospori,
9 Et captum niveâ compede Nereum
Seu pacis dubios Thracas, & asperum
Persen, seu refugum visere Concanum
Legatus properaveris
10 Virtutem solidi pectoris hospitam
Idem portat equus, qui dominum, neque
Aut campo melior ponè perambulat
Aut mensæ comes assidet
11 Illam cana Fides, nudaque Veritas,

E

Et ferrugineæ plebe pecuniæ
Circũfusus Honor, & sequitur propè
Albis Fama jugalibus.

LAUDES URBANI VIII.

PONT. OPT. MAX.

ODE X.

NOn solus olim præpes Horatius
Ibit biformis per liquidũ ęthera
Vates: oloriniſve latè
Cantibus, Æoliôve terras
Temnet volatu, me quoque desides
Tranare nimbos, me Zephyris super
Impunè pendere, & sereno
Calliope dedit ire cælo,
Et quà licebit nubibus & sacrum
Vulgare cælo carmen, eburneam
Lyramque suspendens, tubamque
Colla super, niveisque læves
Plumis lacertos, me nec inhospita
Sistent oborti littora Nerei,

Rupêsve inaccessæ ferarum, aut
Verticibus scopulorum acutis
Armata Tethys, me juga Caucasi,
Me canus Atlas, me mare barbarum,
Lateque dejectis uterque
Audiet Oceanus procellis.
Ut se quieto cuncta silentio
Stravêre latè! Pieriæ simul
Fontes Amymonæ, & canoris
In numerum cecidêre lymphis
Doctùm fluentis murmura Penei,
Sacroque Nysæ è vertice tympana,
Lyræque, buxique, & remista
Cum lituis citharisque plectra
Fregêre nubes. Hinc tibi Gloria
Latè per orbem differet aureum
URBANE nomen: qua coruscо
Concutitur Jovis aula curru,
Septemque sese sideribus pigrum
Evolvit ævum; protinus ultimis
Afris, coronatisque Serum

Mœ

Mænibus, Oceanoque rubro
Noscêre magnus; jam tibi tinnulus
Fert sistra Nilus, jam Berecynthia
Curetes æra, jam frementes
Rauca crepãt Corybantes arma,
Te Vaticanis Maurus & Æthiops
Affusus aris, te tepidi canunt
Devexa mundi, te remotæ
Littora personuêre Chrysæ:
Magnusque latè diceris arbiter
Cælumq; Terrasq;, & Maria, & Styga,
Amnemque Cocyti severum, &
Elysiam cohibere Lethen.
Tibi (benignæ si qua fides spei) (des
Sternentur olim magnanimæ ad pe-
Gentesque Regesque. ô caduci
Præsidium, columenq; mundi,
Jam nunc labantis pondera seculi, &
Deprælianti ûm funera Principum,
Pronasque Regnorum ruinas
Consilioq; humerisque siste.

Tardum sereni partibus ætheris
Te Sidus addas; neu properes citus
Mensis reclinari, & faventûm
Ambrosiæ accubuisse Divûm.
Serò receptum Roma fleat Patrem,
Tuisque longùm vivere moribus
Possint Quirites, possit ingens
Curia, purpureique Patres:
Dumque gaudens, & cupidus tibi
Incumbat orbis: certus ames Remi
Urbemque, prolemque: ac merenti
Quamquã avidus tibi debet æther,
Reposce Divos præmia lentior,
Paullumq; differ sidera, dum Tagum,
Dum Bætin, undantemq; bello
Eridanum, Ligerimq; places:
Dum fracta septem cornua montibus
Submittat Hebrus, dũ tibi Thessalum
Ducat catenatus Tyrannum in
Perniciem opprobriumq; fastus,
Jam tum tropæis & senio gravem
Au-

Aurata ſtellarum ad Capitolia
Longis revertentem triumphis
Signiferæ vehat axis aulæ.
Quò Muſa vatem, non memor Icari,
Tollis relapſurum? his potiùs gravem
De pone ripis, & doloſas
Deme humeris digitiſq; plumas:
Tybrimq; propter ducere languidos
Permitte ſomnos: & ſuper ilice
Lyramq; pendentemq; buxum
Ambiguis fluitare ramis.

AD STEPHANUM PACIUM
MAGNI DUCATUS LITHUANIÆ
SUPREMUM THESAURI
PRÆFECTUM.

Equeſtris elegantiæ jactantiam reprehendit.

ODE XI.

NOn auro, neque tinnulis
Pugnandum phaleris, & chlamydum ſinus
Et

Et nodos, & inutiles
Gēmas belligeris demite brachiis.
Quid lævem galeam juvat
Plumarum volucrē ferre superbiā?
Cur sparsas agitat jubas,
Et conus tremulis annuit Africis?
Cur tectum pavidam caput
Ementitur avem, cùm levè sibilis
Aurarum, & Zephyri joco
Furtum Mygdoniæ proditur alitis?
Jam grando chalybum imminet,
Telorumq; frequens aura volantiū
Imbelli galeæ insonat:
Jam Martis tonitru mugit, & obviū
Medi fulgur acinacis. (jubar?
Quid prosunt phaleræ? quid galeæ
Quid lætæ Zephyris comæ? (mulis
Aut umbo clypei quòd procul æ-
Lucem solibus invidet? (spici?
Quid vultus nimium sedulus ad-
Quid pictus pharetræ timor?

Au-

Aurum frenigerâ rejice dexterâ:
Ferro res eget & manu,
Et magnis animis: hæc tuleris tria,
Dicam Geryoni parem, (cules
Quem nec populifer proruat Her-
Nec cælo nimius Mimas, (lus manu.
Nec durâ Idomeneus, aut Sthene-
Bellis adsit idonea
Incomptæ facies lege ferociæ,
Quam fuci decor abstinens,
Lascivæq; carens forma proterviæ,
Et ferri memores genæ,
Hesterniq; notent vulnera prælii.
Cristæ non facient virum,
Non arguta suis colla coralliis.
Thoracas Pavor & Metus
Dicuntur Siculis fingere malleis,
Et primi scopulis super
Procudisse vagis scuta Cydoniis.
Nos stultum tegimus caput,
Et leto tenues objicimus moras.

At quos eruerit sibi
Directis oculos invida spiculis
Mors affingere creditur.
Fatis mille loci, mille patent viæ:
Sed signat jaculis locum,
Qui vultū subitis dimovet ictibus,
Devotumq; mori latus
Objectu tremulæ protegit ægidis,
Nudos bella pavent viros.
Audentes animos ipsa volūt propè
Declinare pericula.
Cum consanguineæ ferrea Græciæ
Hector rumperet agmina,
Torvis sæpè genis turbidus obvios
Fati terruit impetus.
Quos sortuna timet, vitat, & acrium
Differt prælia mentium;
Et mors sæpè viris invidet auream
Famæ pandere semitam.
Quod si belligerâ cesseris orbitâ,
Post te fata citaveris,

Osten-

Ostendesq; neci, quâ fugies, viam.

AD PRINCIPES ROMANI IMPERII.

De recuperandis Græciæ Provinciis.

ODE XII.

AT non supino semper in otio
Perdemus ævum. Surgite Dardani
Cives triumphandumq; captis
Imperium reparate Graiis.
Implete classeis, tendite carbasa,
Inferte remos, ite volentibus
Fatis Quirites: ite: ventis
Vestra tument animisq; vela.
Est, qui locantem bella pecuniam,
Nec visq; rebus postulet utilem
Nervum, quis erumpentis auri
Fluxit ager potiore venâ
Cuniculosi montibus Orici?
Ferro, Quirites, si lubet, abditum
Mercemur aurum: qui vibrati

Glandibus emeruisse plumbi
Gazas potentûm sciverit urbium,
Hic magna parvo lucra paraverit
Sumptu, nec exponetur aurum,
Nec Tyriæ Cypriæve merces,
Quas non cruentus Martis emat chalybs.
Seu per reluctantũ agmina Bistonum,
Et per recedentes Gelonos
Vulnifico pluit aura nimbo:
Seu fulminatis diruta molibus
Castella densis bella tonitruis
Emoliuntur, cùm caduco
Mœnia concutientur igni,
Capiq; versis turribus annuent
Arces, & omnis copia, & obice
Centum catenarum gementes
Divitiæ pediciq; ferri.
Jam pænè gazis Bactra timent suis,
Jam dives Aule, jam Cythereiæ
Conchæ, Mycenæiq; census,

Et

Et Tyros, & Genoëſſa flavo
Palleſcit auro; jam propè decolor
Albet superbis Creta coralliis;
Phthieque, & interfusa Cypros,
Ditibus ingemuêre ripis.
Est, quem comãtûm gratia montium,
Aut floridorum tangit amœnior
Vultus viretorum, vel ũda
Mobilibus Cynosura rivis?
Hunc empta multo sanguine recreẽt
Tempe, vel acri Pelion aut Samos
Asserta bello, vel virentis
Silva Cragi, vel opaca leni
Pangæa quercu: nec viridem Gnidon
Altamq; Dymen spreverit, aut retrò
Spissis coronatam salictis
Olenon, umbriferamq; Tricen.
Nõ lympha Cydni, nõ vitreus Meles,
Lenisve puro Lydius agmine,
Non mite crystallum Lycormæ,
Non gelidis Arasinus undis

Desiderantem non benè lubrico
Soletur amni, si modò bellicâ
" Estrage fumanteis capillos,
" Et tepidus linat ora pulvis.
Est, qui supinâ certet amystide
Obliviosum ducere Liberum?
Hunc Lesbos, hunc vinosa Crete,
Hunc Paphii rogat ora Cypri
Vinea.
Laxare ferrum, nec Rhodos abnuit,
Nec, non severi strenua Cæcubi
Naxos; nec illaudata Trachin,
Aut resides Amathuntis arces
Nolent cruentis ictibus asseri:
Aut qui propinquis æthera rupibus
Affectat Edon, aut maritus
Vitiferis Aracynthus ulmis.
Est, cui supellex, & vigil ignibus
Risit caminus, cui pecorum placent
Armenta, cui latè reductus
Hinnit ager, fluviiq; balant,
Cantu sonori blandius Orphei?

Illum

Illum juvencis poſtulat hoſpita
Pleuros, Cleonæique colles,
Et pecorum ſtudioſa Trœzen:
Cææque valles, vel Calydoniæ
Dumeta ſilvæ, vel redeuntibus
Saltata Gortyne capellis,
Cùm roſeus tegit arva veſper.
Si quis virenti limina marmore,
Saxoque poſtes, & laquearia, &
Fingat pavimentum, Caryſton
Et variam Salamina, juſtis
Repoſcat armis, huic Phrygiũ propè
Baccata longis Attica collibus
Deſcendet in tectum, & videndæ
Porticus adjicietur aulæ.

AD TARQUINIUM LAVINUM.

ODE XIII.

NOn ſi ſol ſemel occidit,
Non rubris iterùm ſurget ab Indiis; Nec

Nec, si quos celeris rotæ
Sors non-exiguo proruit impetu,
Non lapsos iterum levet,
Arguto docilis ludere cum joco.
Ne spem projice, TARQUINI:
Cujus pænè retrò lãbere pulverem
Et vestigia diceris,
Cùm fortuna levẽ verterit orbitam,
Effusam super & luto (puram
Fumantem poteris cernere pur-
Tunc & risibus abstine,
Neu turpi domino lumina paveris:
Neu calces nimium, memor
Fortunæ geminã sæpè jaci pilam.

AD JULIUM FLORUM

Curam Lyncei adolescentis illi commendat.

ODE XIV.

Nullus effrænæ rabiem juventæ
Æstus Ætnæi superet camini

Nul-

Nulla conceptos jaculantis igneis
Ira Veſevi.
Creſcit infeſtis animoſus anſis
Ardor, & primæ juvenile vitæ
Robur adverſum ſibi luctuoſis
Diſſidet armis.
Sic ubi denſis Aquilo procellis
Bella montanis meditatur Euris,
Et potens igni Notus & ſonorus
Imbribus æther,
Hinc repentinos ſtruit aura monteis,
Inde bacchātûm patiēs procellarum
Ingemit littus, reſonumque ſaxis
Tunditur æquor:
Fervet hinc illinc inimica Tethys:
Pacis incertus, dubiuſque belli
Fluctuat pontus, cui militares
Inſtruat undas.
Mollior læſi tamen ira ponti,
Lenior motis Aquilo procellis,
Puberum JULI, quatiente cæcas
Turbine mentes. Hic

7 Hic ubi pugnax equitavit Auster,
Incitæ remis volitant carinæ,
Quas leves auræ faciliſque veli
Trudit Japyx:

8 Quæ ſemel certo metuendus arcu
Fixit, aut recti timor, aut cupido,
Rara pacatis agitata fidunt
Pectora curis.

9 Fortiùs pugnes juvenum domando
Spiritus, quàm ſi juga feriatis
Induas tauris, vel equina Pœno
Frænaleoni.

10 Jure florentes moderaris annos
Lyncei: duris meritò lupatis
Corripis frænum, ſpatiique parcum
Flectis ephebum.

AD EQUITES POLONOS,

Cùm LADISLAUS *Poloniæ Princeps, fuſo Oſmano Turcarum Imperatore, victorem exercitum in hiberna reduceret.*

ODE

ODE XV.

CRedetis? jo credite posteri 1
Fractos pudendo Bistonas impetu
Cessisse, & infaustis redemptam
Funeribus pepigisse pacem:
Quis tunc recenteis Odrysiis timor 2
Affixit alas, cùm refugas metu
Præ se LADISLAUS phalangas
Fulmineis agitaret armis!
Quantus Gelonis, quantus erat feris 3
Sudor Corallis, cùm propè decolor
Ister, verecunduſque captâ
Bosporus erubuisset undâ!
Cùm versa Thracum parma trementibus 4
Fronderet hastis, cùm celer Attacen,
Turreisque Byzanti probrosis
Concanus assonuisset armis.
An nos repensam sanguine gloriam 5
Frustrà futuris emimus? an suos
Exempla diffingent nepotem

In proavos, similemq; patri
6 Gnatum, reponent? quatenus (heu
pudor!)
Pejor nefastis progenies avis
Succrevit, & damnosa pulchras
Sæcula diminuêre vireis.
7 Vel nos avitæ stemmata gloriæ,
Curruſque, & enses nuper & hosticis
Direpta delubris tropæa,
Æmoniæ monumenta pugnæ
8 Uramus igni; neu pudeat sacros
Mentita vultus frangere marmora,
Non æra fumosasque patrum
Effigies, memoresque laudum
9 Ceras profundo mergere Vistulâ;
Vel, si supinæ tædet inertiæ,
Martemque majorumque pugnas
Egregiis iterare factis
10 Juremus. O quem Gloria fervidis
Urbeisq; terraque & populos super
Evexit alis, ô caduci

Grande

Grande decus columenq; mundi,
Pridem Geloni ſobria ſanguinis
Rurſum Polonis deripe poſtibus
Et tela, Princeps, & timenda
Edoniis refer arma ſignis.

Temporum noſtrorum ignaviam reprehendit.

ODE XVI.

MErcuri, nam te citharæ potentem
Vivido manes reparare cantu
Furva Cocyti ſtupuêre preſſis
Stagna fluentis:
Tuque Lesbóos imitata nervos
Muſa, Dircæum modulare carmen,
Quo Palatini revocetur Orco
Turba Quirini.
Ite pugnaces Priami nepotes,
Pulcher Anchiſæ Veneriſq; ſanguis,
Ite, formoſas Acherontis, ite,
Linquite ripas.

Quid

4 Quid juvat nigras habitare valleis,
Ferreum leto simulante somnum?
Quid juvat subter sepelire magna
Sæcula terra?

5 Te mari torvi revocant Sicambri:
Te pharetratæ Nomadum catervæ,
Te Numantini metuende poscunt
Scipio campi.

6 Æreis rursum fluitare turmis
Visa Carthago, peditumque nimbos,
Et Saguntinis, Siculisque bellum
Affundere portis.

7 Surge: nō audis strepitum, & sonorum
Agmen, & tractas per humū catenas?
Non vides, quantā novus ecce surgit
Pœnus in hastam?

8 Magna te poscunt Asiæ sepulchra
Magne Pompei. Tibi Cæsar olim
Thraces, & ferrum, manicasque, & ignem, &
Tela minantur.

Bactra

Bactra jam motis tremuère castris,
Martio nubes feriente cornu;
Jã minæ tristes equitũ, & frementûm
Hinnitus equorum,
Surge: quâ dormis, quatit acer urnam
Ungulâ Medus: potes hoc sepulchro
Esse securè piger, aut honestos
Carpere somnos?
Ite, felices iterate pugnas,
Ite Romani, juvet arma notis
Postibus demi, solitoque frontem
Assurgere cono.
Bella nos pictis simulamus armis,
Splendidè fortes, & inane pugnæ
Nomen, & docti vacuum duellis
Ludere Martem.
Fortium cingi galeis avorum
(Prô pudor!) seri fugimus nepotes,
Heu peregrinis oneraße fortes
Tempora gemmis.
Parva nõ magnã manus implet hastã,
De-

Defluunt grandes humeris pharetræ:
Decidunt arcus, lateríque iniquus
Exprobrat ensis.
Prisca mutatæ pudet arma dextræ:
Patrius quondam malè laxus hæret
Filio thorax, nec avita norunr
Tela nepotem.

Animi lenitate Principes maximè commendari.

ODE XVII.

NOn vivi paries vitri, (ticis
Crystallique fores, aut Mareo-
Aurum postibus illitum, (cipem
Laudandũ memori carmine Prin-
Clarabit, neque barbaras
Decidet tumulo gloria laureas;
Sed frons mitior aspici,
Innubique nitens ore meridies,
Et qui sospitat omnia
Irati vacuus nube supercilî.

Pri-

Primo gratior Heſpero
Formoſus roſeâ vultus in Iride,
Regum vultus imagine,
Regnorũ legitur, pandite lumina, &
Vultum pandite Principes:
Jam vultũ, & populi lumina vidimus
Iraſci populum docet,
Qui torvis nebulã nutibus addidit:
Idem ſupplicii piger
Maturis faciem riſibus explicet,
Cædeſque, & populi graves,
Iras, & procerum prælia & aſperas
Regum contuderit minas.
Vulgus bella fremat: te nihil attinet
Fœdo turbida nubilo
Mutari pavidis ora coloribus.
Veris janitor aureus,
Qui campis liquidi paſcitur ætheris
Stellatis Aries comis,
Picti rura poli frænat, & arbiter
Mundi prata perambulat:

Iræque, & placidi lenior imperî
Ursis præsidet, & lupis; (nui
Demitq́;, & dominis cornibus an
Torvis jura leonibus,
Castigare vagos acer, & igneis
Mundi cogere sepibus.
Vultur degenerũ parcior unguium
Albis parcit oloribus; (equũ
Compescit volucrem Bellerophor
Nusquam monstra vagantia
Chiron Æmoniâ figit arundine:
Colludit Geminis Leo, &
Taurũ supplicibus conciliat jubis:
Nusquam sidera mugiunt, (plex
Aut latrat Procyon, aut Libyco du-
Rugitu reboat polus.
Labuntur tacito summa silentio:
Tranquillæque tacent rotæ,
Dum currus vigilum volvitur igniũ.
Tantùm lanigeræ facis
Balatu resonat mundus amabili,

Ri-

Rixâque, & ſtrepitu vacat;
Et ſe mundus amans, ipſe ſui propè
Vivis lucet amoribus:
Naturæque uterum, & parturientia
Zonâ ſidera ſubligat:
Hanc flexis Aries cornibus inchoat,
Rerum nobile vinculum, &
Conjux ſigniferi fibula balthei.

AD DIVAM ELISABETHAM

Dum inter Divos ab URBANO VIII. PONT. OPT. MAX. referretur.

ODE XVIII.

DIva, devexo dominata ponto,
Cujus undoſæ meminére Gades,
Cui Tagus ſervit, liquidoque rura
Præfluit auro.
Pauperes olim coluiſſe ſedes
Læta, nunc magnas habitare ſtellas,
Inter & gyros, & euntis inter
Sidera mundi,

Dum tibi Medæ pretiosa silvæ
Damna, per Thuscas adolemus aras,
Thureo Regem, populique celes
Crimina fumo,

Ad cælestem adspirat patriam.

ODE XIX.

Byron. Asclepi. URit me patriæ decor,
Urit conspicuis pervigil ignibus
Stellati tholus ætheris;
Et lunæ tenerum lumen, & aureis
Fixæ lampades atriis.
O noctis choreas, & teretem sequi
Juratæ thyasum faces!
O pulcher patriæ vultus, & ignei
Dulces excubiæ poli!
Cur me stelliferi luminis hospitem,
Cur, heu! cur nimiùm diu
Cælo sepositum cernitis exsulem?
Hîc canum mihi cespitem,
Hic albis tumulum sternite liliis,

Ful

Fulgentis pueri domus.
Hîc leti pedicas exuor, & meo
Secernor cineri cinis.
Hîc lenti spolium ponite corporis,
Et quidquid supereſt mei; (ra.
Immensum reliquus tollor in æthe-

AD PRINCIPES ITALIÆ.

De recuperando Orientis Imperio.

ODE XX.

PUlchro, Quirites, pulvere gaudeat
Impubis ætas, & strepitū, & minas
Jam nunc, & audaces tumultus
De tenero meditetur ungui:
Visoque primùm sanguine gestiat
Inter cadentum signa, neque eligat
Quo lassa post pugnam reclinet
Colla toro, solidisq; somnum
Commendet armis, aut clypeo super
Effusus, aut se cespitis explicet
Per summa, non parcus juventæ,

Et decorum pretiosus emptor.
Hoc septus olim milite, Bistonum
Vallata saxo diruit oppida
Regnator Epiri, & timendus
Parrhasiæ moderator oræ.
Heu quantus armis, quantus adest equis,
Quantusque sudor depopulantibus
Pangæa Dacis, cùm refusi
Ferrea diluvies Gradivi
Tumultuosi turbine prælii (propè,
Concussit Æmum: cùm Rhodopen
Sacrisque LADISLAUS armis
Attonitum patefecit Hebrum,
Et bellicosum Strymona vindice
Turbavit hastâ, qui calidas adhuc
Strages Gelonorum, & natantûm
Scuta virûm, galeasq; volvit.
Magnum illa terris intulerat metum,
Præceps alienas rumpere copias,
Taboque fumanteis & igni

Au-

Auſa cohors operire campos.
Si non honeſti læta periculi,
Belliq; metas rumpere pertinax,
Egiſſet armorum cupido
Non humiles iterare pugnas:
Manes avorum quis bene proſperis
Excuſet armis? quæ manus impigrũ
Leti Muſulmannum paternis
Immolet inferias ſepulchris;
Quæ nunc (pudendum) illudere per-
vicax
Perſultat armentum, & miſerabiles
Delent peremptorum ruinas
Hinnulei, timidæq; damæ?
Eheu cicatricum Heſperiam pudet,
Et mollis otî, & turpis inertiæ,
Iræque quæ procudit arma
Immeritis inimica regnis!
Quiſquamne tandẽ (dicite poſteri)
Ulturus Urbis nomen & Imperî
Affulget enſis atque ab ullo

Scuta tholo galeæque pendent?
An (quod vereri crediderim nefas)
Futurus ensis Dardanios adhuc
Proscindit agros, aut Latina
Arva metit, virideque silvis
Frondent sagittæ? non ego Romulâ
Damnabo pubem veridicus sacri
Vates Gradivi, jam cruento
Sparsa mari fluitare tela,
Videre rotis jam videor Thetin
Pugnare remis, jam Latiæ procul
Turmæ, repercussâque circum
Æra micant galeæque lymphâ;
Jam plana Triton personat æquora
Clangente cornu: jam video novas
Latè per Ægeum moveri
Cycladas, Æmoniamque longè
Inauspicato sidere lugubrem
Mœrere Lunam: jam profugę retrocedunt Tyrannorum phalanges,
Pænè metu glaciante Pontum.

AD

AD URBANUM VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE XXI.

POne surgentes super orbe curas, 1.
Magne pacati Moderator orbis;
Mitte Threissas calidâ phalangas
Fervere rixâ.
Mugiant cano, sine, bella ponto, 2.
Cùm procellosos struit aura monteis
Cùm gemunt cautes, refugáq; Calpe
Vapulat undâ.
Regna Rhæteis resonant triumphis, 3.
Rumor auratâ volitans quadrigâ
Grata dimittit benè feriatis
Omina terris.
Occidit justæ reus hostis iræ, 4.
Hostis hibernæ dominator oræ,
Quà coronatis sinuantur altæ
Turribus Alpes,
Quà nivis latè, saturæque flavent 5.

Imbrium valles: ubi mitigatus
Sole vicinos jaculante montes
Liquitur humor.

6 Ire captivo patiens fluento
Ister assertâ famulatur undâ:
Corripit fluctus, & utroque Rhenus
Margine servit.

7 Te genu nixi didicere Medi:
Laxat intentum tibi Maurus arcum:
Te pavent Seres, humerisque Parthi
Scuta reponunt.

8 Fingit effuso tibi nomen auro
Indus argutâ resonante lymphâ:
Te sonant septem vaga fabulosi
Ostia Nili.

URBANI VIII. PONT. OPT. MAX. *POESIS.*

ODE XXII.

Quis

Quis temperatæ flumine copiæ 1
Siticulosis influit auribus
Facundus amnis, & sequacis
Agmine luxuriatur undæ?
Rursumne torvum cantibus Æacum 2
Delenit Orpheus, quo duce Thracię
Aurita reptavêre saxa, &
Æmoniæ saliêre rupes?
An Dædalêi pectinis arbiter 3
Vates amicâ Pierias lyrâ
Triumphat aureis, & disertos
Eloquii reseravit amnes?
Qualem pudicis Penea fontibus 4
Admurmurantem Thessaliæ juga
Mirantur, aut prætervoluto
Attonitus stupet Æmus Hebro.
Qualemve puris Parthenium vadis 5
Dignantur alto muta silentio
Pangæa, vel circumsonantem
Castaliis Helicona ripis
Parnassus audit, dum nova gaudia 6

Jam jam futuri veris aventibus
Enarrat agris, & virentem
Exilio remeare Majum.
7 O quis Latinæ fons opulentiæ
Exuberanti vividus impetu
Bacchatur, & lymphata secum
Corda rapax animosq; volvit!
8 Qui nunc profundo volvitur alveo
Sententiarum, nunc gracili fluit
Torrente linguæ, nunc apertis
Ingenii spatiatur arvis.
9 Suique latè pronus & insolens
Exire ripam, non tamen obviâ
Captivus algâ, nec tenaci
Ire piger per aprica limo:
10 Sed clarus auro fertur, & Atticis
Ludit smaragdis, non sine consono
Liquentis electri susurro, &
Murmure prætereuntis auri.
11 Non stagna Cirrhæ, nõ ego Phocidos
Desiderarim: te propè vitrea

UR-

URBANE Dirce, te fluenta
Virginei comitantur antri:
Olimque simplex collis & invius,
Nunc hospitalis, te duce, Dardanæ
Parnassus immigravit aulæ,
Et Latii redière vates.
Magnusq; tanto Pindarus æmulo
Minor videri gaudet, & Appulæ
Miratur heredem Camœnæ
Pegaseos vacuare fonteis:
Seu dithyrambo liber, inutilem
Verbis catenam demis, & affluis
Impunè; seu rursum severo
Verba placet cohibere nodo,
Sed non profanæ gloria laureæ,
Umbrata Graiis tempora frondibus
Adcomit, at conchyliatâ
Pulcher honor redimit coronâ,
Et dedicatam purpura laureæ
Furata frontem subruber, hactenus
Florete Vates: jam Latino

Vester honos adolevit ostro.

AD LÆVINUM HIELIUM.

Laboris commendatio.

ODE XXIII.

NAm quæ purpureis fumet honoribus
Formoso melior de grege victima,
Quàm cui solliciti vomeris aspero
Ussit colla labor jugo?
Condit regna labor. Fabricio benè
Findenti patriis jugera sarculis
Frondent in mediis sceptra novali-
Pulchræ messis adoreæ,
Rastrisq; & rigidis parce ligonibus;
Uncũ, Lictor ait, rejice sarculũ:
Quæ sevit Cererem, Regna metet ma-
Glebæ fraude superbior.
Iam nunc emeritos solve jugo boves,
Jã nunc nobilũ colla Quiritiũ
Æqui flecte memor, parcus & absti-
Romani pater Imperî, For-

Fortunę memor es nũc, age, victimas
Juſto mitte Jovi, quæ modò mugiit
Sacris Pontificum digna ſecuribus
Aras illinet hoſtia.
Numquã puniceis hiſpida crinibùs
Martis belligerâ pendula fraxino
Auri deciduis veſtierat jubis
Grajum pellis Jaſona;
Si non difficiles imperii boves
Egiſſet dominâ vertere dexterâ
Ferratis chalybum ſaucia dentibus
Colchi littora Phaſidis.
Quamquã fulmineo pectoris halitu
Sorberent animoſum agricolã boves,
Et fumi fluvium & noctis inhoſpita
Circùm nubila funderent;
Nec quidquam viridûm è ſemine dentium
Bellator jaculis campus inhorruit,
Et latè peperit caſtra virentibus
Criſtatus galeis ager.

Quippe

Quippe ad Thessalici fulgur acinacis,
Natali immoriens occubuit metu
Tempestas peditū & densa micantiū
Hastarum interiit seges.

MATTH. CASIM. SARBIEVII
SOCIETATIS JESU
LYRICORUM
LIBER II.
AD FERDINAND. II.
CÆSAREM AUGUSTUM.
ODE I.

Cùm Thracum copiæ excessissent è Panonniæ finibus.

Quæ regna, vel quę dissociabili
Secreta tellus æquore, quæ domus
Eurique & Arctoi Bootæ
Cæsarei sonitum triumphi
Nescivit? O quà Rumor eburneis
Genteisq; & urbeis prævehitur rotis,

Au-

Audite Cæsar, te superbæ
Herculeas superasse laudes
Flevêre Thebæ: te tumidus procul
Formidolosi laudibus Herculis
Ploravit Hebrus: te frementes
Arcadiæ gemuêre valles,
Non usitatæ monstra proterviæ
Straviſſe latè, te Nemees jugo
Dignantur Alcides, & Argis,
Et domitâ tibi cedit Idâ.
Nec ille quamquam colla minãtium
Fœdosq; & igneis contudit anguium
Cristasq; & immaneis hiatus
Fulmineo tremefecit ictu;
Quamquam gelati marmora Nerei,
Surdisq; mutum littoribus mare
Emensus, arcanæ refregit
Regna Stygis, pedicasq; captis
Injecit umbris immiserabilis
Prædator Orci; cùm spolio priùs
Tauriq́ue, & insani Leonis

Mæ-

Mænalias decorasset ornos?
8 Non ille quamquam transtulit aureo
Scalpenda cælo prælia, quæ procul
Memnonq́; & Auroræ rubentis
Regna legant, mediisq́; Vesper
9 Miretur astris: non tibi debitæ,
Auguste Cæsar, reddat adoreæ
Palmas, triumphalemq́; laurum, &
Populei diadema serti.
10 Te pronus ambit flumine supplici
Rhenusq́; & Albis. Te refluus sonat
Tibiscus, & latè receptâ
Danubius tibi servit undâ.
11 Te bellicosus Thermodoontii
Regnator Hebri, te sibi destinat
Peltatus Eurotas, & asper
Argolicis Achelous hastis.
12 Te militaris mœnia Daciæ,
Te Cimber horret, te genibus minor
Brennus, repercussisq́; lætùm
Vindelici crepuêre parmis.

Te

Te belluosi littora Bospori,
Multoq; canum frigore Caspium,
Te Cydnus, & levis Scamandri,
Te refugi pavet unda Xanthi.

AD PUBLIUM MEMMIUM

Vitæ humanæ brevitatem benefactis extendendam esse.

ODE II.

QUæ tegit canas modò bruma valleis,
Sole vicinos jaculante monteis
Deteget rursum. tibi cùm nivosæ
Bruma senectæ
In caput seris cecidit pruinis,
Decidet numquam. cita fugit Æstas,
Fugit Autumnus, fugient propinqui
Tempora Veris:
At tibi frigus, capitique cani
Sẽper hęrebunt, neq; multa nardus.

Nec

Nec parum gratum repetita dement
Serta colorem.

4 Una quem nobis dederat juventus,
Una te nobis rapiet senectus:
Sed potes, PUBLI, geminare magnâ
Sæcula famâ.

5 Quem sui raptum gemuêre cives,
Hic diu vixit, sibi quisque Famam
Scribat hæredem: rapiunt avaræ
Cetera Lunæ.

AD SUAM TESTUDINEM.

ODE III.

1 SOnora buxi filia sutilis
Pendebis altâ barbite populo
Dum ridet aër, & supinas
Sollicitat levis aura frondeis.

2 Te sibilantis lenior halitus
Perflabit Euri, me juvet interim
Collum reclinasse, & virenti
Sic temerè jacuisse ripâ.

Eheu

Eheu! ſerenum quæ nebulæ tegunt
Repentè cælum! quis ſonus imbrium!
Surgamus, heu ſemper fugaci
Gaudia præteritura paſſu!

AD STANISLAUM SARBIEVVSKI *FF. EQUITEM POLONUM*

ODE IV.

SI tranſacta retro ſæcula reſpicis,
„ Si ventura vides; triſtibus omnium
„Incumbunt tumulis nigra ſilentia, &
„ Altæ oblivio gloriæ.
Fruſtrà belligerum carmine ſuſcitas
Sarbievi SARABETEM, & ſibi conſcios
Manes eſſe vetas, qui benè barbaro
Pridem in pulvere dormiunt.
Armorum ſtudio clarus avum nepos
Ad vitã reducem ſplendidiùs dabis;
Nos cantu dabimus, qui tacitos ſacro
Soles ducimus otio.

Mul-

4 Multi magna loqui poſſumus: ardua
Raros auſa vocant. Nobilium fluunt
Infecunda Ducum ſæcula; nec bono
Succreſcit ſoboles Patri.

5 Ætas ſi pariat quælibet Herculem,
Sit fecunda ſatis, ſed ſua ſæpiùs
Tellus monſtra videt, Geryonem, aut
Libyn
Antæũ, aut validum Gygen.

6 Ceſſant omnia: nec prępete curritur
Ad majora gradu, cum potioribus
Servant parva vicem, deterior ſubit
Pravis fama nepotibus.

7 Si ſe quiſque tamen vincere geſtiat,
Olim ęquabit avos. Tu modò fortib.
Inſta conſiliis, & rude nobili
Urge propoſitum manu.

8 Ipſa ad conſpicuas nominis inclyti
Ducent fata forę; quà labor arduam
Emunire domum pugnat, & aureis
Sudor præfluit arcibus.

Nunc

Nunc ſeu Cæſareo miles in agmine
Scandis turrigeræ mœnia Mantuæ,
Seu te per Ligures, ſive per ultimam
Raptat gloria Galliam;
Jam nunc ad Patriæ bella Poloniæ
Magnã finge animam: jã doceat pius
Pulchræ mortis amor laudib. aſpera
Commendare pericula:
Mox ſeu victa vocẽt Iſmara, ſeu Getes
Narratam patrio in pulvere gloriam
Exercebis eques, nec trepidam ſines
De te ſerpere fabulam.

E rebus humanis exceſſus.

ODE V.

HUmana linquo: tollite præpetem
Nubeſq; ventiq;. Ut mihi devii
Montes reſedêre, & volanti
Regna procul, populoſq; vaſtus
Subegit aër! jam radiantia
Delubra Divûm, jam mihi regiæ
Tur-

Turres recessêre, & relicta in
Exiguum tenuantur urbes;
3 Totasque, quà se cumq; ferunt vagæ,
Despecto gentes. O lacrymabilis
Incerta fortunæ! ô fluentûm
Principia interituq; rerum!
4 Hîc ducta primis oppida mœnibus
Minantur in cælũ: hîc veteres ruunt
Muriq; turresque: hîc supinas
Pænè cinis sepelivit arceis.
5 Hîc mite cælum, sed rapidæ ruunt
In bella gentes: hîc placidâ sedent
In pâce, sed latè quietos
Dira lues populatur agros.
6 Hîc pænè tellus tota micantibus
Ardet sub armis: stant acies adhuc
Pendente Fatorum sub ictu,
Et dubio Furor hæsitavit
7 In bella passu. Parte aliâ recens
Jam mista Mavors agmina mutuàm
Collisit in mortem, & cadentûm

Cæ-

Cæde virûm cumuliſque latos
Inſternit agros: hîc Mareoticæ
Secura merces æquora navigant,
Portuſque certatim frequentes
Centũ operis populiſq; fervent.
Nec una Marti cauſa, nec unius
Sunt arma moris. bellat adulteræ
Ridentis è vultu voluptas.
Inq; Helenâ procus ardet orbis.
Hic verba bellis vindicat: hic canis,
Heu vile furtum! ſe mala comparant;
Rarum ſub exemplo ſuperbit,
Nec ſceleris ſeclo inſtar omne eſt,
Eous illinc belligerâ latet
Sub claſſe pontus: jam Thetis æneâ
Mugire flammarum procellâ, &
Attonitæ trepidare cautes,
Et ipſa circùm littora percuti
Majore fluctu: Siſtite barbari,
Ferroque, neu ſimplex & igni, &
Naufragio geminate Fatum.

13 Parùmne tellus in miseras patet
Immensa mortes? hinc miserabili
Quassata terrarum tumultu
Stare pavent titubantq; regna
14 Unaque tandem funditus obruunt
Cives ruinâ. stat tacitus cinis;
Cui serus inscribat viator:
CUM POPULO JACET HIC
ET IPSO
15 CUM REGE REGNUM. Quid me
morem super-
infusa totis æquora portubus
Urbes inundare, & repenti
Tecta Deûm sonuisse fluctu;
16 Regumque turres, & pelago casas
Jam jam latentes? jam video procul
Merceisque differri, & natantem
Oceano fluitare gazam.
17 Alterna rerum militat efficax
In damna mundus. Cladibus instrui
Bellisque, rixisque, & ruinis

Sar

Sanguineam Libitina scenam,
Suprema donec stelligerũ dies (nus
Claudat theatrũ. Quid morer hacte-
Viator aurarum & serenas
Sole domos aditurus, usque
Humana mirer? tollite præpetem
Festina Vatem, tollite nubila,
Quà solis & lunæ labores
Cæruleo vehit æthra campo.
Ludor? sequaces an subeunt latus
Feruntq; venti? jamq; iterùm mihi
Et regna decrevêre, & immensæ
Ante oculos periêre gentes;
Suoque semper terra minor globo
Jam jamque cerni difficilis suum
Vanescit in punctum. O refusum
Numinis Oceanum! ô carentem
Mortalitatis portibus insulam!
O clausa nullis marginibus freta
Haurite anhelantem, & perenni
Sarbivium glomerate fluctu.

Cato Politicus.

ODE VI.

1 USu ſe minui ſi ſinerent opes,
Jam nunc plura petam, quam teneo: ſed, heu!
Auri ſtulta fames ipſa ſibi negat,
Quidquid omnibus abſtulit.

2 Laudo divitias, quas animus dedit,
Quas verſat facili conſilium manu;
Quæ cũ perpetuùm creſcere geſtiant,
Numquam diminui dolent.

3 Rex aut Cæſar eris; cui Deus arbitrâ
Seu quid ſuſtulerit, ſeu dederit manu
Nullâ parte ſui major abiveris,
Nullâ parte ſui minor,

4 At Sors ingenio plebis inanibus
Illudit ſtudiis: nam varias ſinu
Cùm diſperſit opes, ridet inutili
Vulgum fervere jurgio.

5 Quantũ magna libet munera jecerit,
Stulti diripiant; non ego mobiles

Vo-

Voto digner opes, quas aliquis meam
Casus verterit in manum.
Quòd si me meritis fascibus ambiunt, 6
Ipsam Fata domum, sed sine tristibus
Intrent invidiis, ne volitent meæ
Circum limina regiæ.
A virtute datis utar honoribus: 7
Tamquam depositò cum superi volēt
Quæ lætus tenui, lætus idoneo
Tradam sceptra vicario.
Gratam cùm populis egero fabulam, 8
Seu claro nitidus murice, seu togâ,
Escenâ monitus cedere, non meis
Ultrò vestibus exuar:
Et qui conspicuus tot populis heri 9
Spectabar tacito non sine gaudio;
Ridens è mediâ plebe vicariam
Cras spectabo Tragœdiam.

AD PUBLIUM MEMMIUM.
ODE VII.

1 Esset humanis aliquod levamen
Cladibus, si res caderent eâdem
Quâ morâ surgũt; sed humãt repẽtes
Alta ruinæ.

2 Nil diu felix stetit. inquieta
Urbium currunt hominumq; Fata:
Totque vix horis jacuêre, surgunt
Regna quotannis.

3 Casibus longum dedit ille tempus,
Qui diem regnis satis eruendis
Dixit; elato populos habent momenta sub ictu.

4 Parce crudeles, morituræ PUBLI,
Impio Divos onerare questu,
Densa vicinis nimiùm vagari
Funera tectis.

5 Quæ tibi primùm dedit hora nasci,
Hęc mori primùm dedit. Ille lõgùm
Vixit, æternum sibi qui merendo
Vindicat ævum.

AD

AD ASTERIUM.

ODE VIII.

AT nos in ani pascit imagine
Fortuna rerum. ludimur, ASTERI, 1
Umbris amicorum; & doloso
Verba simul placuêre fuco,
Res esse stulti credimus. at simul 2
Sors infidelem corripuit rotam,
Gaudent recedenti Sodales
Non eadem dare verba Divæ.
Plerumq; falsis nominibus placent 3
Humana: Rari pollicitis data
Æquamus: & minor loquaci
Religio solet esse voto.

AD DECIUM.

ODE IX.

AN nos sola parit DECI (polo
Tellus? an patrio degeneres
Mentimur genus, & domum,

Quæ nos assiduis circuit ignibus,
Et torpere domestico
Stellatam sobolem non sinit otio?
At si semideum genus
Non falsis canimur fabula Vatibus
Cælo ducere sanguinem; [diu!)
Cur nostræ resides (heu nimiùm
Indormimus inertiæ,
Nataliqúe dies infodimus casæ,
Dum pulchri fuga temporis
Nil cunctante senes prętereat rotâ?
O quisquis volet impiam
Noctem paciferi rumpere sæculi;
Primus Phasin & uberes
Colchos, & veteris mœnia Thracię
Pulsis eripiat Getis:
Illum per populos garrula differet
Bigis Gloria candidis,
Et seris recinet Fama nepotibus.
At nos nobilium domi nefas!)
Laudum livor edet: quatenus (heu

Quod

Quod virtus erat, invidi,
Fortunæ tenui nomine diximus.
Fatis omnia tradimus:
Et quã certus emit consiliis labor,
Stultæ plebis in agmine,
Laudẽ casus habet, nã simul abstitit
Nostris Gloria postibus,
Obliquo refugam lumine fugimus;
Et læti malè; serias
Laudes non hilari deterimus joco.
At tu cui placitas manu
Pulsat Fama fores, excute te toro,
Mensæque & patriis focis;
Et quacumq; sequi jusserit, emica,
Ducentemque præi, neque
Præter succiduis passibus ambula.
Mox hinc Caucason, hinc Athon
Victor belligero corripies gradu:
Tunc quæ maxima fluminum
(Seu cũ Sole sa crisfontibus exeunt,
Seu cum Sole cadunt) nihil

Indignata tui ſceptra ſub Imperî
Leni pace fluent; ſuam
Voluent cuncta tuis in manibus diē
Cur tunc ad patrios ego (memor
Cantem bella focos, ſegnis & im-
Sacræ transfuga Gloriæ?
Cur non te potiùs Græcia, barbarū
Cur exuta jugum Rhodos,
Viſam non pavidis navita puppib9?
Jam tunc carpere libero
Tempe læta gradu, jam liceat ſacrū
Æmi ſcandere verticem:
Et nunc in vitrei margine Penei
Nunc ad ſaxa biverticis
Parnaſſi reſidem, Pindaricis juvet
Rupes vincere cantibus,
Et pacare rudi prælia barbito.
Jam tunc inclytus & ſacer,
Ignotiſque procul gentibus audiar
Magni carminis artifex: (minet,
Tum quæ peſſima præſentibus im-

Absens ulterioribus
Abrumpam spatiis invidiam; neq;
Occultus patiar mori
Exul Pieriæ civis adoreæ.

ODE X.

MEo beatus, cetera vilibus
Habere Fatis, & miserabili
Permitto vulgo: quos secundo
Per populos vehat axe Rumor,
Quem donet astris Gloria, fortiter
Ignarus: & quæ lex sapientibus,
Idem meas nescire, & idem
A populo didicisse laudes,
Latere clauso certior ostio:
At ne malignis Fama calumniis
Me jactet arcanum probrosis
Flagitium simulare tectis,
Audax vel ipso vivere publicus
In sole civis. Non ego ludicræ
Dixi sacramentum Minervæ

Innocuus sine cæde miles:
Sed bellicoso strenuus ardui
Amore veri, crimina sæculi
Fraudesque & indevota laudi
Pectora desidiamque frango
„Ultore versu, quem nimis asperum
„Ex suscitando Numina gentium
„Regem esse nolebant veterno,
„Esse tamen voluêre Vatem.

AD D. VIRGIN: MATREM.

Cùm illi templum JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS, signa contra Osmanum Byzantium Imperatorem moturus, exstrueret.

ODE XI.

Huc ô beatis septa cohortibus
Regina mundi, sidereos, age,
Molire passus, huc cumuli
Nube super Zephyroq; præpes
Descende, sacri conscia liminis:

Quà

Quà dedicatis te Samogitia
Dignatur aris, & patronæ
Thuricremi famulantur ignes:
Neu vota Virgo temne vocantium,
Quamquam micantûm regia siderũ,
Romæque, Lauretique sedes
Dalmatico potior metallo:
Quamquam nivosi civis Enipei
Te non avaris ornet adoreis,
Ditemque miretur superbis
Heniochus radiare tectis:
Et qui supinis præcipitem rotis
Solem reclives Americi vident.
Et qui sub Eois renatum
Suspiciunt remeare cunis.
Videtis? an me ludit amabilis
Imago Divæ? jam videor pios
Audire plausus, & sonanteis
Cæruleum per inane currus,
Tristeisq; fumos,, & nebulæ globum
Latè serenas rumpere copias,

Auroque florenteis, & igni, &
Missilibus radiorum acutis:
Spissæque nimbum lucis, & igneas
Flictu rotarum fervere semitas,
Ventoque & obluctata longo
Nubila dissiluisse sulco, &
Effusa densis agmina desuper
Errare gyris, non sine siderum
Risu, renidentisque cæli,
Sole cavas jaculante nubeis.
Auditis? O quas præteriuntium
Lyraque cantuque audio nubium!
Jo triumphe! ter procellæ,
Ter liquidæ crepuêre flammæ,
Jo triumphe! ter resonabilis
Respondit Echo: ter Samogitiæ
Saltus, supinataque valles,
Et trepidæ sonuêre silvæ.
O ergo nostris præses habebitur
Regina terris: ite, recentibus
Stipate donis, & precatu
Indigetem celebrate Divam,

AD FERDINANDUM II. CÆSAREM AUGUSTUM.

ODE XII.

JAm minax Albis, domituſq; latè
Rhenus aſſertâ famulatur undâ:
Jam fluunt pronis tibi regna FERDI-
NANDE tributis.

Turma pugnaces populata Dacos
Hauſit imbellem galeis Tibiſcum,
Feſſa bellorum, pavidumque telis
Sepiit Iſtrum.

Ille terrarum fragor ille magnæ
Fulmen Europę Scythici tremendus
Arbiter ponti, piger obſoletis
Abſtinet armis.

Jam ſacræ Leges, & amica Legum
Jura civiles cohibent tumultus,
Et Fides, & Fas, & aperta læto
Gratia vultu.

Jura pacatis dominantur agris,

Ju-

Jura compescunt grave classicorum
Murmur, & currus, & hiulca rauci
Fulmina belli.

Pax ubi clausas moderatur urbeis;
Illa vittatis operatur aris;
Illa vicinis studet æmulari
Sidera templis:

Quaq; pubēteis graditur per herbas,
Hinc & hinc Divam comitatus albo
Messium fluctu Cerealis undat
Merges aristæ.

Longus herbosis spatiatur arvis
Ordo Virtutum; niveæque juncta
Faustitas Paci legit otiosis
Lilia campis.

Ite Rhæteis sociæ triumphis,
Ite, delectos religate flores,
Ite Virtutes, iterate nexis
Serta tropæis.

Te Ceres flavis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,

Te

Te Jovis quercus, & Apollinaris
Umbra corymbi,
Te volunt lauri, tibi se Latini
Arbor Alcidæ probat, & supinis
Annuit ramis, & amica circùm
Tempora serpit.
Quo velis crimen cohibere serto
Mitte cunctari: tibi colla circùm
Herculis ritu fluat usitatâ
Populus umbrâ.

AD JULIUM ROSAM.

Invitat eum ad sacram Poësin in crepusculo D. VIRGINIS MATRIS pervigilii decantandam.

ODE XIII.

QUid muti trahimus diu (stibus
Segnes excubias? suggere po-
Dereptum, ROSA, barbiton.
Nos arguta manu fila docebimus:
Tu buxum digitis move,

Et

Et mutis animam suffice tibiis.
Nos cantabimus aureos
Stellarum vigiles, sistere lubricam
Mundi sollicitos fugam, &
Palantûm choreas ducere siderum:
Tu rerum Dominam canes, (mam
Et sparsam Zephyrorũ arbitrio co-
Nudis ludere brachiis, (nium
Et nimbos volucrem fundere cri-
Addes & teretes pedum (thiam
Suras non humilem lambere Cyn-
Et suras chlamydum faces,
Indutique togam Solis amabili
Emirabêre fistulâ:
Donec virgineis laudibus, & suis
Placatus resecet moras
Et currũ madidis flectat ab Indiis:

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cùm illi dicata navis in Indiam solveret.

ODE XIV. Di-

DIva ventorum pelagiq́ue præſes,
Quę laborãteis ſuper alta naveis
Summoves ſaxis, uteroq́ue Nerei
Eripis imo:
Si tibi moti cadit ira ponti,
Cùm Thetis molleis imitata ſomnos
Sternitur latè, bibuliſque ſe re-
clinat arenis:
Mercium felix tua navis eſto,
Quæ per undanteis tibi læta fluctus
Floribus remos, hilariq́ue proram
Fronde coronat.
Illa ſeu primos aditura Seras,
Sive longinquas Orientis oras;
Proferet late tua fabuloſo
Nomina mundo.

AD NARVIAM.

Cujus in ripâ puer admodùm primum Carmen Lyricum cecinerat.

ODE XV.

Al-

ALbis dormiit in rosis,
Liliisq; jacens & violis Dies,
Primæ cui potui vigil
Somnum Pieriâ rumpere barbito,
Curæ dum vacuus puer
Formosi legerem littora Narviæ.
Ex illo mihi posteri
Florent Sole dies, qui simul aureę
In regit radios lyræ, (trucis
Jam nec scuta sonat, nec strepitum
Gradivi; sed amabileis
Ruris delicias: sive rubentia
Udo rore rosaria.
Seu molleis violas, sive volubilem
Leni flumine Viliam,
Seu primo graciles vere Favonios.
At tu, NARVIA, quem puer (fide
Tùm primùm Calabrâ personui
Ictu pectinis hoc habe
Incisum viridi carmen in ilice:
Quem Phœbus citharæ pater,

Quem

Quem lætę citharis Pierides amant
Lætum barbita Narviam, (chori
Lætum virginei ſemper ament
Hæc (dum ſpontê virentia
Vivent in teneri vulnere corticis)
Addiſcent pueri tibi,
Addiſcẽt tacitę carmina Virgines:
Feſto mox eadem die
Dum glebam ſolidæ lucis & igneas
Electri lacrymas legent
Partiti geminis littora cœtibus,
Alternis pueri tibi,
Alternis recinent carmina Virgines.

Nihil ſtultè timendum & concupiſcendum.

ODE XVI.

ET me Latinæ non ſolitum loqui
Juſsêre Muſæ. Nobilis Orphei
Non erubeſcendum nepotem
Sarmaticâ redimite lauru, &

Lon-

2 Longâ sonantem nec tenui lyrâ
Audite Vatem. Nil popularibus
Ambire votis : nil timere,
Nil nimiùm cupiisse, magnis
3 Edico primùm mentibus. Improbo
Votis Utcumque ponis frena Cupidini
Metumque dispensas ; per omnes
Invidiæ potes ire fluctus.
Victor Præcogitati mitior ingruit
Procella fati. Sæpiùs omnium
Perstare sub rerum tumultu
Anticipes, animumq; in omnes
5 Præmitte casus. seu pelagus super,
Seu fulminantis porta tonet poli ;
Stabis, repentinamq; mundi immobilis excipies ruinam.
6 At nec futurum sollicitus pave
In pace bellum, qui patitur mala
Ventura præsenti timore,
Bis miser est, dubiamque victus
7 Est ante cladem. ne nimiâ tamen

Vir-

Virtute pecces, neu mala fortiter
Clamosus irrites; juvabit
Fortia continuisse verba.
Arcem modesti pectoris innocens
Fortuna transit. Si revoces tamen
Tuoque non æquam duello
Increpites; redit, atque ab imo,
Quæ præteribat, mœnia succutit:
Stringenda jam tunc sunt sapientiæ
Et arma libertatis. Infra
Consilium cadet omne telum,
Quod fortuito cumque minabitur
Fortuna nervo. seu genus impetat
Seu fortè virtutem: vetabo
Fervidus impetuosa fœdis
Vindex reponas verba calumniis.
Erit loquacis pulchra proterviæ
Vindicta, risisse, & sereno
Magnanimum tacuisse vultu,
Se quisque qualem noverit; arguat,
Aut laudet intus. non ego civium

Ab

Ab ore pendebo, aut protervis
Invidiæ dabo terga telis.
13 Hac lege justus se teneat Timor:
Cupido Nunc danda cæco jura Cupidini.
Externa vestigamus: at se
Rarus habet, vel habere quærit,
14 Hic plenus auri, sed vacuus sui
Infamat omnes naufragus insulas:
Quo vivat, heu stultè cruentum
Alter emit sibi morte lucrum.
15 Hic dum supremam lustrat Iberiam
Et gestit hospes discere plurima;
Se nosse dediscit, diuque
Ipse sui vagus exul errat:
16 Alter reducto lentus in otio
Paullùm sepulto distat, inutilis
Belli domique & ante letum
Heu virides malè perdit annos:
17 Hic hæret aulæ; se tamen improbus
Suosque mores vitat in omnibus,
Et (quæ suprema servitutis

Pœna

Pœna) palàm miſer eſſe nõ vult,
Interque diri tormina pectoris
Agit beatum; vanus adultero
Se mæror in riſu dolentis
Diſſimulat, variatque ſcenam.
Liveſcit omnis lætitiæ color
Sub nube curæ. perpetuus licet
Nimbus ſalutantûm, & clientis
Unda fluat refluatque vulgi,
Omniſque ſervet limina civitas;
Deſertus à ſe cuncta ſibi gemit
Deeſſe. torquent urbis illum
Divitiæ, populique cenſus.
Deſideranti cuncta potentiæ
Commune nil eſt. eſſe ſuum putat
Quodcumq; pulchrũ eſt. invidẽdo
Me mea pauperies ab auro
Cautum removit. Quæ pede proterã
Sint plura, quã quæ poſſideam manu:
Hoc magnus, hoc æqualis uno
Cæſaribus, dominabor. omnes

Spreviſſe tutò poſſumus omnia,
Habere nemo; qui tumidus ſuo
Se librat attollitque regno,
Eſſe ſuum populique neſcit
Æquale letum, vivimus impares,
Pares obimus. hunc alios ſupra
Altè curules, hunc Triumphi
Extulerant: cinis æquat omnes
Eturna, quæ nos colliget, omnium
Menſura rerum eſt. demite ſarcinas,
Grandemq; fortunam lacerto, &
Solliciti grave pondus auri:
Dum non onuſtus, ſed moriar meus;
Jam nunc perennes divitias mihi
Nil concupiſcendo paravi,
Nil nimium metuendo, pacem

AD APOLLINEM.

Magnificentiam CÆSARIANÆ liberalitatis ab illo cani oportere.

ODE XVII.

Quis

QUis litterati munera Cæsaris,
Fusasque pronâ divitias manu,
Et tecta, quæ pecuniarum
Auriferis micuêre nimbis,
Laborioſi carminis arbiter
Æternet! O qui ſacra biverticis
Delubra Parnaſſi, & canorum
Imperiis Helicona frænas;
Expergefactis ad ſonitum lyris,
Undantis auri flumina concine,
Quæ fuſa FERDINANDIANIS
Per populos abiêre rivis.
Non curioſis ille ligonibus
Eviſceratæ collibus Indiæ,
Aut emedullato Liburnis
Montibus inſidiatur auro:
Uſuque rerum, non opibus potens,
Exuberantis flumina dexteræ
Per ſacra Muſarum refundit
Atria, Palladiosque poſteis,
At non, ut olim, fabula pauperes

Ditavit agros; dum pretio gravis,
Auriqúe tempestate dives,
Nobilium Pater unionum
7 Ganges avaro gemmea septies
Tributa solvit Nereidum patri,
Ripasque miranteisque campos
Mygdoniæ lavit amne gazæ.
8 Hinc illa magnæ regia Palladis,
Fastigiatis Pyramidum jugis,
Æquâ levabit invidendum
Mole caput, famulumq; Musis
9 Prætexet Albim: quæ procul exsulem
Phœbum severæ saltibus Atticæ,
Cirrhâque, & umbrosis reductum
Thessaliæ revocabit antris.
10 Sic ille Gallus scilicet Hercules
Plebem sonantûm colligat aureo
Nexu catenarum, & revinctâ
Attonitum trahit aure vulgus:
11 Dulciqúe rerum defluus agmine,
Ludit recusis in pretium sonis;

Au-

Aurumque, & in vulgum caducas
Flumineo ruit ore gemmas.

IND. VIRGINEM MATREM
CARMEN SÆCULARE.
Parodia ex Q. Horatio Flacco.

ODE XVIII.

REginam teneræ dicite Virgines
Viſentem roſeis aſtra jugalibus,
Dignatamque volantûm
Currus flectere ſiderum,
Vos lætam citharis, & ſonitu lyræ,
Quem vel Pierii verbere pectinis
Fingit faucius aër,
Vel motæ digito fides:
Vos Marſæ juvenes carmine tibiæ,
Aut rauci ſtrepitu dicite tympani,
Pugnarùmve loquaci
Nympham reddite claſſico.
Cæcos illa metus, & Procerũ graveis
Iras è miſeræ limine patriæ,

Vestris mota querelis,
Ad Medos aget & Getas.

DE SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO:

Similis est dilectus meus caprea, hinnulòq; cervorum.

ODE XIX.

1 VItas sollicitæ me similis capræ,
Quã vel nimbisoni sibilus Africi,
Vel motum subitis murmur Etesiis
Vano corripit impetu.

2 Nã seu prima metũ bruma tremẽtib.
Incussit foliis, sive Diespiter
Elisit resonis tela Cerauniis,
Incertâ trepidat fugâ.

3 Atqui non ego te quærere desinam,
Clamatura retrò, CHRISTE, Revertere: &
Rursus, cùm rapido fugeris impetu,
Clamatura, Revertere.

O seu

O seu te Libani terga virentia,
Seu formosa rubræ culta Bethauliæ.
Seu pinguis Solymę sive procul cavę
Cingunt rura Capharniæ;
Tandem sollicitæ pone modũ fugæ.
Nam non effugies, te mihi sedulis
Æther excubiis prodet, & aureis
Prodet Cynthia cornibus.
Te neglecta gemunt littora, te procul
Suspirat tacitis aura Favoniis,
Te noctis vigiles, te mihi vividis
Signant sidera nutibus.

AD JOAN. STEPHANUM MENOCHIUM

Rectorem Collegii Romani Soc. JESU.

Cùm Libros de Principum institutione in lucem edidisset.

ODE XX.

Qualis ubi Phrygiâ Jovis armiger educatus Ida
Audax hiulci fulminis satelles,
Vere novo teneras Aquilonibus experitur alas,
Terrasq; nescit, immemorq; nidi,
Magna patris relegit vestigia, fulminumq; latè
Circumtonantes visit officinas,
Evincitque Notos, & inertibus evenit pruinis,
Cæloq; tensos navigat per imbreis.
Talis in assueto circumvagus ingeni volatu,
Doctus paternæ strenuusq; pennæ,
Celsa super Procerum pallatia, despicisque terras
Summasq; rerum pervagaris arces
Quáque Pater dubiis populos super immoratus alis
Leges superbis dividit Tyrannis:

Hac

Hac neque consilii neque degener
ingenî secutus
Æquis adurges nisibus volantem.
Ille tamen dominas frænaverat In-
subrum secureis;
Forumq; gnavus rexerat Triumvir:
Te rerum exsortem tenuit domus
innocentis otî
Ausum togatas exuisse curas.
Nec te plebis honos, neque litibus
intonata centum
Verbosa raucis bella sub patronis,
Nec plorata reis subsellia, ne trium-
virali
Adjudicatum curiæ tribunal;
Sed jucunda tenent oblivia diffluen-
tis ævi,
Et urbis expers patriæque vita.
Non tamen intereà niveos finis ex-
sulare moreis
Aulis potentûm curiisq; Regum.

Aulis potentûm curiisq́; Regum,
Præceptisque Numas & legibus anteis Lycurgos,
Valerioſque vincis & Catones,
Dum prohibes tumidum popularibus Ambitum procellis
Regni verendos obſidere poſteis:
Nec pateris mediis adſiſtere Cæſarum catervis
Cęcasq́; Fraudeis deſidesq́; Luxus,
Exſomneisque Dolos, & dulcibus illitum venenis
Aulæ nitorem, barbarumq́; Faſtum,
Quin etiam teneros virtutibus imbuis Quiriteis
Sacrumq́; cunis advocas Honeſtũ,
Ignotumque doces vagitibus alloqui Tonantem,
Rudemq́; Divis explicare palmam.
Jamque novos debet tibi Martia Roma Scipiones,

Cen-

Centumq; Magnos, Maximosque centum,
Et Belgæ Carolos, & Lechica regna Casimiros,
Novosq; Dacus debet Emericos:
Ferrea paciferum qui sæcula digerant in aurum,
Mundiq; pronas fulciant ruinas;
Et Tiberi Gangen, & Gadibus asserant Hydaspen,
Et regna primo differant Eoo.
Quorum sponte fluens sub fœdera militaris Ister, 25
Rũpit tenaceis Bosporo catenas.
Quos neque fulmineâ de pectoris emovebit arce
Inane regni purpuræque fulgur,
Nec quæ dispositis toga luxuriosior lapillis
Furto pudentis erubescit ostri;
Nec solium, nec quæ manus imperiosiore sceptro Mœ-

Mœstæ minatur annuitque plebi.
Hæc adeò longi cùm perleget otii sequester
URSINUS almi prima cura Phœbi,
Tristibus ignotum te non sinet immori tenebris:
Sed te futuro consecrabit ævo
Temporis egressum ludibria, turbinesque rerum &
Caliginosi sæva jura leti.

AD ANDREAM RUDOMINAM, E SOCIETATE JESU.

Cùm Româ in Lusitaniam abiret in Indiam navigaturus.

ODE XXII.

ERgo minaci credulus Africo,
Tumultuosi marmora Nerei,
Pugnasq; ventorum, & tyrannos
Æoliæ superabis aulæ?

Nec

Nec te marinæ torva licentiæ
Imago terret? nec timor æquoris
Enavigandus, nec protervis
Ille frequens equitatus Euris?
Sed contumaceis Æoliæ minas,
Iramque ponti ſpernis, & obvios
Mundi furores irretortâ
Fronte ſubis ſimilique vultu,
Quo feriantis mœnia Tuſculi,
Aut otioſi jugera Tiburis
Perambulaturus ſubibas
Egelidos Anienis amneis?
Hoc ore motæ dira protervia
Subſidet undæ. jam video procul
Ad littus acclinata leni
Æquora decubuiſſe ſomno,
Et dormientis flamina Nerei
Spirare pacem: ſcinde tenacium
Moras rudentûm: perge claſſem
Velivolis animare ventis.
REGINA terrarum & pelagi potens

Formidolosos diruet objices
Periculorum, nec siniſtris
Ire dabit tua Fata velis.

LAUDES
INVICTISSIMI POTENTISSIMIQUE
SIGISMUNDI III.
POLONIÆ SUECIÆQUE REGIS.

ODE XVII.

QUam prono Rhodopen pede
Luſtro? qnæ vitrei littora Phaſidis
Vivo prævehor impetu?
Audaceisq; Dahas, & facileis mori
Colchos, & rapidum Scythen,
Captivumq; gelu tranſilio Tyram?
O cani juga Carpati!
O formoſa rubræ rura Druentiæ,
Quam fontes Hypanis lavant,

Qua

Quã lãbunt gelidi flumina Viſtulæ!
Quis me, quis Moraquæ, precor,
Quis me perſpicuæ margine Viliæ
Siſtat, quà gelidum nemus
Ridet mobilium fletibus amnium?
O quæ ſidera trajicis,
O quæ nubivagâ Calliope polum
Præterlaberis orbitâ: (ger
Hîc me ſiſte, precor, quà Getico pi-
Fervet ſanguine Boſporus,
Nymphæiq; domos & cava barbaræ
Plangit littora Tauricæ.
Hic dulci ſcopulos carmine colligã
Hic Grajæ prece tibiæ
Aram de mediis ſurgere rupibus
Suadebo, duce me retro (libus;
Deſcendent reſonis marmora col-
Et longo procul ordine,
Arrepent Pariis ſaxa laboribus:
Muſæamque pati manum
Inſcribiq; volent, & memores tui

SI-

SIGISMUNDE, pati notas.
Sculpêris volucri proterere impetu
Thressæ cornua Cynthiæ:
Scalpemus gemini fulmina prælii,
Scalpemus refugum Geten,
Et captum niveis Nerea vinculis.
Huc & nocte bis & die
Lectarum venient agmina Virginũ
Et latè violis humum,
Aramque & folio Solis, & aureis
Pingent marmora liliis.
Nos & manè ter, & vesperè ter sacrâ
Circùm valle sedebimus:
Hîc vivis dabimus cespitibus super
Verbenas, & olentia
Sacris thura focis, & rude sutili
Nectemus philyrâ caput.
Dicemus ter jo: ter recinent jo
Canæ littora Thraciæ: (nos,
Et victos iterùm carmine Conca-
Et plausus, & ovantia
Permistis dabimꝰ classica tympanis,

AD GERMANIAM
Civili bello ardentem.

ODE XXIII.

QUid juvat densis glomerata turmis 1
Bella civili tonuisse clade?
Quid juvat latè maduisse pingueis
Sanguine campos?
Tela Threissis potiora pugnis, 2
Tela Germani cohibete, tela:
Tela molitur nova pervicacem
Cæsar in hostem.
Parcus irarum, modicusque ferri, 3
Lenis in cives, sine cæde fusos
Thracas & victos sine clade Cæsar
Sternet Alanos.
Pone crudelis simulacra leti, 4
Deme loricas, pharetrasque Rhæte,
Mollibus flectit sua regna FERDI-
NANDUS habenis.
Servit extremi tibi potor Istri, 5

Cæ-

Cæsar irati moderator orbis:
Te repercussis agilis Sicamber
Concrepat armis.

6 Condito mitis placidusque ferro
Orbis, ingentes senii ruinas
Firmat, & prono fugitiva ducit
Otia mundo.

7 Martis oblitus, calidæque rixæ
Findit obliquo juga vomer unco:
Et minax olim, modò justus agrum
Demetit ensis.

8 Cassis instratis resupina cristis,
Alitum vernis resonat querelis,
Fœta nidorum: sociant maritas
Scuta columbas.

9 Te vagum Solis comitata currum
Fama, per latas spatiata terras,
Narret Eois, doceatque seros
Nomen Iberos.

10 Audiet Dacos acuisse tela,
Tela Germanis inimica telis:

Au-

Audiet contos & iniqua pilis
Pila rotari.
At simul leni rapiente curru
Sparget insonti fera corda succo
Demet & contos, & iniqua pilis
Pila recondet.

DIRÆ IN HERODEM.

ODE XXIV.

DEvota sacræ progenies domus!
Fatale monstrum! prodigialium
Monstrum parentum! seu Libyssæ
Martia lucis lea pavit antris,
Seu te maligno sidere degener
Pardus maritâ tigride prodidit,
Furoris heredem paterni;
Sive gregis populator Afri
Nudum sub alto destituit jugo;
Seu belluosis fluctibus exspuit
Irata tempestas nocentem
Alitibusque ferisque prædam;

Tuo

Tuo ſeveras pectore marmora
Duxêre venas, marmora rupibus
Deciſa, quas Gætula cælebs
Deucalio ſuper arva jecit:
Te ſede primùm livida regiâ
Megæra fixit: Tiſiphone dedit
Sceptrum cruentandum, feræque
Impoſuit diadema fronti; &
Regale nuper cùm premeres ebur,
Adſedit altis fulta curulibus,
Et per Paſæſtinos Tyrannis
Explicuit ſua ſigna campos.
Tremenſq; & atrum ſanguineâ manu
Telũ coruſcans, ſecũ Odia, & Minas,
Cædemque, & inſanos Tumultus,
Funeraq;, & populorũ iniquas
Strages, & indignum excidium retrò
Lactentis ævi traxit, & inclyta
Regnorum, inexhauſtaſq; longis
Cladibus evacuavit urbeis,
Illam & parentum dira gementium

La-

Lamẽta, Queſtuſq; & Gemitus retrò,
Luctuſque vicatim ſecuti, &
Irriguis Lacrymæ catervis.
Quòd ſi caducis decidit amnibus
Præſagus imber, quid pluvias ſequi
Cunctantur ultrices procellæ,
Et volucrũ ſtrepitu quadrigarũ
Incuſſus æther pigra tonitrua &
Immugientûm fulmina nubium
Compeſcit, indulgentque metæ
Aëriis vaga tela pennis?
At nil triſulcis Acroceraunia
Dejecta flãmis, nil Rhodopes jugum,
Quaſſæve peccavêre cautes
Æmathiæ, niſi fortè dirum
Inominatis marmora partubus
Fudêre monſtrum: rumpite, rumpite
Monteiſque, fecundaſque Regum
Fulmina præcipitate rupeis,
Exſpiret auras: occidat, occidat
Funeſtus, exſecrabilis, efferus

Sector

Sector; crematuramque taxum
Ipse super cumulumque regni
Summum cadaver fumet & aëra
Cælumque diro liberet halitu
Fatale monstrum, dissidentûm
Ludibrium Furiarum & Orci.
Perrumpe tractus impenetrabileis
Ignava tellus, desuper arduâ
Volvente saxorum ruinâ:
Quam pelagus super & refusis
Bis terque Nereus Syrtibus insonet.
Audimur. Ingens sidera verberat,
Spumamq; limumque, & rapaceis
Oceanus glomeravit undas:
Jam nutat æther, jã barathrũ propè,
Vastisque campi dissidiis hiant:
Jam fractus illabetur orbis
Sacrilego capiti. i, profunda
Inexpiato pollue Tartara
Tyranne leto: solus & igneum
Insume Cocytum, & frementem
Sulphureis Acheronta ripis.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO:

Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.

Adjuro vos, filiæ Jerusalem, ne suscitetis, neque evigilare faciatis dilectam, quoadusque ipsa velit.

Ecce iste venit, saliens in montibus, transiliens colles. Similis est dilectus meus capreæ, hinnuloque cervorum.

ODE XXV.

ME stipate rosariis,
Me fulcite crocis, me violariis,
Me vallate Cydoniis,
Me canis, sociæ, spargite liliis:
Nam visi mora Numinis
Mî sacris animam torret in ignibus.
Vos ô, vos ego filiæ
Cęlestis Solymę; vos Galaditides,
Vos ô per capreas ego

Erranteisq; jugis hinnuleos precor
Antiquì genus Isaci,
Quæ saltus Libani, quæ viridẽ vago
Carmelum pede visitis,
Nymphæ nobilium gloria montiũ:
Ne vexate tenacibus (dum,
Acclinem violis: neu strepitu pe-
Neu plausæ sonitu manus
Pacem solliciti rumpite somnii:
Donec Sponsa suo leves
Somnos ex oculis pollice terserit:
Donec Lucifer aureus
Rerum paciferum ruperit otium.
Summis ecce venit jugis
Formosæ soboles matris, & unicæ
Formosi soboles patris:
Silvarũq; super colla comantiũ, &
Intonsum Libani caput, (num, ac
Magnorumq; salit terga cacumi-
Proceras nemorum domos
Prono transiliẽs præterit impetu:

Ve-

Veloci ſimilis capræ,
Quæ viſis humili in valle leonibus,
Per prærupta, per ardua
Sublimi volucris fertur anhelitu.

AD D. VIRGIN. MATREM.

Cùm fame, bello, cæliq; intemperie laboraret Polonia.

ODE XXVI.

AUrei regina MARIA cæli,
Mæſiæ valleis Hypanimq; latè
Nubium curru ſuper & nivoſis
Viſe quadrigis.
Aureus tecum Puer, & coruſcis
Aureæ pennis properent catervæ;
Et Salus, & Pax, & aperta pando
Copia cornu.

AD CLAUDIUM RUFUM.

Sibi ſepulchra & tumulos Regum ſcholam eſſe.

ODE XXVII.

NOn me Democriti sales,
Non me Cecropii porticus atrii
Non percussa docentium
Delectant calidis pulpita jurgiis,
Vel quæ pectoris impotens
Clamosi celebrat turba Panætii;
Vel quæ Pythagoræ senis (quens
Doctâ tusse crepant. Me veterũ fre-
Memphis Pyramidum docet:
Me pressæ tumulo lacryma gloriæ;
Me projecta jacentium
Passim per populos busta Quiritiũ;
Et vilis Zephyro jocus
Jactati cineres, & Procerum rogi
Fumantumque cadavera
Regnorum, tacito, RUFE, silentio
Mœstum multa monent, mihi
Pompeii gelido sub Jove segreges
Artus, & lacrymæ carens
Desertoque vagum littore funus, &
Magni nominis indigum

Cor-

Corpus, magniloqui verba Panætii
Compensat brevius, neque
Regales patitur quærere copias.
Nolim Pieriis macer
Infundare libris, aut tacito vigil
Impallescere Socrati:
Si Regum titulos, & tumulis super
Fulgentem premo gloriam, &
Calco nobilium nomina Cæsarum.

AD FAMAM.

LAUDES LADISLAI, PRINCIPIS POLONIÆ SUECIÆQUE, *AB ILLA CANI OPORTERE.*

ODE XXVIII.

AGe picti moderatrix Dea mundi,
Quate pulso titubanteis pede nimbos,
Age, claras famulantûm quate pennas Aquilonum:

Glacialis rege currum Cynosuræ,
Cata spissos super imbreis equitare,
Simul Euros animavit generoso tuba
cornu.

2 Tibi plausus populari vagus aurâ,
Tibi pulchræ sociali vice laudes,
Famulantur salientûm comitatu
chorearum.

3 Tibi septem Tiberinæ juga ripæ
Saliari cita gyro glomerantur;
Tibi longus per apricum salit ordo
thyasorum.

4 Age, sacrum glacialis jubar Ursæ
Cane Medis, cane flavis Agathyrsis:
Cilicumque & pharetratis Nasa-
monum cane turmis.

5 Tibi Princeps opulēti liquor Hermi
Grave nomen fluviali linet auro;
Tibi carmen pretiosâ perarabit
Tagus urnâ.

MATH.

MATTH. CASIM. SARBIEVII
SOCIETATIS JESU

LYRICORUM LIBER III.

AD FRANCISCUM CARDINAL.
BARBARINUM,
URBANI VIII.
PONT. OPT. MAX.
FRATRIS FILIUM.

ODE I.

ABSISTE vulgus, nil humili juvat
Cantare buxo, nil popularibus
Nervis, verecundoque functum
Barbiton ingeminare cantu.
Te Vaticanæ sidus adoreæ,
FRANCISCE, dicam. Te niveis super
Cunis liguſtrorum reclinem
Pulcher Ionos, croceoq; Phœbus
Perfudit imbri. te roſeus Pudor,

Virtusque primùm non pueriliter
Risêre nascentem, & supinis
Lilia suppositêre membris.
4 Tunc & jocoso murmure garrulus
Arguta primis verba leporibus,
Dulcesque vagitus ab ipsis
Crederis edidicisse Musis.
5 Tunc & caducis ningere liliis
Molleis pruinas, & violaria, &
Nubem rosetorum protervo
In puerum cecidisse nimbo,
6 Nec non severi flumina Liberi
Manasse credunt, mellâq; Dardanos
Errasse per vicos, & urbem
Uberibus secuisse rivis:
7 Lævumque vernæ munere copiæ
Risisse Tibrin, & virides procul
Stravisse per ripam tapetas,
Oenotrios Aniene fonteis
8 Gratùm allocuto, lenè cadentibus
In verba lymphis. Ite loquacibus

Per

Per plana camporum fluentis:
Ite, novos iterate lusus,
Auræ cachinno molliter herbidas
Plangente ripas. nascitur, & vitî
Sincerus, illimisque morum
Innocuæ fluit amne vitæ
Princeps amœnæ flumen Etruriæ:
Ille & profundi fervidus ingenî,
Frugemque virtutum, & Latinis
Restituet sata læta campis:
Auroque fusum tempus, & aurei
Latè per urbeis flumina sæculi
Diffundet, & regnata parvo
Rura Jovi, residesque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque & albis frugibus induet:
Ripasque, miranteisque silvas
Hesperiæ linet amne gazæ.

AD D. MAGDALENAM,

Christi necem deflentem.

ODE II.

CUm tu MAGDALA lividam
Christi cæsariem, cum malè pendula
Spectas brachia, prô tibi
Pectus non solitis fervet amoribus!
Non es, qualis eras: tibi (tubus:
Non mens semianimis restat in ar-
Non fronti teneræ nives,
Non vivax roseis purpura vultibus,
Non notus supereſt color: (genis:
Sed mors marmoreis pingitur in
Et vitæ gracilis via.
Exili tacitè spirat anhelitu.
Non, me si satis audias,
Plores perpetuùm tristia; tertia
Cum lucem revehet dies,
Mutati referet munera gaudii.
Nam quæ sole caret duplex,
Ridebit geminis tertia solibus,

AD

AD FRANCISCUM CARDINAL. BARBARINUM.

Clementiâ potissimum Principes ornari.

ODE III.

FElix, qui dubio forte caput supposuit Jovi,
Nutantiq; polo: nec trepidâ sceptra tenet manu,
Nec superat cupidus, sed fruitur; nec pavidus tenet,
Sed securus habet. Tu modici lenior imperî, (miserabileis
Nec plausum tacitæ plebis emes nec 5
Divendes lacrymas nobilium cæde Quiritium;
Te justus populi clarat amor. cetera diffluent:
Hoc uno veniet dives opum copia flumine.

AD EGNATIUM NOLLIUM

Aequo semper rectoq; animo adversus Fortunæ inconstantiam standum esse.

ODE IV.

1 SIve te molli vehet aura vento,
Sive non planis agitabit undis;
Vince Fortunam, dubiasq; NOLLI,
Lude per artes.

2 Riserit? vultum generosus aufer.
Fleverit? dulci refer ora risu:
Solus, & semper tuus esse quovis
Disce tumultu.

3 Ipse te clausam modereris urbem
Cõsul aut Cæsar; quoties minantûm
Turba Fatorum quatient ser enam
Pectoris arcem.

4 Cùm leves visent tua tecta Casus,
Lætus occurres: præeunte luctu
Faustitas & Pax subeunt eosdem
Sæpè penates.

Dextra

Dextra ſors omnis gerit hoc ſiniſtrũ,
Quòd facit molleis: habet hoc ſiniſtra (nenteis
Proſperum, quem nunc ferit, immi-
Durat in ictus.
Ille qui longus fuit, eſſe magnus
Deſinit mœror. facilem ferendo
Finge Fortunam; levis eſſe longo
Diſcit ab uſu.

AD PUBLIUM MUNATIUM

Mœrorem animi colloquiis & cœtibus amicorum temperandum eſſe.

ODE V.

SI quæ juvabit dicere ſaucium,
Permitte, PUBLI, cõpoſitam malè
Loqui cicatricem, & latentes
Parce animo ſepelire curas,
Secura ferri robora ſæpius
Occultus ignis ſubruit: & ſuper

Minora silvarum caducum
Traxit onus, nemorumq; famam
Stravit virentem; quam tonitru levi
Quondam favillâ lambere gestiit.
Impunè. Te longus silendi
Edit amor, facilesq; luctus:
Hausit medullas. fugerit ociùs
Simul negantem vivere jusseris.
Aureis amicorum, & loquacem
Questibus evacuâris iram.
Olim querendo desinimus queri,
Ipsoque fletu lacryma perditur:
Nec fortis æquè si per omnes
Cura volat residetque ramos.
Vireis amicis perdit in auribus,
Minorque semper dividitur dolor,
Per multa permissus vagari
Pectora, nec rediisse quondam,
Pulsus superbit. Vise sodalium
Cœtus: & udis sic temerè jace
Infusus herbarum lacertis,
Ad patrii leve murmur Hallæ.

AD MARCUM SILICERNIUM.

Veras esse divitias, quæ à bonis animi petuntur.

ODE VI.

NUmquam præcipiti credulus aleæ
Cum Fatis avidas composui manu,
Ut mecum taciti fœdere prælii
Æquâ pace quiescerent.
Quid fortuna ferat crastina, nesciam,
Heres ipse mei. Quas dedit, auferet,
Nõ avellet opes, quæ procul extimo
Semotæ spatio jacent.
Quæ possunt adimi, nõ mea credidi;
Numquã pauperior, si meus integer,
Regnum, MARCE, mei, si benè de
Vectigalia censibus (meis
Intra me numerem. Pars animi latet
Ingens, divitibus latior Indiis,
Quo non ter spatio longiùs annuo

Itur navibus aut equis.
Sed mens assiduum visitur in diem
Hospes sæpè sui; non ebur, aut novas
Mercatura dapes, ipsa sui latis
Dives, si sibi cernitur.

In turpem sæculi Avaritiam.

ODE VII.

FRustrà querelis & gemitu parùm
Deliberato flevimus arcium
Portas & emunita sævo
Mœnia procubuisse ferro.
Tot civitatum clade super parum
Peccavit ensis, quando labantium
Infirma murorum reperto
Oppida suffodiuntur auro.
Eheu! secundum militis ad latus
Primus resedit sedulus artium
Fossor pudendarum, & decoros
Explicuit sine sole vultus
Vicina juxta pocula lætior!

Ces-

Ceſsêre ſervis tela ligonibus!
Plebejus (heu nefas!) equeſtri
Malleus aſſociatur haſtæ
Pax ipſa bello deterior ſubit,
Cum vilis auri belligeras amor
Pacavit iras; & repenſis
Prælia detonuêre nummis.
Pugnare dignos ſole palàm duces
Celant opacæ nobilis obſides
Auri cavernæ. jam caduci
Deſuper intremuêre colles:
Nolunt adeſo jam dubiæ ſolo
Pendere turres, excutit impios
Tellus colonos, in ruinam
Ambiguis agitata campis.
Fugêre turpes agricolas agri:
Inſons avaris littus ab urbibus
Migravit, & contaminatos
Æquora deſeruêre portus.
Natura magnis dum ſepelit nefas
Rerum ruinis, vitrea fontium

Oble-

Oblevit ora. ut navigatos
Sicaniæ Venetæque merci
Puniret amnes. Vidimus Ausidum
Nusquam repertas, arva per Apula,
Quæsisse ripas, cùm sequacem
Distinuit malus error undam,
Hausitque nubes vallibus integras
Turbo soluto plana per alveo,
Regum piaturus penates
Flagitiis, populique noxâ.

AD ÆLIUM CIMICUM,

In Russiam citeriorem profecturus.

ODE VIII.

ÆLI, non sumus arbores: (utili
Ut quo quisq; loco natus, in-
Duret perpetuum morâ.
Nolis cæruleas Sarmatiæ domos,
Et canæ juga Russiæ
Intentata mihi. dū Zephyri vocant
Et siccæ nivium viæ!

Non

Non frustrà properis imposuit rotis
Currus Japeti genus ;
Et terrā pavidos linquere navitas,
Pictis non sine carbasis,
Remorum celeri propulit agmine:
Non frustrâ patiens equi (bus.
Se sternit mediis trames in Alpi-
Magno dignum iter Herculi,
Naturæ ingenium struxit, idoneis
Dimensum juga passibus,
Quà se præcipiti Gloria vertice
Lasso ostenderet Herculi ;
Dignatusq; sequi pergeret Annibal
Regumque ac Libycos manu
Attollens populos Æoliam super,
Et tristes nebulis domos (cam
Armatam Italiæ infunderet Afri-
Non soli loca quærimus: (eunt,
Nusquam fixa satis Pergama trans-
Teucrique & Dolopes migrant.
Mutant magna suas regna vices:
nihil Per-

perstat quo genitum est, loco. (tia
Cùm primùm geniti matris iner-
Terra viscera rupimus,
Moti paticulã traximus ætheris:
Cælique ingenio patris,
Cum matre immemores stare, cucurrimus.

PANEGYRIS
ANNÆ RADIVILIÆ
CASTELLANÆ TROCENSIS
DUCISSÆ NESVISII.

ODE IX.

Quo te Dearum nomine consecrem,
Vicina cani Nympha Borysthenis?
Themisne, an una Gratiarum
De tribus excipiêre Divis
Scribenda Drie? cedit aquis tibi,
Utcumque pictis fertur oloribus,
Cretâque, & innantem relinquit
Oceano

Oceano Cytherea Delon.
Hinc & ſevero migrat ab Algido 3
Parûm ſerenis Cynthia cornibus,
Quamvis anhelantûm laceſſat
Ira canum, tereteſque rumpant
Virgulta damæ. Sed tibi dulciùs 4
Tranquilla rident Palladis otia,
Seu tela non mendax retexto
Bella virûm ſimulare in auro
Menſem fefellit, ſeu tibi Cælitum 5
Veſtire nudas ſpiritus incidit
Aras, & aulæis, & oſtro
Pauperibus placuiſſe Divis.
At non inani fama canit tubâ 6
Te vi potentis non ſine conſilî
Ventura tangentem ſagaci
Mentis acu celerique curâ.
Triſtis videri prodit, & unicè 7
Sibi ſerenis pervigil in genis
Lucet venuſtas: ſeu coruſcum
Cæſariem tibi pingit aurum,

Non

8 Non indecoræ nube modestiæ
Extinguis aurum vilius aspici,
Gemmasque nolentes latere
Moribus ingenioque celas.
9 Hinc inde rubris Creta coralliis,
Illinc smaragdis fulguret India;
Cùm pura Virtus fulsit, omnes
In tenebris latuêre gazæ.

AD MUSAM.
LAUDES LADISLAI
PRINCIPIS POLONIÆ ET SUECIÆ.

ODE X.

1 CArminũ præses citharæq; Clio
Dic, ubi molli resupina somno
Fœta rumorum cubet eruditis
Fama sub antris
2 Rumpat ignavos, age, dic, sopores
(Nam locum nosti) nimiisque festa
Somnii, tergat niveo morantem
Pollice somnum. The-

Thespio currum moderante loro,
Solis auratas, age, dic, quadrigas
Scandat, & claros gemino triumphos
Differat orbi.

Narret hibernis Helicen pruinis
Barbaro nuper caluisse tabo.
Narret Arctoo rubuisse canum
Sanguine Pontum.

Prodigus laudes tibi fundet Indus
Ostiis septem; tibi dives æris
Accinet Lydus; tua volvet ingens
Nomina Ganges.

Te canent solis Garamantes arvis,
Te Dacæ Princeps, pluviæq; pauper
Maurus, & Cydni, vitreiq; discet
Potor Enipei.

LAUDES FRANCISCI CARDIN. BARBERINI.

ODE XI.

Quis

1 QUis me citatus pectoris impetus,
Denso sedentem propulit aëre,
Currusque nimborum morati,
Per medias equitare nubeis,
2 Et plana terrarum, & populi casas
Regumque turreis non sine gaudio
Calcare sublimem, & superbo
Regna super volitare curru?
3 Rerumne falsâ ludor imagine?
An picta mundi mœnia, & igneas
Arces, coronatumque flammis,
Et liquidum sine labe solem
4 Prævertor? hic & patria siderum
Clarusque cæli baltheus aurei,
Campique stellarum, & decemplex
Perpetuo redit aula gyro.
5 Quâ parte cæli Principis aureas
Inscribo laudes? hinc adamantinis
Æternus Orion in armis,
Et gemino propè Castor igni
6 Fortem reposcunt, hinc gravis Her-
cules Fa-

Famæ propinquũ poſtulat Herculem:
Hinc noctis immunem & veterni,
Parrhaſii vocat ora plauſtri.
Acrem & timori cedere neſcium
Addam Leoni; quem penes igneæ
Æſtatis arvorumque cura, &
Flava Canis Cererisque regna?
Juſtam & tenacem propoſiti manum
Mundi ſerenis partibus aſſeri
Expectat Autumni Virago:
Quæ geminã ſine fraude Librã
Ævique frænos, & celeres vehi
Compeſcit horas; hinc tibi patrio,
FRANCISCE, cedentes Olympo
Plëiadas Hyadasque cerno:
Illic laborat phoſphorus hoſpitas
Laxare nubeis: hinc tibi lucidus
Collumque repenteſque cælo
Scorpius abſtinuiſſe chelas,
Auroque comptum Marmaricus Leo
Crinem totondiſſe, & radiantium
Opima

Opima villorum, & jubatas
Velle polo revocare flammas,
Insculpta cælo gloria sospitat
Heroas: anni cetera subruunt.
Aulæque sceptroque, & columnis
Excidium suadixit ætas.

AD AURELIUM FUSCUM.

Omnia humana caduca incertaq; esse.

ODE XII.

SI primum vacuis demere corticem
Rebus, FUSCE, velis, cetera diffluēt
Vernæ more nivis, quæ modò nubiū
Leni tabuit halitu.
Formosis reseces fortia; displicent.
Externi strahimur: si malè Dardanis
Respondens Helenę pectus amoribus
Famosus videat Paris
Nusquam per medii prælia Nerei
Ventorumq; minas splendida deferat
Graji furta thori, sed benè mutuo
Rerum consuluit jugo Na-

Naturę Dominus, quòd niveis nigra;
Lætis occuluit triſtia. qui bona
Rerum de vario deliget agmine,
Conſulto ſapiet Deo.

AD MOSCOVIAM.

Cùm Principem Poloniæ Moſchi in imperium accerſerent.

ODE XIII.

MOſcua, cur iniquas
Aureis fruſtrà pharetris diminuis ſagittas?
Vulnera cur adacto (tumaci
Dirigis ferro? cohibe ſtridula con-
Barbara tela nervo. (ma riſu:
Jam tibi Mavors facili molliit ar-
Jam tibi mulcet iras: (in ſereno:
Jam tibi frontem lepido temperat
Jam cecidêre tela: (è lacertis,
Jam pharetratis clypeus demigrat
Quid lacrymoſa torvam

Exaras rugis faciem? quid melius
supinis
Fletibus astra poscas?
Quid bono Divi melius mittere
Rege possint?

AD HONOREM.

Cùm FRANCISCUS BARBERINUS *sacrâ purpurâ ab* URBANO VIII. *Pont. Opt. Max. ornaretur.*

ODE XIV.

TE clara Divûm progenies, Honor;
Marsæ canemus carmine tibiæ:
Te meta votorum, & laboris
Dulce lucrum, volucrisque vitæ
Formosa merces. te decorum patrem
Inter serenæ fulgura Gloriæ,
Lunæque stellarumque cunas
Imbre super radiorum, & auri
Virtus marito conscia Numini

Ef-

Effudit illuſtrem, & genialibus
Toris coronarum reclinem
Sidereâ religaſſe zonâ, &
Non indecoræ ſidere purpuræ,
Gratæque riſu lucis, & oſculis
Miros anhelantem nitores
Celſa ſuper poſuiſſe ſceptra,
Et molle fertur faſcibus & mitris
Aptaſſe fulcrum: quas ſtipulæ modo
Prenſaſſe per ludum, & procaci
Diceris arripuiſſe dextrâ.
Te prorogati filia Temporis
Germana Recti candida Veritas
Non erubeſcendis adurit
Ignibus; ingenuoque parvus
Luces honeſto, fervidus ardua
Curare rerum. Te patriæ parens
Tranquilla Libertas, Fideſque,
Et duplicis ſtudioſa mundi,
Illiterato quæ procul otio
Fecunda veri tempora dividit,

Arcemque Causarum, & coruſci
Prævehitur vaga regna Phœbi;
Te, quæ propinquâ clade ſuperbior
Gaudet cruentis Diva periculis,
Laſſare Fortunam duello, &
Per medias docet ire morteis,
Illã impotentũm exercitus imbrium
Inſana aquarum rumpere prælia,
Undas refringentemq́; flammas,
Attoniti pavet ira mundi,
At non & æquo fœdere Comitas
Non temperato pectore conſerit
Cultusq́;, tranquillamq́; morum
Temperiem, ſimilemq́; vultum:
Sive æſtuoſus gurges inhorruit
Civilis undæ, cùm popularium
Æſtu procellarum, & doloſâ
Carbaſa diripiuntur undâ;
Seu rauca vulgi murmura lenibus
Sedêre ventis, cùm placidum ſibi
Conſenſit æquor. Te decoro

No-

Nobilitas comitata greſſu
Centum vetuſtas nectit origines,
Centumque retro per populos fluit
Ceris avorum: nec ſeveræ
Martis opes, Aquilæve deſunt,
Cenſuſque & almæ vulgus adoreæ
Anciliorum, & ſtemmatis, & togæ,
Faſceſque, lauriq;, & frementûm
Turba retro Titulorum inanes
Exercet auras, non ſine Plauſibus,
Famæque & aureo Nominis eſſedo,
Quod turba mirantûm, & curule
Frænigerâ trahit aure vulgus.
Jamque & virentis vere puertiæ
Malas amictum, purpureus ſimul
Autumnus irrepſit decoras
Flore genas, per aperta lætè
Effulgurantûm culmina ſiderum
Effræna curru jungere fulmina,
Nubeiſq; prætervectū & imbreis
Quadrijugis dare lora ventis

Miramur omnis turba minor pedum:
Supina curvo poplite civitas,
Votiſque,& obtutu ſagaces
Puniceum jaculamur axem:
Unde & coruſcis oppida mœnibus,
Pictumque velis æquor & inſulis,
Regumque turres barbarorum,&
Attonitas ſpecularis urbeis.
Tu regna ventorum,& pelagi gravem
Compeſcis iram,tu vaga ſiderum
Cryſtalla frænas, tu frementeis
Lucis equos, vigileſque mundi
Metaris igneis: te penes Æquitas,
Et ſepta Tuſcis Jura ſecuribus
Stipantur; annoſæque Leges,
Et niveum ſine cæde Juſtum.
Tecum ſupellex aurea, & aſperi
Gemmis tiatæ: te radiantium
Nexus coronarum, ſereni
Regum apices,lituiq, circum,
Et regiarum ſidera frontium,

Mi-

Mitræque fulgent, & diademata
Ad usque formosam diei
Invidiam, opprobriumq; solis.
At retro flavum lambere pulverem
Livor rotarum, & degeneri solum
Mento cecidisse, & procacem
Mœret humi posuisse vultum:
Plenoque nusquam Divitiæ sinu
Gazæque, & omnis turba Pecuniæ,
Et grando gemmarum, & refusi
Per populos vagus imber auri,
Tu lene Tormentū ingenio admoves.
Menteisque dulcis nectare Gloriæ
Plerumque mulces: te feracem
Consilii facilemque vendi
Emisse doctus circuit Ambitus,
Fucoque & albis vestibus unicè
Formosus, agnoscique duplex,
Et placidæ sine nube rugæ,
Risu serenæ frontis idoneus

Mirè sagacem fallere curiam,
Discrimen obscurum dolosis
Artibus, ingenioq; morum.
Spes mille circùm nubibus insident,
Plenoque regni pectore turbidùm
Bacchantur: at turpes Repulsa,
Et volucris fuga ridet auræ.
Te quamquam anhelantûm ignea si-
derum
Suspirat ædes, Principis aureos
Invise posteis, hîc ruinas
Imperii, seniumque mundi
Curare solers, desine tristium
Tandem querelarum, & potiùs sacrâ
Incude diffingas in aurum
Sæva Ducum Procerumq; tela.

AD APES BARBERINAS.

Melleum veniſſe Sæculum.

ODE XV.

CIves Hymetti, gratus Atticæ lepos
Virgineæ volucres, Fla-

Flavæque veris filiæ,
Gratũ fluentis turba prædatrix thymi,
Nectaris artifices,
Bonæque ruris hoſpitæ,
Laborioſis quid juvat volatibus,
Crure tenus viridem
Perambulare patriam,
Si BARBERINO delicata Principe
Sæcula melle fluunt,
Parata vobis ſæcula?

AD SEIPSUM.

ODE XVI.

Quid diu vanas feriente nubeis
Vota fallaci jaculamur arcu?
Quid loquor dudum mihi Conſul ipſe
Ipſe Senatus?
Ite mordaces procul ite curæ,
Me vocat notis Helicon viretis,
Me ſacrum lauri nemus, & canorum
Phocidos antrum.

3 O ubi molles Heliconis umbræ,
O ubi Cydnus, violisque pictum
Thespiæ rupis caput! ô sonori
Flumina Pindi!

4 Me quis ad vestros Aquilo recessus,
Aut quis alatâ Zephyrus quadrigâ
Deferat fessum, gelidosque Cirrhæ
Sistat ad amneis?

5 Vos mihi Romam, Phrygiisq; centũ
Peudulas saxis simulatis ædes;
Vos Aventinum Capitoliique immobile saxum.

6 Hîc ubi lævi cecidêre musco
Virgines undæ, vitreoque garrit
Ore Clitumnus, nimiumque labi
Sedulus Almon:

7 Hippocreneis abiêre rivis
Pegasi fontes, Aganippidumque
Murmur, & cantus, & euntis agro
Copia lymphæ.

8 Alter hîc Lyris fugit, alter Ufens,

Alter

Alter illimi Thraſimenus amne
Trudit electrum, liquidoque Plæve
Volvitur auro.
Hîc ad Empuſæ nemus, & virentem 9
Æſaris ripam ſtudioſa florum
Aura colludens cumulo jocantis
Obſtrepit undæ.
Lenis hîc auræ tepor, hîc venuſtas, 10
Hîc nitor rerum, meliorque cæli
Vultus, hîc plenis agitata manant
Gaudia ripis.
Hîc ſales compti, facilesque riſus, 11
Hîc levis circum jocus, & decentes
Gratiæ plenos referunt reſecto
Flore quaſillos.
Hîc mihi ſeptem meliùs renident 12
Romuli colles, gracileſque venti
Lentiùs perflant gelidam ſupini
Tiburis arcem.
Collis ô ſacri decus, ô magiſtrum 13
Numen, ô Grajæ fidicen Camœnæ

Phœbe, si gestis procul arduo descendere Cyntho,
Huc ades longi mihi testis otî:
Tuq; (nam me quis prohibet?) repôstâ
Affer inprimis mihi, FUSCE, grati
Carmina Flacci

AD TIBERIM.

Eum Beneficentiæ & Liberalitatis URBANI VIII. Pont. Opt. Max. Symbolum fore.

ODE XVII.

TIbri siste precor, nec rapidæ regna licentiæ
Jactaris temerè: neu Latii littora Nerei (agmine.
Undarum nimio deciduus plauseris
Quid per plana, per abrupta, per impervia lubricum
Vectigal domino deproperas Nereidum patri?

URBANI patulæ crediderís flumina dexteræ:
Tunc seu melle fluent, seu rutilis sæcula fontibus,
Fies auriferis nobilior fabula Lydiis.

LAUDES FRANCISCI CARDIN. BARBARINI.

ODE XVIII.

HIc ille plenis Oceanus patet
Laudum carinis: ite loquacia
Per transtra, facundisque Musæ
Carmina deproperate remis.
O qui loquentis flamine sibili,
Leniquę sacræ nubis anhelitu
Impellis antennas, Notorum
Alba super volitare terga
Doctus, procellas & bijuges celer
Fræna re nimbos, huc age Delphicâ
Lauru, coronatamque myrto
Pegaseæ dominator undæ

4 Inscende puppim. Quod timidi priùs
Sulcemus æquor? quod pelagus situ
Fundoque virtutum, & refusæ
Per populos maria alta famæ
5 Vates profundæ navita gloriæ
Invisat? illinc alta frementium
Moles procellarum & protervæ
Fluctibus intonuêre lymphæ.
6 Hæc illa parci nescia littoris,
Avara cæli, prodiga munerum
Bacchatur, & pecuniarum
Cæruleo pluit aura nimbo.
7 Hæc illa magni pectoris indoles
Sese ipsa rerum fluctibus erigit,
Curasque & alternis natantem
Consiliis animum remiscet.
8 Vindex avaræ fraudis, & abstinens
Lucrantis auro regna pecuniæ,
Rerumque prudens, nec cruentæ
Laudis iners, animique parca.
9 Hinc æstuantûm mota superbia

Sub-

Subſedit undarũ, & procul arduum
Ad litus acclinata blando
Æquora decubuêre ſomno.
Hoc illud alti Principis otium
Clauſum quieti vecte ſilentii;
Somniq́ue curarum, & labore
Empta quies, animiq́ue veſper
Longi repenſus merce negotii.
Cùm dulcis inter clauſtra modeſtiæ
Sceptrumq́; & immenſis reclinat
Regnũ humeris, oneriq; parcit,
Oblivioſus diſſipat Heſperus
Regum labores, damna fugacium
Plerumque curarum reponunt
Pervigiles ſine nocte ſomni:
Aulæ nitorem cùm benè neſciæ
Texêre noctes, nobilium ſimul
Pompam catervarum retexit
Clara dies; rediêre curæ.

AD

AD MILITARES EUROPÆ ORD.

De Provinciis Græciæ recuperandis.

ODE XIX.

1 SI quem cruentæ vultus adoreæ,
Si fusus auro miles & inclyti
Uruntin argento triumphi
Artifici simulante dextrâ,
2 Sculptæque laudes, & titulis super
Afflata signis vita Corinthiis,
Cultusque, moresque, & perenni
Pænè loquax sua fama saxo:
3 Hic si locari pòst genitis sacer,
Et per nepotum lucidus atria
Quærit videri; destinatam
Funeribus meditetur aram;
4 Vultumque vultu fingat Achillei,
Dextramq; dextræ cõmodet Hectoris
Dignus Timantheâ notari
Arte, Syracosioque cælo:

Le-

Letiq́ue curtâ merce perennius
Lucretur ævum, quos sibi dempserit
Caris redonaturus annos
Conjugibus, puerisq́ue caris.
Hic si timendus gestit aheneis
Horrere squammis, quem litui sonus
Sæviq́ue conjurata Martis
Signa vocant, clypeo subire,
Sparsumq́ue crinem versicoloribus
Mutare cristis, & rapidum vehi
Dum per rejectanteis lacertos
Ambiguæ fluitent pharetræ:
Illum paluſtri consita fraxino
Poscit Methone, poscit Acarniæ
Lacus, Tanagreiq́ue saltus,
Aut graciles Marathonis orni,
Gnossosq́ue telis, & resonum gravi
Stymphalon arcu: nō chalybū rudis
Lemnos; nec inconsulta ferri
Phocis erit, nec inermis Oea.
Si rursus idem bella fidelibus

Com-

Committat Euris; æquoris impiger,
Veloque & obluctante remo
Ortygiis equitabit undis.
Illi Cytori pinus, & hispidæ
Cupressus Idæ brachia frondium
In transtra, & hærentem carinam
Contrahet; æriſonamq; puppin
Non imperito remige muniet
Euboea: remos Thespia suggeret,
Ausamque despectare nubeis
Veliferam dabit Ossa pinum:
Aut qui comatas educat ilices
Caycus, aut qui limpidus assitas
Mæander intercurrit alnos,
Aut dubii vagus error Hebri.
Nec, si superbus poscat eques vehi,
Pugnæ scientes Ismara denegent
Pullos, relicturaque retro
Aut Notõ, aut Aquilona plantas,
Si bellicosos proruat accolas
Servilis Æmi, sparsa sequi celer

Vexilla

Vexilla, palantemque Lunam
Æmoniis agitare campis.
Illum & coloſſis conſpicum dabit
Venalis omni funere gloria, &
Doctis renaſcentem metallis
Orchomenos, vel amica vivum
Non pejeranti marmore Neritos
Ementietur, nec capitolia
Mutum, Palatinæve moles
Stare ſinent ſine laude civem.

AD AULUM LÆVINIUM.

Viſnovii Poloni Equitis virtus, cujus interempti pro patriâ Cor, per ſummam barbariem, inter ſe partiti Turcæ, & depaſti ſunt.

ODE XX.

EHeu! quò citharæ ſciens,
Et Bacchi calidis fervida jurgiis,
LÆVINI, ruit indoles, (cacibus
Imbellem ſtrepitum, & docta pro-
Sal-

Saltum fingere classicis.
Auditoq; choros cogere tympano,
Et mensam clypeo super,
Et plenum galeis ducere Liberum!
Non hoc pectore Thracios
Inter Sarmatici fulmina prælii
Fudit VISNOVIUS globos, (petus.
Et Thracum volucres contudit im-
Ille & sanguineis super (gum &
Fumantûm cumulis, hæsit Jazy-
Alti navita sanguinis
Portum non soliti nominis attigit,
Illum Thraces Achaîcis
Rimati gladiis, pectoris invia
Dimovêre repagula:
Et cor, & tepidâ morte fluens jecur
Devesci, & pia carpere
Ausi sacrilegis viscera morsibus.
At non egregiam quoque
Libarunt animam, nec Mareoticas
Pavit fama libidines,

Aut

Aut ſecura Getæ dentis adorea.
Eheu ſtringite poſteri,
Ferrum belligera ſtringite dexterâ.
Heu primam gladii ſitim
Pubes Odryſiis imbue cædibus.
Confoſſiſque reciprocum (nem,
Rurſum pectoribus reddite ſangui-
Dudum in corpore Biſtonum, &
Venis immeritum fervere barbaris.

AD PRINCIPEM QUEMDAM AD THERMAS PROFICISCENT.

Jucundam & honeſtam vitam fructuoſæ & anxiæ eſſe præponendam.

ODE XXI.

REgias vero manus
Tagi ſerenis imminere rivis,
Utili placet luto;
Fucumque nobis fluctuantis auri
Flavus allinit liquor:

Ex

Ex quo superbi dives amnis Hermi
Sordidum lavit Midam,
Rudiq; limum duxit è Tyranno.
Ite, mobili vitro
Albive Cydni, lucidive Xanthi,
Ite Principum manus,
Auri coruscas submovete labes.
Rivus integer vitî,
Suæque purus conscius lucis,
Præterit fideliùs (palmas,
Regumque somnos, Cæsarumque
Dulce purpuræ decus,
Tuam micantis innocens metalli
Amnis irrigat manum: (rides,
Midamque Princeps, Tantalumq;
Vitreus tibi latex, (phas,
Lymphâ sequacies evocante lym-
Lubricâ placet fugâ, (pratis
Quâ fervet Arnus, garrulumque
Unda promovet pedem,
Ripasq; pingit, candidique fontis

Uda

Uda volvitut dies, (res
Hîc thymbra poſcit, hîc amœnio-
Humor educat roſas,
Et cana nardus, filiiq́ue Veris
Hinc & hinc bibunt croci, (rem.
Vivumq́ue potant fluminis pudo-
Hic comata lilia
Paſſisq́; Majus ambulat capillis.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM.

Ne nimiùm adoleſcentiæ fidat.

ODE XXII.

NE te, PAUSILIPI, fallat inanibus
Ætas deliciis, quæſimul impigris
Ingertum rapuit curriculum rotis,
Effræno citiùs labitur Africo.
Mendax forma bonum deficientibus
Annis præcipitat, vitrea concuti,
Dilabi facilis, cerea diffluere
Hornæ more roſæ, quam modò roſ-
cidum Cùm

Cùm fovit tepidis manè Favoniis,
Dissolvit pluviis vesper Etesiis
Numquā quod rapido pollice texuit,
Audet compositum Parca retexere:
Nec reddit refluo sæcula turbine.
Felix ille, cui non breve temporis
Momentum placuit, qui juga mobilis
Ævi deposuit, qui sibi lucidam
Jam nunc sollicito lumine patriam, &
Arcem nobilium destinat ignium.

AD JULIUM ARIMINUM.

Solis animi bonis nos belluis præstare.

ODE XXIII.

NOn Hydaspéis Arimine gemmis
Non domus flavâ laqueata cedro,
Aurei torrens neque te beatum
Fecerit Hermi.
Mitte sectari, quis amœna præter
Prata, non parco fluat amnis auro,
Sit satis, Virtus animosa, sedeis
Visere Divûm. Al-

Alter effultos adamante muros
Tollat, aut cæsas Sipylo columnas
Fossor, inspectâ Styge, quas revulso
Subruat Orco.
Ditior silvis habitat Sabæis
Ales Eois renovata bustis:
Ditior gemmis rutilo vagatur
Piscis Hydaspe.
Alter Eois variam lapillis
Subliget zonâ retinente pallam:
Alter insignes Tyrio lacertos
Vinciat ostro.
Gratiùs læves variavit alas
Sparsa nativis philomela guttis;
Pulchriùs Thressę maculosa pingunt
Pectora Lynces.
Tonsa nos vestit pecus, & luporum
Terga mentimur, neq; flava vestem
Dedecet vulpes & abacta cęso
Castore pellis.
Una mortaleis numero ferarum

Eximit virtus, volucerque notas
Siderum sedes animus solutis
Visere pennis.

AD JOANN. RUDOMINAM

In funere Georgii Rudominæ fratris.

ODE XVIV.

1 QUalis trisulci fulminis impetus,
Quem Dædaleis feta vaporibus,
Pinguemve pabulata terram
Per medias rapit ira nubes,
2 Fastidioso cùm semel excidit
Immurmurantùm carcere nubium,
Per regna ventorum, per auras,
Et dubias Aquilone silvas,
3 Per arva latè, per juga concito
Grassatur igni: jam capitis minor
Aut Æmus aut percussa Calpe
Non humiles posuêre fastus;
4 Interque diras Dux equitat faces
Cõmunis omnes per populos Timor

Et

Et ponè ſtrages, & ſupino
Deproperata ruunt tumultu
Enube Fata, non ſine montium
Clamore lõgus quẽ glomerat fragor
Volentis audiri ruinæ,
Et volucrum furiæ Notorum.
Talis ſuperbis irruit hoſtibus,
Mortis decoro pulvere ſordidus,
Et per Muſulmannos honeſtam
Explicuit RUDOMINA pugnam.
Illum futuræ laudis & inclytę
Mercede famę Gloria mentium
Regina, nundinata morti,
Per medios rapuit Gelonos.
Quã pone Virtus, & Decus, & comes
Injurioſæ Relligio necis,
Per tela, per formidoloſos (hiatus
Quadrupedantûm onagrorum
Exercitati militis, obvio
Venale fato proſtituit caput;
Sed viſus haud venire parvo

Magnanimus RUDOMINA lęto
Nam dum duelli lætior, hostica
Opprobriorum murmura vindice
Excusat ense; barbararum
Immortuus aggerib. cohortûm
Præfecta tandem colla volubili
Lapsu reclinat. sed famulâ propè
Decusque præsignisque Virtus
Semianimem subiêre dextrâ:
Mox expeditis corpore manibus,
Deprælatrix Gloria siderum
Occurrit, & fulvo reclinem
Ire jubet super astra curru.
At fama latè tergemino Tubæ
Longæva cornu sæcula personat.
Jo triumphe, vivit Astris:
Ille meus RUDOMINA, vivit.

AD JOANNEM RUDOMINAM.

In funus Joannis Rudominæ patris.

ODE

ODE XXV.

Quemcumq; mendax fama Quiritium, 1
Et dedicatis densa clientibus
Corona, juratisque stipat
Imperii comitatus armis,
Quamvis Lacænâ picta superbiat 2
Sub veste tellus, & famulantium
Juxtà lacertosæ cohortes
Et clypeis radient & hastis;
Nec pervicacis ludibrium Deæ, 3
Nec concolores consilio Dolos
Vitabit, aut circumsonantes
Nobilium fugiet tumultus:
Nec concitato pectoris impetu 4
Nitente mentis remigio, soli
Ignavus heres, innatantes
Cæruleum per inane campos
Pervadet umquam: quippe volubili 5
Negotiorum pulvere sordida,
Gliscente curarum tumultu,

Mens humiles remoratur alas:
6 At quem supernis sedibus intulit
Mors, & profanis præcipitem procul
Furata terris. quò solutus
Præpetibus RUDOMINA pennis
7 Exerrat! ohe! quò per inhospitas
Afflata leni pectora flamine
Nubes, inaccessosque tractus
Et superas agit inter arces.
8 Non usitatis ille volatibus
Prævectus udas terrigenûm domos,
Cœtusque vulgares, beatæ
Non humilis venit hospes aulæ.
9 Illum ministrâ Relligio manu
Et delicato pectoris effedo
Evexit inconcussa Virtus,
Et superis dedit ire campis.
10 Exstructa quondam celsa faventibus
Delubra Divis Munificentia
Pensavit auratis Deorum
Hospitiis, famuloque cælo.

Hîc

Hîc vel coruſco ſe propè ſiderum
Curru locabit, vel propior Deo
E nube reclinis curuli
Sub pedibus ſua fata cernet:
Regúmve torvos ſubter acinaces,
Et regiarum ſidera frontium,
Et tot Tyrannorum videbit
Suppoſitos radiare faſces.
Et hæc ſtupebit, quę propiùs micãs
Obſcura craſſo ſerpere nubilo,
Lateque caſuras per urbes
Ora ſagax oculoſque ducet.

IN FUNEBRE ERNESTI VEIHERI PALATINI CULMENSIS FILII, *VITA IMMATURE FUNCTI.*

ODE XXVI.

POrrectus imo nec ſcopulus vado,
Cautéſve pronis amnib. imperat
Moras, neq; undantem morantur
Fluminibus cava ſaxa lapſum:

Nec irretento prætereuntia
Tempus retardat sæcula cardine:
Nusquam fatigatos Orion
Solvit equos properante curru.
Annos & horas præpetibus rapit
Latona bigis. irrevocabilis
Decurrit, effetamque prona
Accelerat cariem juventus.
Apollinari nuper in agmine,
Florentis ævi limine vidimus
Stantem VEIHERUM, lacrymoso
Præcipitem cecidisse fato.
Mox ut caducis artubus ingruit
Mors æstuosis torrida febribus,
Ferocientes devoluta
Stamina diripuêre Parcæ.
Candente byssо pensa fluentia
Rupêre nodos: occidis, occidis,
ERNESTE, ceu quondã procellis
Exanimes cecidêre nardi:
Ceu dum per hortos cæruleâ manu

De-

Desævit udus Juppiter, imbribus
Sterni reluctantes acanthi
Lassa solo posuêre colla.
Quid Mors superbo pectora turbine 8
Insana victrix furrigis, inserens
Terris triumphales cupressos,
Et mutilam sine fronde taxum?
Mentis pudicæ candor, & indoles 9
Firmata faustis sub penetralibus,
Cultusque divinæ parentis,
Fixa locant monumenta terris.
Vidit benignis moribus aureum 10
Felix Lyceum, vidit imaginem
Virtutis ERNESTUM paternæ,
Et similem proavis Nepotem.
Sævi tropæum funeris ardua 11
Virtus profundo præcipitat solo.
Sublime Veiherana Virtus
Sidereo caput æquat orbi.
Illam secundis Gratia brachiis, 12
Altusque curru Rumor eburneo

Ad astra sustulit videndam
Attonitæ volucrem juventæ.

IN PRIMI LAPIDIS JACTU,

cùm JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS contra Osmannum Turcarum Imperatorem signa moturus, Templum VIRGINI MATRI Crosensis Societatis JESU Collegii extrueret.

ODE XXVII.

1 DIvûm locatus consilio Lapis,
Et dedicati liminis arbiter
Quàm ritè de cælo migrantûm
Hospitio superûm coruscat!
2 Non tot fremebat littus Olympiis
Olim catervis, Graja Corinthio
Dum lustra certatim Tonanti
Instabilis celebraret Isthmos.
3 Te quippe Divûm turba domesticũ

Mar-

Marmor ſuperni civibus ætheris,
Magnæque majeſtas Parentis
Perpetuis habitabit annis.
I, perge felix, & latebras cavæ
Telluris intra: quâ tibi tutior
Templi ſuperventura moles
Fortibus inſideat columnis,
Hic nempe quiſquis ſacrificas manus
Inaugurato tinxerit unguine,
Cælumque, ſolemneſque ſacris
Muneribus cumulabit aras,
Et fronte plenum lætitiæ diem,
Intaminatis pulcher honoribus
Oſtendet aris, & ſerena
Per ſolidum feret ora vulgus:
Plebiſque denſo celſus in agmine
Divina cælo tendet adorea,
Quæ terra, quæ ſupplex adorat
Compoſitis pelagus procellis,
Nec verò ſurdis ſideribus preces
Conchyliato murice fulgidi

Mystæ feretis, dum faventi
Pro CAROLO, Caroliq; castris,
Optata Divis vota litabitis.
In ore vestro sollicitus suas
Spes ille librat; & Tonanti,
Et Patriæ sua sacrat arma.
Effræna vestrâ detumeant prece
Formidolosæ bella Propontidos,
Et lævus Ister, & Gelonus
Vipereo metuendus ictu.
Illuc citato Martis in essedo
Toto vehatur CAROLUS impetu,
Et concatenatos superbis
Massagetas trahat in triumphis.
Juxtà faventûm cura Quiritium
Densisque Laudes agminibus Ducē,
Et Plausus, & depurpuratis
Gloria concomitetur armis.

AD

AD ABRAHAMUM BZOVIUM.

De sacrâ Annalium Historiâ

EUGENII IV.

ODE XXVIII.

Qualem è nivosis Eridanũ jugis
Primo cadentem leniter agmine:
Festæ Napæarum catervæ
Trajiciunt, hilariqúe circùm
Plaudunt natatu: mox ubi prodigus
Et temperati marginis immemor
Prorupit, & præterfluentis
Regna procul populosq́; lusit
Errore lymphæ, degeneres simul
Ripâque & immensi hospitiõ alvei
Dignatus amneis, atque aquosum
Immodico bibit ore cælum,
Silvisque & arvis latiùs imperans
Ripam evagantis seditionibus
Metatur undæ, jam natari
Difficilis, nimiusque campi,

5 Venti paventem non benè sustinet
Dorso phaselum, lætior arduas
Subire bellantûm carinas,
Et galeis clypeisque longè
6 Clarus videri, donec Japygas
Amicis avari fluctibus Adriæ
Summisit, & majore ponto
Velivolum dedit ire Martem:
7 Sic te fluentem leniter aureæ
Torrente linguæ, prima per Italas
Clamata defatigat urbeis
EUGENII pia cura patris.
8 Qui bella Regum, & illacrymabileis
Rerum tumultus flectere providus
Mundi laborantis ruinas
Extulerat subeunte collo,
9 Sacrique Veri solliciti Patres
Quos infidelis littora Bospori,
Rubrive submisêre ponti
Regna, Parætoniive Nili,
10 Lectum remotis consilium plagis

Re-

Rerum potentem visere Tusciam,&
Leges peregrinosque ritus
Dardaniis sociare sacris.
Hîc tu profanis cassa furoribus,
Doctisque narras prælia vocibus
Pugnata, clamatumque Martem,
Quâ vitrei ruit amnis Arni.
Nec otiosæ more licentiæ
Exaggerato defluis alveo:
Sed plana per rerum profundo
Ore ruis, mediusque ripæ:
Mox & citato plenior impetu,
Linguæ sonoro flumine devehis
Classemque & evagata longè
Ambracio pia bella ponto.
Quò nos avorum bella trahunt, retro
Seri nepotes ibimus? ibimus
Pulchros redordiri labores,
Et veteres reparare palmas?
Solusne palmas, solus Achaica
Oblivioso nocte silentii

Ab-

Abducit Abramus tropæa,
Et veteres revocat triumphos?

AD AMICOS BELGAS.

ODE XXIX.

1 ESt & remotos non humilis furor
Lustrare Belgas. Ducite Gratiæ
E valle Permessi vagantem
Pegason; alipedemque sacris
2 Frænate sertis. Ut micat auribus,
Vocemque longè vatis amabili
Agnoscit hinnitu! ut Dearum
Fræna ferox, hilarique bullam
5 Collo proposcit! Non ego degener
Ignava cursu rumpere nubila,
Terrasque despectare, & omni
Vincere Bellerophonta cælo.
7 Jam jamq; retrò Carpaton, & procul
Erontem nivalis respicio Craci,
Turreisque Carcinæ & vetusti
Transilio juga Carroduni

Ca-

Canamque Peucen. jam Calaris supra
Zethique pennas & Boreæ patris
(Quamvis Erechtæam maritis
Tolleret Orithian alis)
Albimq; Rhenumq;, & liquidũ nihil
Tangente Mosam prævehor ungulâ;
Jam jam coruscas Andoverpæ
Cerno domos, dominũq; Scaldim.
At tu meorum prime sodalium
BOLLANDE salve! non tibi frigido
Infusus amplexu, verenda
Colla tero juvat usque sacro
Hærere vultu, sidereum juvat
Multoque factum numine cernere
Pectus, redundantemque pleno
Ore Deum. Rapit inde Musis
Dilecta cervix, & benè pendulo
Attrita multùm pectora barbito
Sublimis HABBEQUI. ô Deorum
Digne dapes superumq; cantu
Condire nectar, numinis in tui

Si-

Sinu reclinem Sarbivium sine
Duxisse paullatim beatos
Carminis eloquiique fonteis.
Quis ille vates cominùs obviis
Occurrit ulnis? pectora candidi
Nosco TOLENARI, flagranteis
Nosco genas, animamq; semper
A Dis recentem. da Pater aurea
Arcana magni Numinis hospitem
Audire, da grandeis bibisse
Aure sonos, animique totum.
Libare florem. Quis placidas faces
HORTENSIANI nesciat ingeni?
Aut quis DIERIXI benignis
Longè oculis animā eminentē
Suique largam? Quo satis HOSCHIUM, (LII, &
Quo MORTIERI, qvo pia VALLIBENTIS amplexu coronem
Pectora quo mihi dulcis HESI?
Heu digna prisco nomina sæculo,

Ma-

Magnasque in ipsis conscia vultibus
Portare menteis! quæ sereno
Dulcè micans sedet ore virtus?
Quæ fixa vivæ gratia purpuræ? 16
Qui candor alti proditor ingenI
Salvâque majestate blandum
Alloquium, placidique mores!
Fertur retuso Deucalion mari 17
Dum mersa totis sæcula promeret
Terris, renascentemque jactos
In lapides animaret orbem.
Mosæque Scaldisque ad vada nescius 18
Informis auri sorte datam retrò
Jeciſſe glebam: quâ repentè
Aurea prosilière Sæcla, &
Tersêre gratis nubila vultibus, 19
Iraſque, puræ frontis idoneo
Risu remulsêre, & fluenteis
Sponte suâ pretiosiore
Mores metallo, per Rhodanũ per & 20
Fudêre Rhenum, protinus & solum

Ver-

Vertêre Fraudes; & remotam
Invidiæ petiêre Thulen.
Hinc ille Belgis, oris & eloquî
Cognatus auro fulgor in omnia
Se sponte mittens; ab maligno
Nî nova progenies rigeret
Contacta ferro, nec toties suos
In sæva Reges cœpta resorbeat
Civilis æstus. quò perennis
Quò miseros rapit unda belli?
Efferte vireis, arma domestico
Efferte nido, magnanimum genus
Belgæ Leones; terra tantas,
Quæ genuit, malè pascit iras.
Per vestra fruſtrâ viscera quæritis
Finem laborum. bella diu strepunt
Quæ tertio non rupit hoste
Barbarici tonitru Gradivi.
Avita restat busta recentibus
Cingi tropæis: restat Achaicum
Restat coronari tricenâ.

Carpa-

Carpathium Joniumq; classe
Heu quã parẽti naufragum in æquore
Noſtri periret dedecus otii,
Quantumque de noſtrâ videres
Phœbe cadens oriensque fama.
Jam tunc Athenis priſca reponeres
Panætianæ regna ſcientiæ,
BONÆque deſecrata MENTI &
Templa tuis PUTEANE Muſis.
Felix & alti Socrate non minor
Veri magiſter. Quę tibi porticus
Ferventis undaret juventæ
Agmine, quæ populis theatra?
Qui te tonantem bella Demoſthenẽ
Heroës alto pectore ducerẽt,
Aut quæ Melitæo Sophocles
Pulpita ſuccuteres cothurno?
Tũc me per omnes duceret Ædonas
Dacoſq; Thracaſq; & Lelegas pium
Vocis BOELMANNÆ tonitru, &
Magniloqui grave fulmen oris.

Quò

Quò Spes inani me rapit aëre
Et vector ales? quidquid id est, tamen
Me vate mox iras perosis
Sæcla fluent meliora Belgis.

AD QUINTUM ARISTIUM.
ODE XXX.

Sic est, ARISTI: novimus ardua
Sperare tantùm. quis juvenũ prior
Magnum repentino lacessat
Carpathium Ioniumque bello?
Immensa magnæ tempora gloriæ,
Angusta vel spe vel facimus metu,
Votisque prensamus futura
Non manibus, sed euntis ævi
Occulta postquam nos rapuit fuga,
Bellamus omni consilio senes
Nullius exempli, & perennem
Desidiæ trahimus catenam
Per posterorum sæcula. Succute
Ignava bello succute sæcula,

Qui-

Quicumque plus â Diis honesti
Nominis ingeniique ducis.

AD BALTHASAREM MORETUM *PANEGYRIS LYRICA.*

ODE XXXI.

Musas amantis gloria BELGII,
Et LIPSIANÆ sidus adoreæ
MORETE, non tibi pudendo
Ad citharam veniente saxo
Grandem virenti Scaldis in aggere
Pono columnam; quam neq, turbido
Auster, neque emotus refuso
Subruat Oceanus profundo:
Sed quam recentes cum violis rosæ,
Omnisq; circùm copia narium
Latè coronent, aut perennis
Pampinus ambitiosiore
Irrepat herbâ: quam procul ardua
Pronis adorent saxa Ceraunïis

Sep-

Septemque qui fulcit Triones
Carpatus, & Rhodope nivalis
Columna cæli. jam mihi nubibus
Digressa moles æthera succutit,
Curruſque stellarum & tonantes
Sistit equos, solitoque major
Intrat trecentis astra decempedis;
Unde & Latinis celsior Alpibus,
Canamque Pyrenen & Afræ
Despicias juga celsa Lunæ.
Quę prima, vel quæ testibus ultima
Incido saxis? nominis inclyti
Caligat in portu, & tuarum
Oceanum pavet ala laudum.
Inusitatis summa nitent bonis:
Parumq; lucet Gloria, quæ simul
Illustrat insignes & imos, (est.
Et proprio magis igne pulchra
Ignota Thuscis nomina Cæsarum
Squallent sepulchris: quas tulit ex-
timus

Splen-

Splendor, verecundis sepultæ
Noctibus occubuêre laudes:
Et sæpè Famam Livor ab aureis
Detrivit aris. non Acherontius
Offundet ingratas, MORETE,
Invidiæ tibi vesper umbras:
Sed ipse Livor nominis in tui
Occumbet ortu. tu dominus tui
Divesque, non debes caducæ
Ludibriũ opprobriumq; Divæ.
Ex quo monentis munere LIPSII
Multo sonantem Socrate porticum
Tyro celebrasti; perennem
Doctus emi benè posse laudem
Impendiosæ merce scientiæ:
Et ipse sacro plurimus otio
Palles, & externis amicus
Ingeniis breve per nepotes
Extendis ævum. Tu tacitam libris
Demis senectam: sæcula Gratiæ
Musæque, & impubes Apollo, &

Mercurius tibi debet annos,
Postquam diserti flumina sæculi
PLANTINIANÆ margine copiæ
Latè refudisti. Sacrorum
Cuncta sedet tibi turba vatum
Omnisque chartæ virginis æquore
Arundo sudat. Uranies tibi
Nocturna certatim laborant
Otia, pervigilesque Lunæ.
Nam si quid udâ fluxit arundine,
Torrentis ævi corripit impetus.
Si non recudentis metalli
Duxit onus, celeresque plumbo
Tardavit alas; dum gracilis liber
In certa ductis cornua paginis
Increvit argutumque chartæ
Sub gravibus gemuêre prælis
Multo sonandis carmine legibus,
Ni me Camœnæ Pindaricas vetent
Transire Gades, & vagantem
Herculeæ moneant columnæ
Cœptam

Cœptam canoro non ſine carmine
Finire molem. Sunt alii tibi
Calles, neque unum concitatis
Gloria currit iter quadrigis!
Namque & beati nobilis ingenî
Claudis rapaci ſæcula pectore,
Hereſque Veri ſeu quod olim
Socratici monuêre cœtus,
Seu quod trienni nũc geminat potẽs
Stagira circo: plurimus eloqui,
Pennæque felix; nec latere
Aut humili placuiſſe vulgo,
Sed civis omni nobilium bonus
Noſci Senatu. te Latii Pater,
Qui nunc & Europes recline
Portat onus dominæq́, Romæ,
Doctis clientum cœtibus inſerit
URBANUS. jo! tu placidum (pedi
Jam ſtantis inſcribo columnæ)
Principibus populiſq́; ſidus.

AD AMICOS.

Se ad sacra studia animum appellere.

ODE XXXII.

1 VIxi canoris nuper idoneus
Vates Camœnis: jã citharæ vetor
Sermone, defunctumque longo
Barbiton ingeminare cantu.
2 Jam feriatâ fistula cum lyrâ
Dependet unco: rumpite tinnula
Vocalis argenti, sodales,
Fila, supervacuosque nervos.
3 O quæ coruscantûm atria siderum
Servas, & aurei læve perambulas
Mundi pavimentum, molestæ
Pelle Themi studium Minervæ.

MATTH. CASIM. SARBIEVII
SOCIETATIS JESU

LYRICORUM LIBER IV.

AD EQUITES POLONOS,

Cùm montem Carpatum redux ex Italiâ inviseret.

ODE I.

ÆTERNA magnis carmina Carpati
Inscribo saxis. Discite posteri,
Castisque discendum puellis
Et pueris geminante cantum.
Frustrà, Poloni, cingimus oppida
Muris, & arceis addimus arcibus;
Delubra si squalent, & altis
Cælituum viret herba tectis.
Frustrâ caduci fulminis artifex
Moles ab altâ turre remugiit,
Si mœsta respondere cantu

Tẽpla negant Superûmq́; pridẽ
4 Sacro ſtupeſcunt æra ſilentio.
Quòd ſi nec idem ſit Superis honos
Templis in îſdem, nec ſub unâ
Lege ſuperſtitioſioris
5 Per ora vulgi relligio fremat;
Cives iiſdem non benè claudimur
Portis, & infelix eundem
Inſtruimur acies in hoſtem.
6 A plebe Numen ſeparibus malè
Placatur aris. ſcimus ut impias
Vaſtata Grajorum per urbeis
Sacra ſuis periêre rixis.
7 Fumant propinquæ tẽpla Bohemię:
Concuſſa Regni viſcera Pannones
Flevêre collatis in unam
Viribus incubuiſſe ſtragem.
8 Hinc inde lævos deſpice Carpato
Polone campos, quos pecorum ferax
Dravusque Savuſque, & bicornis
Frugifero ſecat Iſter amni:

Quanto

Quanto careret corpore Thracius
Regni tyrannus, si benè mutuas
Mentes & obligata Divis
Barbarus extimuisset arma!
Atqui timendæ Panno potentiæ
Vallàrat altis oppida mœnibus;
Pontemque dedignatus, omni
Danubius famularis undâ
Cingebat Urbeis, sed quid inutili
Possent sceleſtæ præsidio manus,
Quas ira non læti Tonantis
Riserit, indigitesque Divi?
Jam nunc Polonis fata Quiritibus
Edico vates: Dum tibi consona
Votisque cantuque & Sabæo
Thure calent precibusq; templa,
Omnis recurvo Lechia poplite
Dum, Virgo primâ, dum mediâ die,
Dum te salutamus supremâ
Et dubio tibi lucis ortu
Septena coràm flamma Decẽbribus

Collucet aris; dum tibi patrium
Pæana dicit supplicesque
Accumulat pia turba ceras;
Noster nivoso Vistula Carpato,
Nosterq́; ab ipso fonte Borysthenes,
Labentur in Pontum, nec Austrum
Aut Gothicã metuemus Arcton.
Errórne mentes, ambiguas rapit
An clamor aures? vox gravior cavâ
Respondit ê nube, & serenùm
Non dubii micuêre Divi.

AD STANISLAUM LUBIENSKI EPISCOPUM PLOCENSEM *REGNUM POLONIÆ SENATOR.*

ODE II.

Sunt & novarum non vacuæ mihi
Laudũ pharetræ, prome recõditum
O Musa telum: quem sonoro
Pieridum jaculemur arcu?

Sit

Sit meta Præſul, cui modò Plocia
Centum Poloni margine Viſtulæ
Eduxit armenta, & ſmaragdis
Grande pedum, Tyrioq; vittas
Inſcribit oſtro. ſe ſpecioſiùs
Plerumque doctæ Palladis artibus
Indulget, & Muſis amicam
Gaudet Honor redimire frontẽ.
Pulchro ligari fœdere geſtiunt
Libris Tiaræ. Romuleas ſuper
Aras Honori, & dedicatis
Thura ferunt eadem Camœnis
Arſiſſe quondam: ſed vigil ambitus,
Si poſſit, ipſas Cælituum ſolo
Permiſcet aras, atque ab alto
Aſtra rapit Superoſque cælo.
Veſter, Camœnæ, veſter ad inclytas
Stat Præſul aras. vos adamantinam
Sparſiſtis electro Tiaram,
Quà vitreo pretioſus amni
Pingit feracem Narvia Mœſiam:

Vos & bicorni Palladium caput
Pressistis auro, & gratulatâ
Carmina personuistis undâ.
Vos pectus altum consiliis simul
Absterstit atræ nubila patriæ,
Mulcetis, & fastidioso
Excipitis reducem Senatu:
Quondam & perenni vivere nobilẽ
Donastis ævo, cùm tulit aureos
Ad astra mores, atque avaro
Egregii monitus PSTROKONI
Invidit orco, candidus eloquî,
Verique dives; vos, miserabili
Bellis inhorrescente Regno,
Consiliis facilique rerum
Firmastis usu; ne popularibus
Fatiscat undis, neu malè pendulis
Dextramque cervicemque rebus
Subtrahat. ille meis legetur
Pars magna chartis; seu tenui lyrâ
Dicam Geloni fœderis otia,

Ma-

Majore seu plectro Lechæi
Arma virumq; canam Gradivi.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM.

Regnum sapientis.

ODE III.

LAtè minaces horruimus Lechi
Regnare Thracas. latiùs imperat,
Qui solus, exemptusque vulgo
Certa sui tenet arma voti.
Imbelle pectus parce fidelibus
Munire parmis; neu latus aspero
Lorica cinctu, neu decorum
Arcus amet pharetręq; collum
An Cimber, an te lectus ab ultimis
Pictus Britannis ambiat, an Geta,
Nil allabores; ipse miles,
Ipse tibi pugil, ipse Ductor.
Exile regnum, PAUSILIPI, sumus:
Sed se obsequentem qui sibi subdidit,

Hic grande fecit; si suasmet
Ipse roget, peragatque leges.
Armata Regem non faciet cohors,
Non tincta vulgi purpura sanguine,
Aut nobili stellatus auro
Frontis apex, teretiq; gemma.
Rex est, profanos qui domuit metus:
Qui cùm stat unus, castra sibi facit;
Casumque fortunamque pulchro
Provocat assiduus duello.
Non ille vultum fingit ad improbi
Decreta vulgi, non popularia
Theatra, non illum tropæa,
Non volucri movet aura plausu.
Beatus, à quo non humilem gravis
Fortuna vocem, non tumidam levis
Expressit umquam, curiosis
Dum tacitus premit ora fatis.
Ad prima si quis vulnera non gemit,
Solo peregit bella silentio:
Celare qui novit siniſtros,

Ille

Ille potest benè ferre casus.
Ille &, caducis se licet undique
Suspendat auris pontus, & in caput
Unius & flammas, & undam, &
Vertat agēs maria omnia Auster,
Rerum ruinas, mentis ab arduâ
Sublimis aulâ non sine gaudio
Spectabit, & latè ruenti
Subjiciens sua colla cælo
Mundum decoro vulnere fulciet;
Interque cæli fragmina, lugubre
Telluris insistet sepulchrum, ac
Incolumis morientis ævi
Heres, ab alto prospiciet, magis
Hæc magna quàm sint quæ pedibus
premit (Olympi
Quàm quæ relinquet; jam tum
Non dubius moriturus hospes.
Quò cùm volentem fata reduxerint,
Nil interest, an morbus, an hosticus
Impellat ensis, quò supremum

Urget iter. semel advehemur
Quam navigamus semper in insulã:
Seu lata magnis stravimus æquora
Reges carinis; seu Quirites,
Exiguâ vehimur phaselo.
Illo beatum margine me meus
Exponat asser, cur ego sistere
Æterno reformidem quietus
Littore, si peritura linquam?

Celebris POLONORUM de Osmano Turcarum Imperatore victoria, prælio ad Chocimum Dacico, anno DOMINI M. DC. XXI. VI. Non. Septemb. commisso parta.

Galesi Agricolæ Dacici Cantus inducitur.

ODE IV.

DIves Galesus, fertilis accola
Galesus Istri dum sua Dacicis
Fatigat in campis aratra,

Et

Et galeas clypeosq; passim, ac
Magnorum acervos eruit ossium;
Vergente serum sole sub Hesperum
Fessus resedisse, & solutos
Non solito tenuisse cantu
Fertur juvencos: Carpite, dum licet,
Dum tuta vobis otia, carpite,
Oblita jam vobis vireta
Emeriti, mea cura, tauri,
Victor Polonus dum posita super
Respirat hasta, sic etiam vigil
Sævusque. *Pro* quantis, *Polone*,
Moldavici tegis arva campi
Thracum ruinis! quas ego Bistonum
Hic cerno strages? quanta per avios
Disjecta late scuta colleis?
Quæ Geticis vacua-arma trucis?
Hac acer ibat Sarmata (Thracibus
Captivus olim nam memini puer.)
Hic ære squallenteis, & auro
Concanus explicuit catervas.

Heu

7 Heu quanta vidi prælia, cùm Dacis
Consertus hastis campus, & horridi
Collata tempestas Gradivi
Ambiguis fluitaret armis!
8 Suspensa paullùm substitit alitis
Procella ferrî; donec ahenea
Hinc inde nubes sulphurato
Plurima detonuisset igni.
9 Tum verò signis signa, viris viri,
Dextræq; dextris, & pedibus pedes,
Et tela respondere telis,
Et clypeis clypei rotundi.
10 Non tanta campos grādine verberat
Nivalis Arctos, non fragor Alpium
Tantus, renitenteis ab imo
Cùm violens agit Auster ornos,
11 Hinc quantus atq; hinc impetus æneo
Defusus imbri. Miscet opus frequens
Furorque virtusque & perenni
Immoritur brevis ira famæ.
Piu supremam nutat in aleam

For-

Fortuna belli. ſtat numeroſior 12
Hinc Beſſus, hinc contrà Polonus
Exiguis metuendus alis.
Sed quid Cydones, aut pavidi Dahę, 13
Molleſque campo cedere Concani,
Quid Seres, averſoque pugnax
Parthus equo, Cilicumq; turmę,
Contra ſequacis pectora Sarmatæ 14
Poſſent fugaces? hinc ruit impiger
Polonus, hinc Lithuanus; atro
Quale duplex ruit axe fulmen:
Aut qualis alto ſe geminus jugo 15
Devolvit amnis, raptaque cum ſuis
Armenta ſilvis, atque aperto
Præcipitat nemora alta campo,
Heu quale ſævus fulminat æneo 16
Boruſſus igni! non ego Livonum
Pugnas, & inconſulta vitæ
Tranſierim tua Ruſſe ſigna.
Vobis fugaces vidi ego Biſtonum 17
Errare lunas, ſignaque barbaris

De-

Derepta vexillis, & actam
Retrò equitum peditumque
nubem.
Virtute pugnant non numero viri;
Et una silvam sæpiùs eruit
Bipennis & paucæ sequuntur
Innumeras aquilæ columbas.
Heu quæ jacentùm strata cadaverum
Qualemque vobis Ædonii fugâ
Campum retexêre? Hîc Polonam
Mordet adhuc Othomannus
hastam:
Hîc fusus Æmon: hîc Arabum manus
Confixa telis: hîc Caracas jacet
Conopeis subter Lechorum
Non benè pollicitus minaci
Cœnam Tyranno. Spes nimias Deus
plerumque fœdos ducit ad exitus,
Ridetque gaudentem superbum
Immodicis dare vela votis,
Quò me carentē digna trahunt equis
Non

Non arma tauris? sistite barbaræ,
Non hæc inurbanâ, Camœnæ,
Bella decet memorare buxo,
Majore quondam quæ recinent tubâ
Seri nepotes, & mea jam suis
Aratra cum bobus reverti
Præcipiti monet axe vesper.

PARODIA

ex JOANNIS KOCHANOVVII Poëtarum Polonorum Principis Libri II. Ode XXIV.

Cùm Scythæ citeriorem Podoliam inopinatè invasissent, populariter decantata.

ODE V.

Æterna labes, nec reparabile
Polone damnum: Podoliam
Getas
Impunè vastare, & dolendas
Ponè Tyram numerare prædas
Eheu

2 Eheu pudendum! Threicii canes
Egêre præsepe non popularium
Armenta damarum, paternis
Non iterum reditura lustris.
3 Pars impudicis vendita Thracibus,
Pars Tauricanos jussa sequi Scythas.
Eheu Gelonorum Polonis
Strata canum caluêre nuptis!
4 Manus latronum ruris & oppidi
Ignara, nostras irruit (heu pudor)
Urbes, quibus pellita raptas
Plaustra vehũt revehuntq́; gazas.
5 Neglecta quondam sic pecorum lupi
Armenta vastant; quæ neq; pervigil
Servat Magister, nec fideli
Cura canum comitata gressu.
6 Quantũ Gelono pectoris addimus,
Si versa turpi terga damus Scythæ,
Jam pænè laturo probrosas
Civibus Imperioque leges!
7 Heu rumpe somnos, & vigiles age

Polone curas, nec revocabili
Diffide fortunæ, aut fugaci
Anteveni tua fata tergo.
Tibi refuso nunc age sanguine
Pulcri Gelonus nominis eluat
Labem, & colonorum cruentis
Damna riget lacrymosa rivis.
Surgemus? an nos distinet aurea
Mensæ supellex? quos manet (heu dolor!)
Hæc mensa convivas? is auro
Nēpe bibat, cui dulce ferrū est.
Nervum recusis in pretium scyphis
Bello paremus, quæ malè per vias
Sparsit platearum, tuendis
Hæc eadem neget arca muris?
Hæc muneratī nos potioribus
Servemus ausis, pectora non priùs
Quàm vulnerantur scuta: frustrà
Exanimem tegit umbo dextram.
Me prisca lactat fabula: crescere

per

per ipsa Lechū damna. sed heu! recens
Ne me refellat fama, Lechum
Damna suis cumulare damnis.

PALINODIA

ad Parodiam JOANNIS KOCHANOVVII,

Cùm Victoria de Turcis parta renuntiaretur, ac paullò pòst STANISLAUS KONIECPOLIUS Exercituum Regni Poloniarum Ductor Campestris Scythas prosperis præliis fudisset.

ODE VI.

1 ÆTerna laudum nec violabilis
Polone merces; sanguine Concanos
Pacem redemisse, & revictam
Uno Asiam Libyamque bello,
2 Extrema latè quá rigido subest
Europa cælo, cornua fregimus
Lunæ cui lustrat subactas

Sol

Sol oriens morienſque terras.
Jo triumphe: Lechiadæ Duces
Egêre præ ſe ſigna fugacium
Latè Gelonorum, Polonis
Non iterùm reditura campis.
Pars juſſa pacis vivere legibus,
Pars fœderatâ cedere Daciâ:
Jo: Corallorum Polonis
Signa ducum micuêre templis.
Gens quæ nivali devia Caucaſo,
Undaſque terraſq; & dubium manu
Concuſſit orbem; non decoro
Anteiit ſua fata tergo.
Nocturna quondã ſic humili meant
Sub antra greſſu degeneres lupi,
Si quando venantûm tumultu
Avia perſonuêre luſtra,
Quantum cruenti pectoris & Gotho
Dememus hoſti, qui modò Livonum
Terras repentinâque cinctam
Terruit obſidione Rigam!

Sed

8 Sed ne secundis heu nimium pii
Credamus armis: sæpè suum levis
Fortuna pictorem reliquit;
Et medios secuit triumphos
9 Contẽptus hostis, sic Lacedæmonum,
Sic bellicosi mænia Romuli
Crevêre contemptu, & perennes
Gentibus imposuêre frænos.
10 Dat ira vires quæ tumido dolet
Ab hoste temni: sunt & inermibus
Iræ columbis, sunt echinis,
Sunt apibus sua tela parvis.
11 Hic ipse qui nunc improbus æreas
Tutùm fluenti Danubio Getes
Nectit catenas, cùm secundis
Podoliam populatus armis
12 Spernet Lecheæ robora dexteræ;
Me vate, tinget sacrilegâ Lechos
Cervice mucrones. potentî
Sic Nemesi, placitumque fatis.

AD

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM.

Divi Davidis Regis & Vatis Lyricæ Poësi Latinam non esse parem.

ODE VII.

JEssea quisquis reddere carmina
Audet Latini pectine barbiti,
Audet redordiri superbæ
Turrigeras Babylonis arces.
Quantus Poloni è vertice Carpati
Ruptis inundat Vistula fontibus;
Se fert, inexhaustusque tanto
Isacius ruit ore Vates.
Utcumque Pastor duxit in avias
Armenta valleis, aut gelido super
Jordane, muscosæque Bethles,
Aut liquidis Acaronis undis,
Dulci renarrat carmina melleis
Manasse retrò sæcla liquoribus,
Vinique rivos, & vetustas
Lacte novo trepidasse ripas:

5 Seu fortè miles belligeras lyrâ
Transsumit hastas, & Superûm pio
Scutumque loricamque Regi
Induitur, femorique magnum
6 Appendit ensem, qui malè pallida
Urat minaci sidera fulgure,
Urbesq; Regesque, & tremendo
Regna metat, populosq; ferro
7 Seu Christianis grande nepotibus
Evolvit ævum, sive adamantinis
Decreta cæli fixa valvis;
Sive hominũ Superûmq; Patrẽ
8 Stellante mundi sistit in atrio,
Cùm torvus alti nube supercilî
Dijudicandorum supremus
Consilio stetit in Deorum.
9 Illi & propinquus Terror in aureo,
Et Fas, & Æqui strenua Veritas,
Et Candor, assedêre scamno,
Et liquidæ sine nube Leges.
10 Quis ducat æquo pectine sutilem

Eluce pallam? quis ſub janthini
Tentorio cæli ſedentem,
Quis rutilis diadema dicat
Crinale ſtellis? quis memoret Deum
Latè trahentem ſyrma per aureum
Mundi pavimentum, ſequaci
Sidera conglomerare limbo?
At quantus inter Niliacas chelyn
Intendit undas, cum reducem Pharo
Moſen, Erythræiſque ducit
Iſacidûm pia caſtra lymphis?
Hinc ruptus atq; hinc artifici lyrâ
Pontus rigenti diſſiliit freto, &
Circùm pependerunt euntes
Marmoreis maria alta muris,
Vidêre ſtratis te Deus æquora
Vidêre tonſis & liquido pede
Fugêre: porrectas in altum
Ipſe timor glaciavit undas,
Et ſtare juſſit, non humili ſono
Terraſque & ictos increpuit polos

Armatus æther: hinc rubenti
Fulgura dissiluêre rimâ;
Interque crebræ verbera grandinis,
Undasque, flammasq;, & trepidantiũ
Duella ventorum, superbi
Frænigeras Pharaonis alas,
Curruque, & hastas, sanguineũ mare
Jam non inani nomine proruit
Latè superfusum: cruentos
Servat adhuc memor ũda sulcos.
Tum verò victor quadrijugas super
Sublimis auras se Deus extulit,
Longeque frænatis tetendit
Sacra Notis Zephyrisque lora.
At læta circùm flumina vitreis
Plausêre palmis, & velut arietes
Succussa certatim supinis
Culmina subsiliêre silvis,
Hæc nos nec olim Sarmaticâ rudes
Ausi Camœnâ: nec modó Dardanas
Culti per arteis, fortiore,

PAU-

PAUSILIPI, recinemus œstro.
Satis daturi, si Salomonia
Utcumque lenes tendere barbita,
Castam Sunamitim, & pudicos
Carmine sollicitamus ignes.

LAUS DANTISCI.

Memoratur insignis Dantiscanorum de Classe Teutonicâ victoria, & fides erga Poloniæ regnum collaudatur.

ODE VIII.

QUæ puppis aut quis Pegasŷ ultimas
Tibi dicatum carmen in insulas
Portabit, ô sidus Boruſſæ
Gentis, Hyperboreiq́ue latè
Regina cæli; quæ vitrei super
Sedisse felix margine Vistulæ,
Terrasq́ue liquentesq́ue circùm
Oceani speculata campos,
Injecta septem fræna Trionibus
Doctâ relaxas & cohibes manu,

Utrimque pollens, sive tellus,
Sive tuas tremat unda leges?
Gazas tuorum non ego civium
Canam profanus: non ego turribus
Bulthim coronari, & trecentas
Portubus advigilare proras:
Nõ quòd Britannos naviget, aut tuus
Eoa remus verberet æquora:
Non quòd tuis Ormusianæ
Mercibus infremuêre ripæ.
Non, aut propinquas digna Palatia
Æquare nubes, aut Superûm canam
Delubra, non imaginosis
Atria conspicienda ceris.
Olim revictos consilio dolos
Dicam PlavenI, cetera distuli
Nondũ ausus Amphion perennes
Cantibus ædificare muros.
Humana quidquid cõposuit manus,
Humana rursus disjiciet: jacet
Ingens Alexandréa, & altæ

Mœ-

Mœnia procubuêre Romæ.
Natura caſſos ſubruit æmulæ
Artis labores. heu malè providi
Caſura mortales in altum
Extruimus colimuſque, iisdem
Mox obruēdi! Troja premit Phrygas,
Grajos Mycænæ: ſola Fides ſuper
Turrita terrarum ſepulchra
Evenit: & jacuiſſe gaudet,
Quidquid caduco condidit omine
Non ſola virtus. oppida Civium
Virtus tuetur, non ahena
Clauſtra, Semiramiæve turres,
Non ſulphuratis feta tonitribus
Tormenta, non arx clauſa decēplicis
Errore muri: ſola diros
Urbe Fides prohibebit hoſtes.
Hac arte lato Teutonas æquore
Urbs magna fundis; quā neq; callidū
Perrupit aurum, nec doloſi
Munera blanditiæque belli.

14 Nam Fas, & Æqui prisca Severitas,
Simul potentûm limina Civium
Munivit, & dona & repulsos
Arma retrò retulêre gressus.
15 Mœstùm locuto jã redeuntib. (dor!)
Signis Magistro; nunc ego (prô pu-
Ferar per Europen celebris
Fabula, dedecorasse sacri
16 Leges Gradivi, & degenerem dolo
Armasse dextrã. non ego (prô dolor)
Ferro Borussorum nec auro
Dedecores animos probavi;
17 Utrimque fœdus. classis in ultimam
Disjecta Thulen, & profugæ rates
Heu turpe vulgabunt Plavenl
Opprobriũ: vice plus quaternâ
18 Tentata nostris mœnia classibus
Stetisse; & auri in muneribus meas
Ferrum regessisse in carinas,
Non iterùm reditura dona.
19 Quem fœderatis nunc ego nuntium
Mittam

Mittã Sicambris; quos ego Teutonũ
Faſtis recenſebo triumphos?
Quæ patriis ſpolia ampla fanis?
Fruſtrà pudendis Fama ſuperſtitem
Narrat ruinis. ô ego naufragus
Periſſe dicar? donec alter
Me melior pavido triumphus
Excuſet orbi: ſi tamen hoc quoque
Fortuna verſà jam negat orbitâ,
Me vera non falſo probroſum
Naufragio Libitina condat.

AD ROMAM.

Eam bonarum artium nutricem eſſe.

ODE IX.

SEcunda cælo Roma, perennia
Quã jura dantẽ quadrijugo vehi
Hinc Africa Europeque ſupplex
Inde Aſia Americeque curru,
Olim cruentis non ſine præliis
Frænare terras aſpera, nunc potens

Pacis sacramento quietæ
Belligeras cohibere genteis.
3 Nec omne terram prospicit undique
Cælum, nec omnis parturit omnia
Tellus, & in magnis relucet
Discolor ingeniis venustas.
4 Te mite cælum, te genius loci,
Et quæ bonorum copia plurimo
Se fundit ê cornu colendis
Moribus ingenioque blandam
5 Fecêre matrem, non tibi nubilæ
Mentes, sed album quæ generosius
Bibêre solem, sunt aperto
Pectora candidiora cælo:
6 Verique pugnax, & nivei vigil
Pubes honesti: fulgurat indoles
Vultuque, cultuque, & fideli
Non dubius sedet ore Candor.
7 Sunt & benignæ quæ bona pectoris
Ornant Camœnæ. non veteres ego
Vates, & ignotos amico

Car-

Carmine ſollicitabo maneis:
Teſtis mearum vivida BENCII
Thalia laudum: teſtis amœnior
Argenteis GALLUTIORUM
Barbitos inſonuiſſe nervis.
Teſtis feroci qui premit impetu
Papiniani prælia pectinis
DONATUS: heu teſtis Tragœdi
Poſtuma Calliope STEPHONI,
Diveſq; STRADÆ cultus & integer
GUINISIANUS candor, & aurei
Lepos PETRUCI, aut qui Latino
Dulcè fluit GODEFRIDUS ore,
Quamquam nec armis deſit idonea
Campoque pubes: & tibi Thracium
Depræliaturos Tyrannum
Magnanimos Latiùm nepotes
Cultuque & almis educat artibus;
Qui regna Cypri, qui Rhodon aſſerãt
Armis Palæſtinosque colleis,
Et Solymi juga parricidæ.

13 Vidi Latinas, vidi ego, ludicro
Latè phalangas fervere prælio,
Primi rudimentum Gradivi,
Dum Ligurum Allobrogumq; quondam
14 URBANUS acres non sine numine
Componit iras, cùm fera militum
Ferrara vicinum quietis
Eridanum monet esse ripis.
15 Heu quanta bello robora! non mihi
Indictus olim vixeris, altiùs
TORQUATE fraternâ sonari
Digne lyrâ, Comitum propago
16 TORQUATE Regũ. te Latiis gravẽ
Bohemus armis, te validum leves
Sensêre Daci, tu perempti
Non humilis socius BUQUOI,
17 Tunc Vaticano primus in agmine
Pugnam docebas: qualis adhuc rudẽ
Chiron Achillem qualis alto
Æmonâ Protesilaus Æmo.

Di-

Dicent COLUMNAS qui graviorib·
Dicent Camœnis edomitũ mare,&
Opima Naupacti tropæa, &
Auſonio pia bella ponto.
Non & ſonandus non geminus pari
URSINUS œſtro? ſed benè credidit
Imbelle plectrũ, non pharetram
Aut habilẽ mihi Phœbus arcũ.

AD Q. DELLIUM

Non tam populari exemplo, quàm potiùs rationis ductu vitam eſſe inſtituendã.

ODE X.

DELLI, ſi populo duce (bitam,
Vitæ degenerem carpimus or-
Erramus; procul arduis
Virtus ſe nimiùm ſepoſuit jugis.
Illuc quò via tritior,
Hoc eſt certa minùs. Longus inutili
Error nectitur ordine:
Et mores populũ, non ratio trahit.

Casu vivitur; & viam
Non metā premimꝰ, quà præeuntiū
Per vestigia civium
Insanæ strepitus plebis, & improbę
Voces invidiæ vocant. (trò;
Exemplis trahimur, & trahimus re-
Soli nemo sibi est malus.
Nulli vita sua est: dum vaga postero
Turbam turba premit gradu,
Sunt primi exitio sæpè sequentib.
Me Parnassus & integer
Plebejis Helicon cœtibus eripit
Sublimem: unde vagantium
Errores animorum, & malè desidis
Vulgi damna patent. juvat
Ex alto intrepidum colle jacentia
Despectare pericula, &
Cautum non propriis vivere casib.

AD SIGISM. LÆTUM.

Gloriæ inanis despicientiam & silentium commendat.

ODE

ODE XI.

LÆTE, quid cassis sequimur fugacẽ
Gloriam telis? fugit illa Mauri
More, vel Parthi, regeritq́; ab ipso
Vulnera tergo.
Hospes unius negat esse tecti
Garrulus vulgi favor: hîc inani
Aure rumores legit, inde veris
Falsa remiscet.
Hîc velut nidum positurus hæsit,
Mox ubi vano vacuum tumultu
Pectus illusit, tacitis in altum
Subsilit alis.
Vera laus sciri fugit. ipse pulcher
Se sua Titan prohibet videri
Luce: qui totus potuit latere,
Major habetur
Qui premit sacram taciturnitate
Pectoris Gazam; benè non silenti
Tutus in vulgo, benè suspicaci
Regnat in aulâ.

præ-

Præterit mutas benè cymba ripas;
Quæ simul raucis strepuêre saxis,
In latus cautam sapiens memento
Avertere proram.

AD JANUM LIBINIUM.

Solitudinem suam excusat.

ODE XII.

1 QUid me latentem sub tenui lare
Dudũ moretur, cùm mihi civium
Amica certatim patescant
Atria, sæpè rogas LIBINI.
2 Me plenus, extrà quid cupiam? meo
In memetipsum clausus ab ostio,
In se recedentis reviso
Scenam animi, vacuumq; lustro
3 Vitæ theatrum, sollicitus mei
Spectator, an quæ fabula prodii
Matura procedam, & supremo
Numinis excipienda plausu.
4 Omnes recensetNumen, & approbat,

Vel

Vel culpat actus: quo mea judice
Si scena non lævè peracta est,
Sim populo sine teste felix.
Odi loquacis compita glorię
Plebeja: quam cùm Fama favcntibus
Evexit auris, sæpè misso
Invidiæ stimulata telo
Aut invidentûm territa vocibus
Parùm obstinatis & malè fortibus
Dimittit alis. illa nudam
Plangit humum, laceroſq; saxis
Affligit artus. Me meliùs tegat
Privata virtus, & popularia
Numquam volaturum per ora
Celet iners sine laude tectum.
Semota laudem si meruit, vetat
Audire virtus. tutiùs invidi
Longinqua miramur: propinquis
Lævus amat comes ire Livor.

AD

AD CÆSAR. PAUSILIPIUM

Adversa constanti animo ferenda esse.

ODE XIII.

SI quæ flent mala lugubres
Auferrent oculi, Sidoniis ego
Mercarer benè lacrymas
Gẽmis, aut teretũ merce moniliũ,
At, ceu rore seges viret,
Sic crescunt riguis tristia fletibus,
Urget lacryma lacrymam;
Fecunduſq; sui se numerat Dolor.
Quem fortuna semel virum
Udo degenerem lumine viderit,
Illum sæpè ferit; mala
Terrentur tacito fata silentio.
Ne te, ne tua fleveris mala,
Quæ tu, care, vocas, PAUSILIPI,
Quam pellunt lacrymæ, sovent
Sortẽ: dura negant cedere mollib.
Siccas si videat genas,
Duræ cedet hebes sors patientiæ.

AD CRISPUM LÆVINIUM.

Rogatus cur ſæpè per viam caneret, reſpondet.

ODE XIV.

CUm meã multis humeros onuſtus
Sarcinis tecum patriam reviſo
Lætus, & parvo mihi cumque dives
Canto viator,
Tu ſiles mœſtum: tibi cura Muſas
Demit, & multi grave pondus auri,
Quæq; te quondam malefida rerùm
Turba relinquet.
Dives eſt qui nil habet; illa tantùm
Quæ poteſt certâ retinere dextrâ,
Seq; fert ſecum vaga quò migrare
Juſſit egeſtas.
Quid mihi, qui nil cupiam, deeſſe
Poſſit? umbroſi placet una Pindi
Vallis: ô ſacrum nemus, ô jocoſæ
Rura Camœnæ!

Quæ

5 Quæ meos poscet via cumq; gressus,
Delphici mecum, mea regna, colles
Itis, & fessum comitante circum-
sistitis umbrâ.

6 Me Gothus sævis religet catenis,
Me Scythes captum rapiat, solutâ
Mente vobiscum potero tremendos
Visere Reges.

AD MUNATIUM.

Nihil in rebus humanis non tædio plenum esse.

ODE XV.

1 NIl est MUNATI, nil iterùm canam
Mortale, nil est, immedicabilis
Immune tædî. Clarus olim
Sol proavis atavisque nobis,
Parùm salubris, nec maculâ reus
Damnatur unâ: quidquid in arduo
Immortale mortales Olympo
Vidimus, invidiæ caducâ
Fusca-

Fuscamus umbrâ, non placet incolis
Qui sol avitis exoritur jugis;
Aut prisca quæ dudum paternam
Luna ferit radiis fenestram.
Cælo quotannis, & patriis leves
Migramus arvis; hunc tepidæ vocant
Brumæ Batavorum; huic apriti
Ausoniæ placuêre soles.
Frustrà; fideles si dominum retrò
Morbi sequuntur, nec tacitus Dolor
Absistit, aut Veiente curru,
Aut Venetâ comes ire cymbâ.
Tandemq; nobis exsulibus placent
Relicta. certam cui posuit domum
Virtus, huic numquam paternæ
Fumus erit lacrymosus aulæ.
Virtus agresti dives in otio
Sese ipsa claudit finibus in suis
Plerumque, & insonti quietum
In paleâ solium reclinat.

AD

AD EQUITES POLONOS.

Illos quàm maximè campestribus prœliis idoneos esse.

ODE XVI.

NEc Lechus neque Lechicis
Proles ille fuit nata nepotibus
Primus qui docuit suis
Urbes Sarmatiæ fidere machinis.
Campestres benè Sarmatæ
Cãpo bella gerũt: sub Jove libero
Natam militis indolem
Fruſtrà belligero clauditis otio;
Arctis oppida mœnibus (fortibus
Virtutem cohibent, dum malè
Addunt consiliis moram, & (reas
Crescentes hebetant Martis ado-
Sic non vincimus, ut diu
Vincamur; miseri, ni vetet exterî
Campestris manus auxilî
Hostẽ quassa diu cingere mœnia;

Aut

Aut vis vivida civium
Rũpentis nebulam more tonitrui
Clauſo proruat oppido,
Et murum ſolido pectore ſuppleat.
Agreſtes meliùs feræ, (gis,
Quarum non vacuis jurgia ſub ju-
Sed plano generoſior
Cãpo pugna calet: prodit inertib.
Antris impavidus leo,
Hoſtẽ conſpicuis ſternere collib.
Aër ingenuis patet
In pugnas aquilis. mollibus evolat
Nidis cùm violentior
Viſis accipiter pugnat oloribus.
Quid nos picta leonibus
Fruſtrà parma tegit? cur Jovis alitẽ
Aut cur accipitrem cavo
Geſtemus clypeo, ſi malè Martiæ
Reſpondet nota dexteræ,
Nec pulſo reſonat gloria pectori?
Quòd ſi non vacuum genus

Jacta-

Jactamus timidi, cur fugimus sacrũ
Immiscere periculis (mate;
Cælo teste caput, non sine stem-
Magno magna ruant loco,
Aut vincãt. videat sol meliùs mori,
Quos nasci benè viderat,
Et laudis spatium mors habeat suæ.
Hac virtute Chaber vagum
Sub consanguineæ jura Poloniæ
Jussit ire Borysthenem,
Captivique super marginib. Salæ,
Et Silesidos Oderæ,
Metas imperio fixit aheneas,
Quà certo pede gloriam (liquor.
Stantem non stabilis præflueret
Nos fœdam Lare patrio
Ætatem tegimus, solliciti parùm,
Quàm vicinus aret Gothus,
Vel quàm frugiferæ rura Podoliæ
Creber diripiat Scythes:
At nõ & madidi sub jubar Hesperi

Inter

Inter pocula neſcii
Noctem ſanguineo ducere jurgio.
Quód ſi prima ſenes hiems
Admovit tepido cum pueris foco
Patrum dicere prælia
Hauſto nõ humiles hiſtorici mero,
Fecundam ſcelerum pii (poſterûm
Ætatem querimur, quam nova
Deturpavit inertia.
Fruſtrà: ſi poſitis mox eadẽ patres
Inter pocula liberis
Flemus, quę miſeri ſæcula fecimus.

AD VIOLAM.

Kalendis Maji quotannis Pueri JESU caput coronaturus.

ODE XVII.

AUrora veris, punicei recens
Regina campi, cinge mei precor
Frontem puelli: cur ſub auro
Parvulus heu gravibusq; gẽmis,

2 Aut sub prementis sidere purpuræ:
Laboret? ô cui pauperies mei
Regnum dicavit; necte sertum,
Necte meo diadema Regi.

3 Parvo coronat munere se Deus
Plerumq;; si quæ paupere dat manu
Dives voluntas: dona magnis
parva animo placuêre magno.

AD ROSAM.

Quotannis Kalendis Junii D. Virginis caput coronaturus.

ODE XXVIII.

1 SIderum sacros imitata vultus
Qnid lates dudum rosa? delicatum
Effer è terris caput, ô tepentis
Filia cæli.

2 Jam tibi nubes fugiunt aquosæ,
Quas dicāt albis Zephyri quadrigis,
Jam tibi mulcet Boream jocantis
Aura FavonI.

Surge

Surge, qui natam deceant capilli 3
Mitte ſcitari: nihil heu profanæ
Debeas fronti, nimiûm ſeveri
Stemma pudoris.
Parce plebejos redimire crineis, 4
Te decent aræ: tibi colligenda
Virginis latè coma per ſequaceis
Fluctuat auras.

AD JESUM OPT. MAX.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Indica mihi quem deligit anima mea, ubi paſcas, ubi cubes in meridie.

ODE XIX.

DIcebas abiens: Spõſa vale; ſimul 1
Viciſti liquidis nubila paſſibus.
Longam ducis, JESU,
In deſideriis moram.
Ardet jam medio ſumma dies polo, 2
Jam parcit ſegeti meſſor, & algidas

Pastor cum grege valleis,
Et pictæ volucres petunt.
At te quæ tacitis distinet otiis
O JESU regio? quis mihi te locus
Cæcis invidet umbris,
Aut spissâ nemorum comâ?
Scirem, quo jaceas cespite languidus,
Quis ventus gracili præflet anhelitu,
Quis rivus tibi grato
Somnum prætereat sono;
Ah! ne te nimio murmure suscitent,
Nostræ diluerent flumina lacrymæ,
Et suspiria crudis
Miscerentur Etesiis.

AD DIVAM VIRGINEM
CARMEN VOTIVUM.
ODE XX.

REgina terris non humili Deum
Enixa partu, cui vigiles comam
Flammæ coronavêre, & albo

Sidera circumiêre gyro;
Utcumque viles respicis aureâ
E nube terras, lenior excipe
Non antè testudo locutis
Quæ mea cumq; sonat Camœnis.
Me torva circùm mugiat horrido
Malea ponto, me fera sorbeat
Charybdis, enantem per ipsas
Eripiet tua dextra morteis.
Importuosi seu jubar æquoris
Audire gaudes, seu Pelagi Pharos,
Seu certa tu mavis vocari
Ambiguis Cynosura nautis:
Seu navis olim credita naufragum
Servasse sæclum, cùm scelerum Pater
Ultor superfuso Gigantum
Obrueret genus omne cælo:
Me pestilenti Sirius halitu
Afflet; caducum tu benè proteges
Umbrâ clientem, seu comanti
Dulcè vires Terebinthus auro,

7 Seu celsa gaudes Cedrus in arduo
Nutare Sina, seu Libano super
Cupressus, aut latè Cadanis
Populus aspicienda campis.
8 Dicam & minoris carmine barbiti
Inter severas nobile Lilium
Florere spinas, & comantem
Flore Deo tremuisse Virgam.
9 Cingat frementū me globus hostium
Dicère denso Exercitus agmine
Alas, & æqualem reductis
Cornibus explicuisse campum:
10 Dicère virgo Turris, eburnea
Dicère Turris, quam nec aheneus
Perrumpat imber, nec ruinam
Flāma gravi meditata plumbo.
11 Quòd si canoro carminis alite
Indis morantem Musa cubilibus
Horretur exire, & nigrantes
Luce novâ reparare terras;
12 Non & benignis respuis auribus

Auro-

Aurora dici: surgis & integro
Nunc Luna vultu, nunc Eoo
Cynthius inveheris triumpho.
Quocumq; gaudes nomine, me tuum
Tuere Mater; si mihi per tuas,
O Virgo, non immunis aras
Mica salit, Cilicesque nimbi.
Hîc Vaticanis non sine laureis
Appendo functũ carmine barbitũ, &
Olim Polonorum tropæa
Sollicitam ceciniſſe buxum.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

En dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera amica, columba mea, formosa mea, & veni. Jam enim hiems transiit, imber abiit, & recessit: flores apparuerunt in terrâ nostrâ, tempus putationis advenit: vox turturis audita est in terrâ nostrâ: ficus

cus protulit grossos suos: vineæ florentes dederunt odorem suum. Surge amica mea, speciosa mea, & veni.

ODE XXI.

FAllor? an Elysii lævâ de parte Sereni
Me mea vita vocat?
Surge soror, pulchris innectito lora columbis;
Pulchrior ipsa super
Scande rotas, Libanique; levem de vertice currum
Has, age, flecte domos.
Ad tua decidui fugiunt vestigia nimbi
Turbidus imber abit:
Ipsa sub innocuis mitescunt fulmina plantis,
Ipsa virescit hiems.
Intereà sacris aperit se scena viretis,
Sub pedibusque tibi (tia latè
Altera floret humus, alterque vagan-

Si

Sidera pascit ager. (hœdi,
Hîc etiam trepidi pendent è rupibus
Præcipitesque capræ;
Hinnuleique suis, passim dum flumina tranant,
Luxuriantur aquis.
It leo cũ pardo viridis de colle Saniri
Mitis uterq; regi. (bus agno
Cumq; suo passim ludunt in montiExsuperantque juga.
Plurimus hos circum tacito pede labitur amnis,
Pumicibusque cavis (thos,
Per violas lapsę, per declives hyacinExspatiantur aquæ.
Lenè fluunt rivi, muscosis lenè susurrą
Murmurat è scopulis. (stallo,
In vitreo pisces saliunt hilares crystallo,
Dulcè queruntur aves. (cælo
Nec verò, si mœsta placent solatia,
Flebile murmur abest:

Nam sibi dum vestro regemunt ex orbe palumbes,
Huc sonus ille venit, (tur,
Sic dum se viduo solatur carmine tur-
Gaudia nostra placẽt. (pendet
Cetera non desunt pronis vindemia
Officiosa botris.
Hic etiã vulgò violis, albentia vulgò
Ungue ligustra leges:
Ipsa tibi, leti succos oblita priores,
Mitia poma cadent:
Ipsæ maturâ labentur ab arbore ficus,
Percutientque sinum.
Interea falcẽ vindemia nescit, aratrũ
Saucia nescit humus. (ipse
Ipsæ sponte virent segetes, innoxius
Messibus albet ager,
Præbent hospitium platani: præbet formosos
Graminis herba toros.
Cædua Panchæos sudant opobalsama nimbos,

Et

Et genialis odor
Adſpirat, quoties nutantibus hinc atque illinc
Ingruit aura comis.
Surge; quid indignos ducis per tædia ſoles?
Surge, age; cara ſoror.
Ecce tuis ipſæ jã circum fræna colũbæ
Ingemuêre moris.
Huc age, formoſas formoſior ipſa columbas
Hoſpita flecte ſoror.

AD VIRGINEM MATREM,

Quaſi aurora conſurgens, pulchra ut luna, electa ut ſol, terribilis ut caſtrorum acies ordinata.

ODE XXII.

QUando te dulci ſine prole ſolam
Miror, Eoo reducem cubili,
Miror Auroram croceo rigantem
Æthera nimbo.
Mater at nato ſimul adſtitiſti; In-

Integram miror radiare Lunam,
Ora debentem, radiosque & almo
Lumina Soli.
3 Cinge maternis puerum lacertis:
Sol eris; vel quæ vigil explicatis
Siderum turmis Acies tonantem
Circumit aulam.

AD CICADAM

ODE XXIII.

1 O Quę populeâ summa sedēs comâ,
Cæli roriferis ebria lacrymis,
Et te voce, CICADA,
Et mutum recreas nemus.
2 Post longas hiemes, dū nimiùm brevis
Æstas se levibus præcipitat rotis,
Festinos, age, lento
Soles excipe jurgio.
3 Ut se quæque dies attulit optima,
Sic se quæque rapit: nulla fuit satis
Umquam longa voluptas,
Longus sæpiùs est dolor. AD

AD D. VIRGIN. MATREM.

Pæan militaris POLONORUM, quem Divus ADALBERTUS Archiepiscopus Gnesnensis POLONORUM Apostolus & Martyr conscripsit, Regnoque POLONIARUM testamento legavit.

Poloni acie explicatâ manum cum hoste collaturi populariter decantant. Petrus Skarga olim SIGISMUNDI III. Polonorum Regis Theologus in Vita D. ADALBERTI recensuit & explicuit. Auctor ex Polonico carmine in Latinum vertit.

ODE XXIV.

DIva per latas celebrata terras
Cælibi Numen genuisse partu
Mater & Virgo, genialis olim
Libera noxæ:
Dulcè ridentem populis puellum
Prome formosis bona mater ulnis.

Expiaturum populos manu de-
mitte Puellum.

3 Apta dum nostris venit hora votis,
Supplices audi, meliore mentis
Erudi voto; socià Puellum
Voce precamur.

4 Integram nobis sine clade mortem,
Prosperam nobis sine clade mor-
tem,
CHRISTE, stellatasq; MARIA Divûm
Annue sedes.

5 Numinis natam tibi crede prolem,
Qui pius credi cupis: ille multis
Pressus ærumnis populos ab imo
Eruit orco.

6 Ille non umquam pereuntis ævi
Scripsit hæredes; & inobsequentis
Præsidem leti, cohibet severæ
Lege catenæ:

7 Ausus indignum tolerare letum,
Sontis Adami memor, ille nec dum
Præ-

Prævius ductor penetrarat alti
Limina cæli,
Donec informi Deus è sepulchro 8
Prodiit victor: benè jam supremo
Assides Adam solio perennis
Hospes Olympi,
Nos tuam plebem sobolemq; sanctis 9
Adleges campis, ubi regna Divûm
Gaudii torrens & inundat almi
Flumen amoris.
Sauciũm nobis latus & cruentas 10
Ille plantarum manuumque plagas
Sustinet: nobis medicos latus de-
stillat in imbres.
Hoc fide concors animique major; 11
Turba credamus; scelus eluisse;
Et salutarem patuisse nobis
Vulnere CHRISTUM.
Ite, jam fœdam (monet hora) labem, 12
Ite, mortales prohibete: magno
Carmen & totam sine fraúde mentẽ
Impendite Regi. Tu

Tu tuâ, VIRGO, Sobolemque Regemque
Ætheris, leni prece; ne malorum
Turbo per præceps cumulosque sese
Explicet omnes.

Siderum cives, facilem precati
Siderum Regem, reserate cælum,
Civibus terræ socialis olim
Turba futuri.

Ille nos, JESU, locus, illa tecum
Regna conjungãnt, ubi nos canentûm
Cælitum pridem vocat in beatam
Exercitus aulam.

Sic erit; votis iteramus omnes,
Sic erit, septem bona verba læto
Profer eventu pater, & beatos
Pande penates.

DIALOGUS
PUERI JESU ET VIRG. MATRIS.
CARMEN VOTIVUM.

Ex Cantici Canticor. I. IV. V. VI, & VII. cap.

ODE XXV.

Puer. VIRGO fidereis pulchrior ignibus, 1
Auro fulgidior, lucidior vitro
Rubro gratior ostro,
Albâ candidior rosâ.

Virgo. JESU purpureo clarior Hespero, 2
Lunâ splendidior, Sole serenior,
Vernis gratior arvis,
Hibernâ nive purior.

Puer. Sic fulges oculis, ut geminus propè, 3
Qui cũ lusit agris fons Esebonii,
Clausum stare quieto
Se miratur in otio.

Virgo. Sic luces oculis, ut geminæ propè (tibus 4
Lucent, seu fluvio, sive liquen-
Lotæ lacte columbæ
Assedêre canalibus. *Pu-*

5 *Puer.* Ornant ingenuæ colla tibi comæ
Lydis lota velut purpura fontibus
Summis aut Galaadi
Declines capreæ jugis.

6 *Virgo.* Ambit pulchra tuas cæsaries genas, (comis.
Qualis frondifluis palma viret
Qualis corvus in ipsis
Plumarum tenebris nitet.

7 *Puer.* VIRGO lenè tuis verba fluunt labris
Hyblæo veluti mella fluãt favo,
Aut demissa solutis
Errent flammea tæniis.

8 *Virgo.* JESU, dulcè tuis ora natant sonis,
Infuso veluti pocula Cæcubo,
Aut humecta caducis
Gemment lilia roribus.

9 *Puer.* Mammæ sunt similes hinnuleis tuæ

Qui

Qui tondent teneris lilia mor-
sibus
Dum se fessus anhelo
Inclinet senio dies.
Virgo. Certant NATE tuis uberibus
botri,
Botri, quos viridis parturiit
Cypros,
Aut quos educat almis
Engaddus viridariis.
Puer. Quisquis VIRGO tuas aspiciet
genas,
Pœnis aspiciet mala rubentia
Ramis: cetera claudunt
Imo se bona pectore.
Virgo. Quisquis, NATE, tuis hæserit
in genis,
Pictã dispositis artifici manu
Liliisque, rosisque,
Emirabitur aream.
Puer. Qui te non amat, est barbarior
feris, Par-

Pardis asperior, tigride sævior,
Impacatior ursis,
Iracundior anguibus.

Virgo. Qui te non amat, est marmore durior,
Saxis horridior, surdior æquore,
Inconstantior auris,
Immansuetior ignibus,

AD AURAM.

ODE XXVI.

1 AUra, quam veris tepor & serenâ
Thracię vectant animę quadrigâ,
Huc ades, qua te vocat hospitali
Populus umbrâ.

2 Hîc tibi liber Zephyrus comas persultet & ramos, vagus hîc supinas
Increpet frondes teneroque vexet
Gramina lusu.

3 Dum per apricos revoluta flores,
Vitreæ somnum fuga suadet undæ,

Me-

Meque ſuſpenſamq; comante perſta
Barbiton alno.
Sic tibi cælum, lepidoque ſoles
Rideant vultu: pede ſic loquenti
Ros tibi manet, tacitàque ſe ſuſ-
pendat in herbà.
Sic tibi Seres Ciliceſque campi
Soſpiti centum gemineut odores:
Sic adulantes violis roſarum
Pecte capillos:
Sic meo chordas quatiente plectro
Inter admiſſo digitos acutùm
Sibilo ludas, lyrico comes Po-
etria vati.

NOE VATICINIUM.

Luxuriam præteriti, & Idololatriam futuri ſæculi dequeritur.

ODE XXVII.

DEmerſa latè ſæcula cùm Noë
Enavigaret, naufraga dicitur

E puppe prospexisse regna,
Et male jam pelago latenteis:
2 Flevisse terras: Sæcula, sæcula
Libido fœdis mergit amoribus;
Totoque restinguendus orbis
Oceano, simul omnis uno
3 Peccavit igni. Scilicet impiis
Polluta Regum limina nuptiis
Spectante frustrà Sole possent
Stare diu? Pudor, heu! nefasque!
4 Nascentis avi, turpis amor, nihil
Intaminatum liquit: & innocens
Natura deformis nocenti
Supplicium grave pendit usu.
5 Incesta fœdi fecimus omnia,
Et digna perdi. Marmoreis ubi
Urbes coronatæ Colossis?
Aut ubi turrigeræ potentûm
6 Arces Gigantum? queis, modò liberi
Festo choreas agmine plausimus;
Delphines insultant plateis,

Et

Et vacuas ſpatioſa cete
Ludunt per aulas, ac thalamos pigræ
Preſſere phocæ: defluit illito
Aurum lacunari, & refixæ
Ad pelagus rediêre gemmæ.
Jam nec vetuſtis ſculpta ſcientiis
Formoſa moles perſtat, & aureis
Inſcripta majorum ſepulchris
Funditus occubuêre ſaxa.
Ingens egeſtas, & ſimul omnium
Jactura rerum, flagitium, Dei
Cultuque delubriſque & aris,
Heu miſerũ malè nudat orbem!
Jam jamque coget ſæcula proprium
Neſcire Numen: nec ſcelerum grave
Penſare permittet nepotes
Supplicium: ſimul omne ripas
Habebit æquor, rurſus & inclyta
Tellus in herbam ſurget, & aureus
Titan inaurabit recenti
Arva die, populiſque magnus
Cre-

12 Crebrescet orbis. non eadem fluet
Ætas, & auro deterius diem
Procudet argentum, ac sonoro
Belligerum gemet ære tempus
13 Tandemque ferro sæcula corruent.
Et, qui malorum summus apex Dei
Oblitæ me rerum parentem
Sacrilego colet igne tellus:
14 Falsumq; numen (prô pudor!) impio
Narrabor orbi, ceu veteri Chao
Hac puppe discreviſſe, & omnem
Naufragio recreasse mundum:
15 Mox stare terras, currere flumina,
Frondere silvas, arva viresceré
Jussisse paulatim, & nitenteis
Frugibus explicuisse campos.
16 Me Bactra Cælum, me Babylon Jovẽ
Me Susa solem, me Pharii suum
Dicent Osirim, me bifrontem
Ausoniæ colet ora Janum.
17 At, ô potenti qui regis æthera

Ter-

Terreſq; ſceptro; verte, Pater, Pater,
Undaſque terraſque & triſulcum
In caput hoc jaculare telum,
Fœduſq; jam nunc ſtragibus obruat
Labantis ævi: barbaricis ego
Solus ſupervivam pudenda
Materies tituluſque ſacris?

AD DIVIN. SAPIENTIAM,

Cum novi è Germaniâ, Galliâ, Italiáque motus bellici nuntiarentur.

ODE XXVIII.

O Mens quæ ſtabili fata regis vice,
Ut nos pulchra tui ſeria conſilî,
An te noſtra viciſſim
Delectent, age, ludicra?
Nam tu cũm variâ ſpargis opes manu,
Effuſas lepido non ſine jurgio
Raptamus, puerorum
Sparſas turba velut nuces.
Hic cum ſceptra capit, frangit; hic an-

Gestet, fracta videt. Fluctuat, heu! miser,
Alternâque potentum
Mundus diripitur manu.
Punctum est, sors avidis quod secat ensibus
Inter tot populos, Hoc precor unicum
Pauper: Secum avidi dum
Pugnant, tecum ego rideam.

AD EQUITES POLONOS

Anno M. DC. XXX.

ODE XXIX.

1 QUos sera gignent sæcula posteros
Narrabo vates. stemmata patriis
Delete ne ceris, Quirites,
Egregiis geminanda factis
2 Olim minorum. si quid avi rudes
Inominatâ gessimus alite,
Reducet in laudem, nepotum
Auspicio meliore virtus.

Non

Non ſcuta fruſtrà, non galeas decent 3
Gryphesque pardique, atq; leonibus
Vexilla nequidquam, & chimæris
Sarmaticæ micuêre parmæ.
Quis ille ductor Balthida Lechicis 4
Incendit armis? quod juvenũ recens
Examen Arctoum Polonis
Increpat Oceanum ſub armis?
Jãq; & minaces bella fremunt Gothi, 5
Hinc Martis, atq; hinc rupta tonitruis
Immugit unda, jam propinquæ
Prælia conſeruêre proræ.
Prô! quantus armis in mediâ quoque 6
Formoſus ira, quantus in arduum
Aſſurgit enſem, quantus haſtâ
Per Gothicas juvenis phalangas
Exultat? O lux, ô veterum recens 7
Sidus Jagellonum, ô patriæ Pater,
Primaſque bellantis per undas
Sarmatiæ Cynoſura ſalve.
Turrita laxis ſe tibi Suecia 8

Murisq; pandit; jam tibi patrii
Cultus, & heroos revinxit
Laurigerum diadema crines.
Jam Vilna latè, jam veteris Craci
Festo plateæ carmine personant:
Tu Tiphys alter, tu severus
Belligero dare fræna ponto.
Princeps agrestes, & nimium diu
Terræ tenaces Martis adoreas
Latum refudisti per æquor,
Ausus humo pelagoq; magnum
Miscere nomen, te niveis super
Attollet altum Fama curulibus,
Quà vesper atque Aurora sacrum
Purpureo lavit amne crinem.
Hæc tum madenti vespere, Sarmatæ,
Canenda seris bella neporibus
Bis terque sub noctem lyrâque, &
Nisoviis iterate nervis.
Cras aut biremẽ, aut rursus equũ citi
Scandetis, Eheu! quæ nova barbaris

Effu-

Effusa tempestas ab oris
Fulminat? agricolasq; latè
Camposq;, frugesq; & pecorū procul
Armenta vasto proruit impetu?
Impunè, pro pudor! Polonas
Thracia depopuletur urbes?
At ô virorum quisquis amicior
Marti, citato scande ratem pede;
Quà pontus & neglecta Thracum
Claustra vocant, vacuæq; turres.
Perrumpe muros, dirue mœnia,
Invade portas, sterne solo domos:
Heu! sterne Byzantî pudendis
Templa diu famulata sacris,
Jo triumphe! Sarmata Bosporo
Et belluosæ fræna Propontidi
Injecit, Eoumque seris
Imperium reparavit armis.
At vos secundâ tempora Milites
Umbrate lauru, dum gemino super
Procedit Arctous triumpho

Victor, Agenoreumque retrò
Frontis minorem, & compedibus gra-
vem
Ducit tyrannum; dicite conſono
Utrimque plauſu: Tu tuorum,
Tu patriæ Pater, atque Cæſar.
Poſt hæc avito Pax bona parieti
Suſpendet enſes; & patriæ novæ
Narrabit ad tædas maritæ
Emeritus ſua bella conjux.
Mox & quod atrâ Mars rapuit manu,
Caſtæ reponent prole puerperæ;
Novique reptabunt per arcus,
Scuta per & galeas nepotes,
Jam nunc protervi, nunc etiam truces
Ad ſæva ferri fulgura: ſed diu
Neglecta pacabunt juventam
Otia, Palladiique ludi.
Suâ quietus quiſque ſub arbore
Cœnam pudici cum ſociâ tori,
Gnatiſque, proſternet propinquo

Pocula prætereunte rivo.
Non aut malarum jurgia litium
Emptúsve judex, sed bona veritas
Componet iras, aut jocosi
Vina super epulasque amici.
Non spes honorum, non studiū lucri,
Cogent potentem visere curiam,
Tractusque longinquos viarum,
Et viduos numerare menses.
Quem manè sic cū prima dies domo
Dimittet, illum sera dies domum
Potum reducet, & maritæ
Excipient sine lite cœnæ.
Mox ad paterni ruris amœnior
Surget labores: sive suas leo
Æstivus ad messes vocabit,
Sive redux ad aratra taurus.
Sed ipsa messis sponte fidelibus
Insurget agris; non segetem graves
Urent avenæ, non feraces
Suget iners paliurus agros:

Sed alba rubris lilia cum rosis
Canæque nardi flantibus annuent
Hinc inde ventis; atque in omni
Alta Ceres fluitabit arvo.
Tunc ipsa labens æthere Faustitas
Passim per urbes nectet & oppida
Lætas Napæarum choreas,
Quam niveus Pudor, & solutis
Per colla passim Simplicitas comis,
Rerumque plenis Copia cornibus
Priscoque gavisæ sequentur
Naiades Dryadesque cantu.
Hæc vera dicar tunc ego præscius
Dixisse vates: tunc mea carmina
Discenda grandævi parentes
Virginibus puerisque dicent
Frustrà: nã in urnâ surdo & immemor
Jacebo pulvis. me tamen integræ
Lauri coronabunt jacentem, &
Circum hederæ violęq; serpent.

AD

AD

JANUSSIUM SKUMINUM TISZKIEVVICIUM PALATINUM TROCENSEM.

Cùm BARBARÆ NARUSZEWICIÆ conjugi carissimæ justa persolveret.

ODE XXX.

SI tibi pollicitũ numẽ, si fata fuissent,
Æternos fore conjugis annos,
Jure per assiduos, Procerum fortissime, fletus
Ereptam quererêre, JANUSSI.
Quem Pietas, quem non moveat non tristibus umquam
Arx, animi concussa procellis,
Et Pudor, & proni niveo de pectore sensus,
Et regina Modestia morum,
Aut bona sedulitas, aut non incauta futuri

præsagæ solertia mentis?
Provida sed longum magnis virtutibus ævum
Non audent promittere Fata:
Nec possunt, si quæ maturavêre, profanis.
Astra diu committere terris.
Nunc adeò parces longis onerare querelis
Depositũ repetentia magnum,
Ingentes animi gazas, & robur, & aureo
Incoctũ benè pectus honesto.
Sic Tanaquil, sic quæ cunctantem Claudia rexit
Virgineâ cervice Cybellem,
Quæq; maritali successit Thessala fato
Et Latiis vaga Cloelia ripis;
Ante diem raptæ vivunt post funera, vatum
Perpetuos in carmine fastos.

Il-

Illa quidem non si surdos ad carmina Manes
Orpheâ testudine vincam,
Eductas adamante fores, & ahenea rumpat
Elysiii pomœria muri,
Reddaturq; tibi. Stat nulli janua voto,
Nullis exorata Poëtis. (rimæ
Sunt tamen exiles insigni in limine
Quà possint arcana videri,
Hâc ego, si nullos fallunt insomnia maneis,
Aut vidi aut vidisse putavi
Errantem campo in magno, quem gemmea circum
Perspicuis stant mœnia portis:
Auro prata virent; arbor crinitur in aurum;
Crispantur violaria gemmis,
Quæ nec Apellæus liquor, nec pulchra trigoni

Assimulent mendacia vitri.
Centum ibi formosis in vallibus Heroinæ
Æternum Pæana frequentant.
Stant virides campo stellæ, madidisq; coruscæ
Connivent sibi sidera flammis
Illa inter medias parvo comitata nepote
Et roseo vivacior ore,
Ibat ovans, grandemq; sibi, grandēq; nepoti
Nectebat de flore coronam.
Cetera me vetuit magni caligo sereni
Mortali percurrere visu.
Nec tu plura velis, satis est, cui fata dederunt
Æternis mutasse caduca.

AD PHILIDIUM MARABOTIN.

ODE

ODE XXXI.

VIdes ut altum fluminis otium
Rerum quietâ ludit imagine,
Solemque lunamque & sereno
Picta refert simulacra cælo.
Talem severæ lege modestiæ
Compone mentē: seu caput horridis
Fortuna circumsultat undis,
Seu placidâ tibi mulcet aurâ,
Innube semper rideat aureo
Pectus Sereno: quò meliùs sacros
Deique Naturæque vultus
Non dubiis imitetur umbris.
Pulchrum est quietâ mente volatili
Instare Vero, nec trepido gradu
Urgere Naturam, nec inter
Ambiguas fluitare caussas:
Sed mente fixâ ducere liquidos
Rerum colores, & capitis sacrâ
Ab arce prospectare Verum, &
Fixa suis sua rebus ora.

6 Frustrà protervis fræna damus feris,
Si nulla nostræ fræna proterviæ
Aptamus, excussêre cælo
Non vacui Phaëtonta fræno,
7 Sed lege, currus; qui refugit sui
Rex esse, regni nescit exteri:
Quicumque dat sibi, regendo
Ille potest dare jura mundo.
8 Ut mentis almo cuncta premas sinu,
Ipsum severis te preme legibus:
Sic tu probis solers minister
Consiliis, ego fidus auctor.

AD ALBERTUM TURSCIUM.

De suis somniis & lyricis.

ODE XXXII.

TURSCI, seu brevior mihi
Seu pernox oculos composuit sopor.
Pennas Somnia lævibus
Affigunt humeris; jamque virentia
Lætus prata supervolo, Qua

Quâ se cumque novum mollè tumentibus
Campis explicuit nemus,
Herbosæque patet scena superbiæ:
Mox & nubibus altior,
Mistus flumineis ales oloribus,
Vivos despicio lacus,
Et dulci volucrē carmine mentior.
Jam tunc nubila, jam mihi
Blandis dissiliunt fulmina cantibus;
Et quæ plurima circuit
Collum, puniceâ vincior Iride.
Idem jam vigil, & meus
Non ingrata simul somnia dispuli,
Cùm ter mobilibus lyram
Percussi digitis, immemor et ducis
Nil sectator Horatii,
Sublimis liquidum nitor in aëra;
Et nunc littora nunc vagas
Siccis trajiciens passibus insulas,
Nil mortale mei gero, &

Jam

Jam nil sollicito debeo ponderi,
Tursci, sæpè tamen mones,
Olim ne veteri clarior Icaro
Veris fabula casibus
Mutem Parrhasii nomina Balthici
Frustrà: nam memor Icari,
Addo stultitiæ consilium brevi:
Nam, seu dormio, me torus;
Seu scribo, stabili sella tenet situ.

AD D. VIRGIN. MATREM.

Cum in inclytâ Vilnensi Societatis JESU Academia Curriculo Philosophiæ finem imponeret, Scholasticam prælecturus Theologiam.

ODE XXXIII.

ET jam quietis ancora puppibus
Littus momordit, solvite carbasa,
Proramque, malumque, & virenti
Remigium religate lauru.
O cui frequenti plurima supplicat

Sta-

Stagira portu; si tibi consona
Respondet ex omni juventus
Turre, Palæmoniique flammis
Risêre montes; si tibi pervigil
Deprælianturn exercitus ignium.
Hinc pugnat atq; hinc, atq; ahena
Pulvereo tonat ore moles:
Emancipatis adde clientibus
Gratam laborum, nec vacuam tui,
O VIRGO, pubem; sive castris
Sive tibi famuletur aris.

AD QUINTUM TIBERINUM.

ODE XXXIV.

DIvitem numquam, TIBERINE, dices,
Cujus Eois potiora glebis
Rura Fortunæ sine fæce pulcher
Rivus inaurat;
Quem per insigneis geniale ceras
Stemma claravit; vaga quē per urbes
Quem

Quem per & gentes radiante vexit
Gloria curru.

3 Pauper est, qui se caret; & superbè
Ipse se librans, sua rura latam
Addit in lancem, socioque fallens
pondus in auro,

4 Ceteris parvus, sibi magnus uni,
Ipse se nescit, pretioque falsæ
plebis attollit, propriâque se mi-
ratur in umbrâ.

5 Splendidam verâ sine luce gazam,
Turgidum plenâ sine laude nomen
Mitte; te solo, TIBERINE, discet
Esse beatus.

AD PAULUM COSLOVIVM

ODE XXXV.

1 JAm pridem tepido veris anhelitu
Afflarunt reduces arva Favonii;
Jam se florida vernis
pingunt prata coloribus:
Stra-

Stratus frugiferis Vilia puppibus
Grato prætervbit rura silentio,
Quamvis proximus omni
Collis personet alite;
Quamvis & viridi pastor ab aggere
Dicat gramineâ carmina fistulâ,
Et qui navita debet
Plenis otia carbasis.
Æquas Palladiis, PAULLE, laborib.
Interpone vices. Cras simul aureo
Sol arriserit ore,
Summorum juga montium,
Scandemus viridis terga Luciscii,
Quà celsâ tegitur plurimus ilice,
Et se prætereuntûm
Audit murmura fontium.
Illinc è medio tota videbitur
Nobis Vilna jugo; tota videbitur
Quæ Vilnam sinuosis
Ambit Vilia flexibus.
Illinc picta procul quæ radiantibus

Ful-

8 Fulgent fana tholis, & geminam super
Despectabimus arcem,
Magni regna Palæmonis.
9 Ut longo faciles Pacis in otio
Se tollunt populi! nam tria tertio
Surrexêre sub anno
Priscis templa Quiritibus;
10 Et quà conspicuis se Gediminia
Jactant saxa jugis, & Capitolium,
Et quæ tecta supernis
Intrant nubila turribus.
11 Auget magna, Quies: exiguus labor
In majus modico provenit otio.
Hinc & terga virentûm
Latè prospice collium.
12 Quæ nunc mobilibus nutat Etesiis,
Segni cana stetit sub nive populus:
Qui nunc defluit, altâ
Hæsit sub glacie latex:
13 Qui nunc purpureis floret ager rosis
Immoto sterilis delituit gelu:

Ver-

Verno quæ ſtrepit ales,
Hiberno tacuit die.
Ergo rumpe moras, & ſolidum gravi
Curæ deme diem, quem tibi candidus
Spondet veſper, & albis
Cras Horæ revehent equis.

AD EQUITES POLONOS ET LITHUANOS.

Amphion, ſeu Civitas benè ordinata.

ODE XXXVI.

EXteros mores prohibete pulchrâ
Lege, Thebani; patriaſque leges,
Et pios ritus, & avita gnatos
Sacra docete.
Templa Fas ſanctum, Fora luſtret Æquum;
Veritas, & Pax, & Amor per omnes
Ambulet vicos: ſcelus omne caſtâ
Exulet urbe.
Nullus eſt murus ſceleri, per altas

Ur-

Urbium turres, tripliceſque portas
Pœna perrũpit. Vigilant in omnes
Fulmina culpas.
4 Concolor Vero Dolus, & ſuperba
Exulet regni ſitis, & cupido
Deſidis lucri, tacitoque ſegnis
Copia luxu.
5 Publicos diſcat geminare cenſus
Sæva paupertas; & in arma ferrum
Sit ſatis. rapto malè pugnat olim
Miles in auro.
6 Sive res bellis agitanda, ſive
Pace; collatas ſociate vires.
Alta centenis meliùs recumbunt
Templa columnis:
7 Inter errantem ſcopulos carinam
Certiùs plures docuêre ſtellæ:
Fortiùs proram gemino revincit
Ancora morſu.
8 Gliſcit æterno ſociale nexu
Robur. arcanas opulentiorum

Ira

Ira per rixas agitata magnas
Eruit urbeis.
Hæc ubi dulci modulante nervo
Dixit Amphion; ter eunte fluctu
Substitit Dirce, ter opaca movit
Terga Cytheron.
Saxa repserunt, scopulique, circum
Devio campos petiêre saltu,
Et nemus, pronusque silex ab alto
Monte cucurrit.
At simul Vates tacuit; per omnem
Barbaræ rupes coiêre murum, &
Septies clausæ steterunt aheno
Cardine Thebæ.

AD JOANNEM PALMIUM.

Ex Joannis Cochanovi Poëtarum Polonorum Principis Lib. II. Ode XX.

Cùm Regni Poloniarum Ordines positis ad Vistulam castris STEPHANUM *I. Regem Poloniæ dicerent.*

ODE

ODE XXXVII.

1 PALMI, futuri Regis inutileis
Omitte curas. Dudū adamantino
Cui fata subscripsêre libro
Sarmatici diadema regni,
2 Non Auster illum, non Boreæ Domus,
Non limen Euri, non Zephyri dabit.
Rex est POLONI; quem potenti
Rex Superûm jubet esse voto.
3 Hic ipse (quamquā se proprior daret
In regna Princeps) miserat extero
A sole Regem qui relictâ
Vela retrò cito ferret aulâ.
4 Quò vana pulchræ nomina gloriæ?
Quo pictus auro miles, & inclyti
Cessêre Gascones? Inani
Spes tumidæ crepuêre vento.
5 Fortuna naveis, & dubias agit
Fortuna pugnas, hæc popularibus
Utcumque se miscet catervis,
Ambigui regit ora vulgi.

Ab-

Abſiſte verbis. Nos medio procul
Campo coronam figimus arduâ
In rupe. Rex eſto, priore
Quiſquis emet ſibi Regna curſu.

AD LIBERTATEM.

Cùm ULADISLAUS IV. *maximis ad Viſtulam Comitiis Rex Poloniæ renunciaretur.*

ODE XXXVIII.

NAm quæ reviſas limina dulcius
Mavortiarum maxima gentium
Regina LIBERTAS, Polono
Orbe magis, Litaviſq; campis?
O providentis filia Conſilî,
O Fauſtitatis mater, & otii
Beata nutrix, ô Polonæ
Primus honos columẽq; gentis,
Quæſita multo ſanguine gloria,
Reperta multo! Regibus altior,
Ipsâque Majeſtate major,

Et Patriæ melior Magistra
4 Felicitatis! leniter attrahe
Frenos, & imâ nube super levem
Suspende currum; quà refusis
Vistuleas tibi propter undas
5 Hinc Lechus, atq; Litavus aureis
Collucet armis, quà tibi civium
Tranquillla tempestas ovanteis
Implet agros, prohibetque tot
6 Latè videri. Non tibi sedimus
Servile vulgus: sed genus inclyti
Mavortis, æternus Deorum
Sanguis Hyperboreoque clari
7 Ab usque Lecho, legibus additum
Optare Regem: fallere nescii
Quemquam, nec invidere nati,
Exteranec metuisse sceptra,
8 Suoque magni. Publica clarius
Virtus per omnes emicuit gradus,
Cùm magna libertatis umbra
Sceptra simul populumq; texit

Tunc

Tunc non coactis nobile viribus
Omne obsoleto vitat in otio
Latere robur; tunc aperto
Ingenium volat omne campo,
Ad usque palmam: tunc faciles, neq;
Duri Quirites conspicuo palàm
Parere Regi, per cruentum
Laudis iter sequimur volentem
Quacumq; ducit. Sic gelidum caput
Ausi nivalis scandere Carpathi:
Æmique victores nigrum cal-
cavimus Æmoniæque collum,
Sic Thracis olim littora Bospori,
Sparsumque latè terruimus Geten,
Baltimq; inaudacemq; Cimbrum;
Et spoliis Asiæ superbos
Numquam otiosi vincere Teutonas,
Metas Poloni fiximus imperî, &
Ternam Boleslai columnam
Triplice protulimus tropæo.
Præter-triumphis-vecta Borysthenē

Volgamq; pubes, belligeri super
Aras Alexandri, & Laponî
Cæruleas Aquilonis arceis.
Scit lævus Ister, scit vitreis ubi
Jungit Bootes æquora pontibus,
Fractoque jam Mæotis arcu
Sarmatici mala longa belli.
Quo Rege terris pulchra Parentium
Exempla Gnati reddimus? Annue
O pulchra Libertas, & orbis
Consilio trepidisque Regum
Obsessa votis, dulce supercilî
Remitte pondus. quem tibi Maximus
URBANUS, Augustusque gratâ
Cõgeminat vice FERDINANDUS
Pro quo perorat mundus, & ipsa quẽ
Gaudes rogari; regnet ab ultimo
Primus SIGISMUNDO, & vetusto
Proximus à JAGELONE sanguis.
Ut nulla possint fallere præscios
Futura vates! O hominum salus,

O

O cura LADISLAE Divûm,
Lechiacæ dominator oræ
Salve! ſecundis te Lechici Patres
Et Martiorum caſtra Quiritium
Regem ſalutavêre votis:
Jam galeis tibi nutat omnis
Haſtisque pubes: jam reſonabiles
Campi jocosà vocis imagine
Collesque certatim, & profundæ
Plauſibus intonuêre ſilvæ.
Ter viſus omni ſe Pater Hiſtula
Moviſſe ripâ: ter tibi frondeam
Flexiſſe cervicem, & reclini
Carpatus attremuiſſe pinu.
Qualem peracto ſæcula te retrò
Debent Novembri! jam tibi Gloria
Belliqúe maturus Cupido
Non humiles ſtimulavit iras,
Quamquã recentis mulcet amœnior
Caligo Regni, quantus in impium
Aſſurgis, abſentemque vincis

Consiliis animisque Moscum!
Qualis minaci præfuris impete,
Et quantus iræ! sive acie levi
Campos inundare, & repenti
Mœnia terrificare bello;
Deliberato seu calor incidat
Pugnare ferro. Sic Jagelonidæ
Ab hoste laudari cruentâ
Et metui peperêre dextrâ:
Sic dum priores æquat avos Pater
Egit timeri fortis, & improbam
Mulctavit, exhausitque factis
Invidiam, sobolique tantùm
Majora liquit. tu gemino potes
Avi Patrisque nomine duplicem
Miscere laudem: sive pacis,
Sive gravis per acuta belli,
Cùm læta poscent consilii celer;
Cùm mœsta rerũ, strenuus ingeni, &
Immotus innixusque semper
Ipse tibi, patiensque curæ,

Rerum

Rerum sub alto pondere rectior
Majorque stabis. Sic tibi Sarmatæ,
Sic fata juravêre, toto
Sic superi statuêre cælo.

MATH. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS JESU LIBER EPODON,

AD

PAULUM JORDANUM

URSINUM

BRACCIANI DUCEM.

Bracciani agri amœnitatem commendat, ad quam per ferias Septembres secesserat Roma.

ODE I.

Huc ô quietis apta Musis otia,
Levesque Ludorum chori;
Huc feriantûm Phœbe Musarum
pater,

Huc hospitales Gratiæ;
Huc delicatis ite permisti Jocis
Non inverecundi Sales!
Hîc otiosi mite Bracciani solum
Vago coronemus pede.
Clemens supino clivus assurgit jugo
Cælumq; paulatim subit, (duo
Et solida subter terga scopulorum ar-
Securus insessu premit:
Arcisque jactat inter alta turrium
Insigne propugnacula, (ducum,
Timenda quondam Cæsarum turmis
Timenda magno Borgiæ, (globos
Cùm per minantûm militum æratos
Meruenda jaceret fulmina,
Ageretque profugum Cæsarem, &
quassum metu,
Adusque promissum NIHIL.
Hîc ille magnus frænat Etruscas opes;
URSINUS Heroûm decus,
Heres avitæ laudis & princeps caput
Magnæ-

Magnæque laus Oenotriæ. (ret'
Circùm coruscis scena quercetis vi-
Cælumque verrit frondibus,
Suosque colles vestit & patentibus
Sese theatris explicat. (domus
Admota muris ponè Nympharum
Aprica præbet littora: (propè
Ripamq; Baccho jungit & vallum
Lentis flagellat fluctibus. (nant
Majore nusquam stagna Neptuno so-
Aut æstuantis Larii,
Aut qui severo tangit Albanus lacu
Inenatabilem Styga: (fremit
Aut quæ procellis gaudet, & magno
Superba ponto Julia: (truci
Nec major usquam spumat, & rupes
Benacus assultat solo. (juga,
Intonsa curvo monte circumstant
Mitesque despectant aquas.
Nivosus illinc terga Romanus movet,
Cæloque diducit minas:

Illinc caducis ilicem quassat comis
Sublime Cymini caput: (bus
Crudumq; Boreã frangit impotenti-
Deprælia turum Notis,
Terrisque latè regnat, & cæli minis
Opponit hibernum latus.
Amica sternit interim lacum quies,
Fluctusque fluctu nititur,
Et ipsa secum pigra luctatur Thetis,
Aquæque colludunt aquis:
Quas vel carina, vel citata turgido
Findit phaselus linteo:
Pinnâque latè vitreum cogens pecus
Volente lino truditur,
Setâque piscem ducit, & raris procul
Lacum coronat retibus.
Hinc alta lucet divitis Pollæ domus,
Hinc pinguis Anguilaria:
Trebonianas hinc amica vineas
Vadosa plangunt æquora:

Hinc

Hinc delicati fundus Aureli nitet,
Lymphæ ſalutaris pater:
Undaque morbos arcet, & vivacibus
Luem fluentis eluit, (dedit,
At quam ſuperbum fontibus nomen
Suumq; Flora marginem,
Vivis perennes decidunt ſaxis aquæ,
Campoſq; decurſu lavant, (nant,
Patremq; longè Tybrin, & regem ſo-
Romæque ſervitum fluunt.
Sincera circùm regna naturę nitent,
Et artis immunes loci: (huc
Adhucq; virgo ſulcus, & montes ad-
Molleis inexperti manus, (Thetis
Meramq; Bacchus Tethyn, & Bacchũ
Et pinguis invitat Ceres.
Hinc ille lætus ſurgit, & tenacibus
Inſerpit ulmis Evius,
Udoque cornu turget, & fluentibus
Crinem racemis impedit.
Non Lesbos illi, non odorati magis

Vineta rident Massici,
Aut quæ Falernis educata solibus;
Sublucet uvæ purpura.
Sed nec Falisci glaream malit soli,
Nec pinguis uber Rhætiæ;
Nec flava tantùm culta felicis Cypri,
Grajámve dilexit Rhodon:
Quantùm suis superbit, & sese suis
Miratur in canalibus. (res,
Circùm beatis imperat campis Ce-
Latéque rura possidet:
Et arva flavo messium fluctu tument,
Motuque culmorum natant.
Innube rarus inquinat cælum vapor,
Aut tensa nimbis vellera:
Aut è Boreis bella ventorum plagis,
Raucusq; silvarum fragor (nant
Auditur usquā: non protervis inso-
Exercitati Syrtibus,
Euris & Austris contumaces Africi,
Et perduellibus Notis.

Tan-

Tantùm ſerenus Veſper & tenerrima
Eteſiarum flamina,
Albiq́ue ſoles,& ſerena lucidis
Aſpirat aura montibus: (cem,
Puramq́ue cælo provehunt Horę fa-
Et Phœbus Horarum pater
Peculiare luce colles irrigat,
Pronâque perfundit die.
Ramis tepentes ingruunt Favonii
Jocantis auræ ſibilo,
Et temperatis provocant ſuſpiriis,
Leniq́ue ſomnum murmure.
At non loquaces interim nidi tacent,
Matresque nidorum vagæ. (mit,
Sed aut maritis turtur in ramis ge-
Et ſaxa rumpit queſtibus,
Aut læta latè cantibus mulcet loca:
Famoſa pellex Thraciæ,
Silvisq; coram plorat,& crudelibus
Accuſat agris Terea: (aves:
Quæcumq́ue mœſtæ vocibus dicunt

Respondet argutum nemus.
Affatur alnū quercus, ornū populus,
Affatur ilex ilicem,
Et se vicissim collocuta redditis
Arbusta solantur sonis. (triæ
Huc ô Quiritūm ductor, huc Oeno-
O magne regnator plagæ (fori,
JORDANE tandem plenus Urbis &
Rerumque magnarum satur,
Sepone curis temet, & domesticis
Furare pectus otiis.
Hîc vel tuarum lene tranabis vadum
Opacus umbris arborum,
Tuosque colleis inter, & tuas procul
Perambulabis ilices: (mâ nive
Vel cùm Decembri campus, & pri-
Vicina canescunt juga;
Nunc impeditas mollib⁹ plagis feras,
Silvamque præcinges metu:
Nunc incitato capreā rumpes equo,
Teloque deprendes aprum;

Jacto-

Jactoque cervos collocabis ſpiculo,
Furesque terrebis lupos. (plagæ,
Quòd ſi Latinæ laus ALEXANDER
Sacræque ſidus purpuræ,
Tecum paterno feriabitur ſolo;
Seſeque curis eximet;
Tuique cives, hoſpitesque civium
Toto fruemur gaudio,

AD FONTEM SONAM.

in patrio fundo, dum Româ rediiſſet.

ODE II.

FONS innocēti lucidus magis viro
Purâque purior nive,
Pagi voluptas, una Nympharum ſitis,
O celle natalis ſoli,
Longis viarum languidus laboribus
Et mole curarum gravis
Thuſcis ab uſq; gentibus redux, ibi
Accline proſterno latus: (vâ
Permitte ſiccus, quâ potes, premi; ca-

per-

Permitte libari manu.
Sic te quietum nulla perturbet pecus,
Ramúsvè lapsus arbore:
Sic dum loquaci prata garritu secas,
Et lætus audiri salis;
Assibilantes populetorum comæ
Ingrata ponant murmura
Tibi, lyræq; Vatis: haud frustrà sacer
Nam si quid URBANUS probat.
Olim fluenti lenè Blanduſiæ nihil
Aut Sirmioni debeas.

PALINODIA

ad ſecundam libri Epodon Odam

Q. HORATII FLACCI,

Beatus ille qui procul negotiis.

LAUS OTII RELIGIOSI.

Cùm amœnam Collegii Societatis JESU Vilnenſis Nemecinæ villam per Sextileis Ferias inviſeret.

ODE III.

At

A Tille, FLACCE, nunc erit beatior,
Qui mole curarum procul
Paterna liquit rura, litigantium
Solutus omni jurgio;
Nec solis æstum frugibus timet suis,
Nec sidus hiberni Jovis,
Rixasque vitat & scelesta curiæ
Rapacioris limina.
Ergo aut profanis hactenus negotiis
Amissa plorat sidera;
Aut in reductâ sede dispersum gregẽ
Errantis animi colligit,
Postquam beatæ lucra conscientiæ
Quadrante libravit suo:
Idem propinquâ nocte, stellatas vigil
Cùm vesper accendit faces,
Ut gaudet immortale mirari jubar,
Terrâque majores globos,
Et per cadenteis intueri lacrymas
Rimosa lucis atria, (tecum colat:
Quæ CHRISTE tecum, VIRGO quæ
perennis.

Perennis heres sæculi!
Volvuntur aureis interim stellæ rotis,
Pigrumque linquunt exulem,
Per ora cujus uberes eunt aquæ,
Somnos quod avertat graveis.
At quando lotũ Gãgis aut Indi fretis
Jam Phœbus attollit caput,
Mentis profundus & sui totus minor
Irata flectit Numina:
Vel cùm sereno fulserit dies Jove.
Aprilibusque feriis,
Assueta cælo lumina in terras vocat,
Lateque prospectum jacit,
Camposq; lustrat, & relucentem suâ
Miratur in scenâ Deum. (tibus
En omnis inquit, herba non moran-
In astra luctatur comis:
Semota cælo lacrymantur, & piis
Liquuntur arva fletibus:
Ligustra canis, & rosæ rubentibus
Repunt in auras brachiis;

Astris-

Aſtrisque panda neſcio quid pallido
Loquuntur ore lilia,
Et ſerò blandis ingemunt ſuſpiriis,
Et manè rorant lacrymis:
Egone ſolus, ſolus in terris piger
Tenace figor pondere?
Sic & propinquas allocutus arbores,
Et multa coram fontibus
Rivisq; fatus, quærit auctorẽ DEUM
Formoſa per veſtigia.
Quod ſi levãdas mentis in curas vigil
Ruris ſuburbani domus,
Quales Lucifci, vel Nemecini Lares,
Udumve Beſdani nemus,
Rudeis adornet ruſticâ menſas dape
Siccos ſub Auguſti dies; (meſticâ
Jam tunc ſub ipſum limen, aut do-
Lenis ſub umbrâ populi, (nus,
Exſpectat omnis hoſpitem ſuum pe-
Et concha ſinceri ſalis,
Preſſique meta lactis, & purus calix,

Et

Et hospitalis amphora,
Et fraga, raris verna quę dumis legit,
Jucunda panis præmia. (gravis
Non me scari tunc, non Lucrinorum
Sagina mullorum juvet:
Sed cereus palumbus, aut turtur niger
Aut anser amnis accola,
Et eruditam quæ fugit gulam faba,
Lætumque, nec simplex olus,
Et quæ suprema colligetur, ac gravi
Patella nil debet foro.
Posthęc vel inter lęta quercetis juga,
Vel inter amneis juverit
Vitare tristeis post meridiem Notos
Sub æsculo vel ilice;
Nigrúmve littus, aut opaca lubricis
Tranare stagna lintribus,
Jactâque fruge ludibundum ducere
Tremente piscem lineâ.
Remugit ingens interim tauris nemo
Umbrosa balant flumina;

Et

Et aut in antris garriunt acanthides
Aut in rubis luſciniæ. (pras
Hinc per rubeta paſtor errantes ca-
Vocante cogit fiſtulâ:
Illinc herili meſſor è campo redux
Alterna plaudit carmina, (gemũt
Et preſſa ſectos plauſtra per ſulcos
Ruptura ruris horrea.
At nec tacemus ponè conſidentium
Dulcis manus ſodalium;
Nec inficetà ſermo differtur morâ
Sed innocentibus jocis,
Multoque tinctus, ſed verecundo ſale,
Innoxium trahit diem,
Hæc ſi videret fænerator Alphius,
Olim futurus ruſticus,
Quam collocarat Idibus pecuniam,
Nollet Kalendis ponere.

DE PUERO JESU
in VIRGINIS MATRIS ſinu.

ODE

ODE IV.

AMemo, an Massilo, aut nostris riget
Alpinus in venis silex?
Amemus, en ut pronus è Matris sinu
In nostra pendet oscula;
Qualis severa vel Gelonorum puer
Mollire posset pectora!
Ut lumen oris, ut renidentes genas,
Ut bina frontis sidera,
Nivesq; colli, quasq; purus & tener
Titan inauravit comas,
Eburneasq; tendit in collum manus,
Ut annuit totus rapi!
Ut hospitali vagit admitti sinu,
Stringique brachiis rogat!
Amemus; aut si non amare possumo,
Repentè possimus mori.

Ad pedes CHRISTI in cruce morientis Auctor provolutus.

ODE V.

Hinc

HInc ut recedam, non trucis ferri minæ,
Non nudus enſium timor,
Umquam revellent à tuâ JESu cruce
Hoc multa fleturum caput.
Me teque tellus inter & cælum ruat,
Verſique rempeſtas maris,
Mixtusq; flāmis nimbus, & ter igneis
Caducus aër imbribus:
Jacebo fixum pondus, & certū mori,
Suique non uſquam ferens;
Tuosque clavos & tuas amantibus
Ligabo plantas brachiis.
At tu ſereno, nam potes, vultu tuum
Tuere JESU, ſupplicem: (nido
Et hoc, Patri quem reddis, haud eva-
Meſtringe paullùm ſpiritu.

CARMEN SÆCULARE DIVINÆ SAPIENTIÆ,

in anno ſæculari M. DC. XXV.

Cùm

Cùm URBANUS VIII. *Pont. Opt. Max. portam auream aperiret.*

In gratiam PAULI FRIGERII *Romani, publicè de Philosophiâ disputaturi.*

ODE VI.

1 DIva terrarum pelagique præses,
Dicta sublustres habitare nubes
Inter, & latè cohibere pictis
Sidera frænis.

2 Patris æternas imitata flammas,
Pura sinceri soboles Sereni,
Mentis arcanum jubar, & coruscæ
Filia lucis;

3 Par Patri natum sine matre Numen,
Candor aspecti sine nube Veri,
Ingenî proles, genialis almi
Pectoris ardor;

4 O sacer mundi lepor, ô decoræ
Fabra naturæ facies, paternæ
Mentis

Mentis exemplum, liquidi ſerenus
Luminis imber;
Patris interpres ſimiliſq́; voci
Nata fecundo Genitoris ore,
Vena virtutum, generoſa pulchri
Mater honeſti;
Ante formoſi vaga regna cæli
Prima natales habuiſſe cunas,
Ante vagitus & anhela parvi
Murmura ponti;
Antè quàm Phœbi celerisq́; Lunæ
Veſper alternos revocatet ortus,
Antè quàm montes, & opaca ſtaret
Montibus arbor;
Antè quàm tellus, & aquoſa Tethys
Regna diſſeptà ſociaret undâ,
Et cavas circùm ſonuêre fluctu
Littora cautes;
Cælibi Patris generata partu,
Cælibi Patris generanda partu,
Lumen & verum ſemel elocuti

Copia Veri;

10 Tu quater nexis elementa nodis
Molliter firmas, & iniqua magnæ
Bella naturæ premis, & quaternæ
Jurgia causæ.

11 Tu tuos causis imitata vultus
Dividis toto simulacra mundo,
Numinis formam studiosa vili
Effingere limo.

12 Cùm Pater sacro redimiret igni
Siderum crines, tenerumq; Solem,
Et rudes Lunæ radios honesto
Comeret auro;

13 Pondus, & Leges; faciemq; rebus
Ipsa fingebas: variæque rerum
Te penes Normę, Numeriq; & Ars, &
Lucidus Ordo.

14 Tu vagas zonâ cohibente stellas
Ausa nascentem religare Phœbum;
Ausa nascentem nebularum amictu
Involvere terram.

Cresce

Creſce, dicebas, ſpatioſa creſce,
Fertilis frugum pecoriſque tellus:
Hinc jugis, illinc medii dehiſcant
Vallibus agri.
Creſco, dicebas: ſimul ipſa merſum
Erigit ponto caput & refuſis
Hinc aquis, illinc ſteterunt oborti
Collibus agri,
Quæ ſimul multâ tibi riſit herbâ.
Lætior celſas reparare ſedes,
Arduum molita tholum volantis
Nube columnæ.
Diceris vaſtos equitaſſe ſupra
Nerei campos celer, & curules
Africi pennas ſuper, & jugalis
Terga FavonI:
Rurſus obliquo redeunte gyro
Iſſe per fluctus tibi navis ipſa;
Iſſe per campos, tibi currus aptis
Ipſa quadrigis:
Docta ſublimes peragrare tractus,

Docta terrestres reserare vectes,
Orbis obscœnum chaos, & latentis
Ultima mundi.

21 Clara te Lunæ stupuêre templa
Sospitem flammis iterare plantam,
Inter & nimbos & acuta sicci
Regna Promethei.

22 Ad tuos lenis venit Aura frænos:
Hinc & hinc Ignes, patiensq; lucri
Pontus, & tractas sine fraude Tellus
Audit habenas.

23 Te Dies, & Nox, & Hiems, & Æstas,
Ver, & Autumnus, properiq; Menses,
Et leves Horæ, rapidoque cingunt
Sæcula passu.

24 Te vehit claro Cynosura plaustro,
Te nec iratâ mare sistit undâ, aut
Pertinax Euri furor, aut inelu-
ctabilis Austri:

25 Nec minax Cauri Zephyriq; frater,
Cùm truces irā struit inter imbres,

Aut

Aut freto pulsum Boream vadosâ
Oppugnat arenâ.
Te renascentis videt ora Phœbi,
Quæ vel excusso glomerata fluctu
Lora, vel currum pelago cadentem
Audit Ibero.
Quæq; devexo tegit astra nimbo,
Quæq; sublimis speculatur Ursæ
Hispidas arces, & inhospitalis
Frigora brumæ.
Jamque mortales simulata cultus
Inter humanas manifesta turmas,
Barbaram gaudes lepido catervam
Ducere ludo:
Inter & cætus, solidamq; plebem
Libero gestis volitare gressu, &
Ire per vicos, populique densas
Ire per urbes:
Utilis morum, placideq; fortis
Certa permissi dare jura Recti, &
Siderum solers, patrioq; mentem

Dedita cælo.

Qualis umbrosâ Libanitis aurâ
Cedrus, aut læto cypariſſus amni,
Qualis attollit caput è Cadanis
Silva viretis;
Qualis Eois roſa regnat hortis,
Aut Idumæis opulenta baccis
Palma, quam pręterfugientis humor
Educat undæ:
Vere tu vincis veniente flores,
Vincis Autumno remeante vites:
Vincis & ſuccos, & odora Medi
Vulnera rauci:
Myrrheas vincis lacrymas, & udos
Balſami rores, & inevolutos
Cinnami libros volucremq; ſicci
Corticis auram.
Pampinus multâ tibi cedit uvâ,
Cedit effuſis terebinthus umbris,
Ver & Autumnus ſimul os decoris
Extulit arvis.

Sceptra

Sceptra te circùm, Trabeæq; & altæ
Turba fortunæ, famuliq; retrò
Nimbus argenti fluit & frementûm
Vulgus honorum.
Prona te longê coluêre regna,
Et per insignes gradientem & imos,
Et minas Regũ super, ac Tyrannorum
Ardua colla, &
Pauperum cœtus, humerosq; vulgi
Ire sublimem. Tibi lætus Afer,
Et pedum Maurus minor, & supinis
Sarmata palmis
Scuta deponunt. Tibi China nuper,
China non notæ dominator actæ,
Et ferox Japon, & Arabs Latinis
Accidit aris.
Commodet raucus tibi sistra Nilus,
Te sonet pulsis Arima spus armis,
Te Lyci potor, vitreiq; dicat
Civis Enipei.
Prodigus laudes tibi fundat Ister

Ostiis septem; tibi manet ingens
Tibris, immensâque vehat sonorum
Mole tributum.

42 Tuque neglectas miserata gentes,
Nuper, heu! fœdis malè pulsa rixis,
Cassa bellorum refer, heu! pudendis
Otia terris:

43 Situam votis veneramur urbem
Omnis Europæ, Latiumque supplex
Prona certatim tulimus quaternis
Oscula portis.

44 Pelle vesanas, Dea, pelle cædes,
Quæque vicinis agitata pugnis
Bella duravêre sonora crudo
Sæcula ferro.

45 Neu nimis nostris inimica culpis
Oderis cerni: dominamq; Romam
Nubium curru super, & nivosis
Vise quadrigis.

AQUILÆ RADIVILIÆ
Nuptialis Pompa.

AD

AD PRÆSULEM VILNENSEM *Dithyrambus.*

ODE VII.

SUrge Musa nuptiales
Æmulata voce plausus,
Per feracis arva Vilnæ
Quære flores, carpe frondes:
Carminumque mille fœta
Vere pulchro cinge, pulchro rore
sparge tempora.
Parce nunc Horatiano
Alligare verba nodo:
Parce: molliora blandi
Quære plectra Claudiani;
Mitte bella, differ arma,
Hospitisq; Dithyrambi voce Vilnam
persona.
RADIVILÆ stemma ceræ
Alitem Jovis ministrum,
Qui per auras, qui per ignes,
Mille gyros, mille tractus

Remiges fatigat alas,
Barbitique Carminumque voce, cælo devocat.

4 Ales armiger Tonantis,
Blande fulminum satelles,
Mitis ignium Tyranne,
Nubiumque turbinumque
Linque ferus officinas,
Carpe frontes, & paterno sterne nidum stemmati.

5 Carpe flores, quos maritis
Parturivit ALBA campis:
Carpe frondes, quas paterni
Educavit unda Chroni:
Quæ vel adbibêre Vilnam,
Vel propinqui lene murmur audiêre Viliæ.

6 It volantis aura prati,
Nexilis florum procella
pingit Euros, & remisti
Liliis pluunt acanthi:

Lu-

Ludibundi veris imber
Spargit arva, ſpargit urbes, tecta
ſpargit urbium,
Ille nubium viator
Pulcher ales, ut virentem
Nube dividit pruinam!
Proque grandinum moleſto
Dejicit liguſtra nimbo,
Et roſeta pro rubenti rubra jactat
fulmine.
Jactat herbas, quas jocantis
Ludit inter ira venti,
Quas adhuc ſeveriore
Ore bruma non momordit,
Sed Favonius tepenti
Fovit ore, fovit udis Æolus ſuſpiriis.
Ite bella, quæ cruentis
Ira colligat catenis,
Perque viva regna Floræ
Nuptialis inſolenti
Vere frondeat November;

Quà maritus alba calcat, quà marita
lilia.
Æstuantis arva ponti
Vexit innocenter Eurus,
Ad fugacis agmen undæ
Ter quater reverberatis
Aura rideat cachinnis;
Ludicri fluenta perflent sibilis Etesiæ.
Magne Præsul, quæ profano
Ominamur ore vates
Auspicata verba, Sacro
Omineris ore præsul,
Littavæ sidus coronæ,
Littavi lumẽ Senatus, sol VVOLLO-
VVICIADUM.
Sit perennis ille torrens;
Illa vena jugis auri;
Eloquentis ille linguæ
Amnis irriget Senatum;
Architecta gratiarum
Illa longùm verba pronis imperent
Quiritibus. *Publi-*

Publicæ Europæ Calamitates.

ODE VIII.

NEc satis est nos posse mori cùm fata reposcunt,
Aguntq; morbi lucis & vitæ reos?
Ipsi etiam exiguum bellis commisimus ævum,
Omneisque ferro rupimꝰ leti moras:
Ipsi ultrò in strictos adversi incurrimus enses,
Et mutuũ cadendo laudamus nefas.
Jamque adeò pulchræ populos rapit ambitus iræ,
Urbeisq; longâ pace defungi pudet
Regna placet genteisque suæ miscere ruinæ,
Fractiq; subter orbis occasũ mori.
Jam Rhodanusque Padusque atque ingens Albis, & ingens
Rhenus cruentâ decolor ripâ fluit.
Jã tria lustra metũt rubras de sanguine fruges,

Nec dira avarã terruit falcẽ Ceres.
Nec minùs incertos metimus sine finibus agros,
Et muta stricto jura sub ferro silẽt.
Intereà miserum gladiis divisimus orbem;
Et cùm triumphis causa vel præda deest,
Barbara longinquum post æquora quærimus hostem,
Mundusq; Reges inter incertos latebat.
Scimus & occulto pacem prætexere bello,
Dum victa fessis arma respirant minis:
Ingeniumque jocis, risu corrumpimus iram,
Felixq; tractat arma virtutis dolus.
Hoc etiam placuit stricto satis esse negare
Perire ferro, ni parùm crudelibus
Addimus ingenium fatis, habilique veneno

In nos cruẽtã mortis armamꝰ manũ.
Ergo iterùm (prô triſte nefas! prô dedecus, & jam lus!)
In ſe cadentis ultimum mundi ſce-
Fraude malâ parvi ſpatium contra-
ximus ævi,
Per heu tacenda pulverum cõtagia!
At meliùs (ſi tanta brevis faſtidia vitę
Et una leti cura mortaleis habet)
Omnia terrarum ſuperi convellite
clauſtra,
Omneisq; diſſipate littorum moras;
In nos rupta ruant fundo maria o-
mnia ab imo:
Triſulcus in nos igneâ miſſus manu,
Quà ſcelerum duxêre viæ, ruat ignis;
& unâ (mari:
Hinc ſe Sicano Balthis impingat
Inde Caledonium ſeſe committat
Ibero,
Euxinus illinc Adriæ jungat latus.

Æmus

Æmus & ignotæ lateant ſub fluctibus Alpes;
Mœotis altũ mergat Atlantis caput
Omnia ſint unus magnarum campus aquarum,
Nulliq; latã limites ſignent humũ.
Et maria & magni perdant ſua nomina montes,
Dũ mergat omne Thetys humanũ genus.
At ſuperi (nam vos & tunc mortalia tangent nus)
Perire noſtrum ſæpè non paſſos ge-
Tunc aliquâ de gente pium ſervate nepotem,
(Sed ille gentis neſciat mores ſuæ)
Deucalioneis iterũ qui credulo undis
Ingens in unâ ſæculum ſervet trabe;
Nam ſimul agglomerans ſeſe ſuper Amphitrite
Humana terris eluet veſtigia,
Jam parcente Deo, jam ſubſidentibus Euris. Jam

Jam ſe refuſo temperante Nereo,
Incipient ſummi paulatim emergere montes,
Rarosq́; primùm margines æquor pati:
Ilicet ex omni rupes aſſurgere pontò,
Terrasq́; circum curva lunari freta:
Tunc, vagus oblitos ubi ſol reſpexerit agros,
Novis aprica floribus pingi juga:
Tunc raræ circùm campis nutare cupreſſi,
Tunc omne lætâ fronde veſtiri nemus:
Jamque ſuas inter decurrere flumina valleis,
Et arva puris murmurare fontibus
Protinus ex unâ redeuntia ſæcula puppi
Latè patentes orbis implebunt plagas;
Et virideis ripas ac molle ſedentia latè
Ramalibus vireta diſtinguent caſis,
Sed tellus communis erit, ſed nullus avaris

Stabit

„ Stabit colonis arbiter fundi lapis:
In commune fluent sancti sine nomine fontes,
Nascentur omni liberæ fruges agro
Tunc bona prospicient purgatas sidera terras,
Tũc ægra nullo sole pallebit Ceres.
Non aquilo gracileis, non eruet Eurus aristas:
Sed innocentes & calore languidi
Mulcebunt violas, mulcebunt lilia soles.
Omniq; lenis annuet vento seges:
Vina fluent vulgò rivis, felicia vulgò
Per rura currẽt lacteo fontes pede:
Sponte suâ dulces salient in pocula lymphæ,
Sincerus & sævire nescius liquor.
Ergo suá quivis luxum non noscere mensâ,
Suoque dives esse nec magno sciet.

Nam

Nam neque marmoreas ingentia tecta columnas,
Nec æreas delubra laſſabunt trabes.
Frondibus implicitæ texent pallatia ſilvæ,
Aramq; Divis ceſpes aut ſaxum dabit.
Sed pietas tunc major erit, cùm teſtibus aſtris
Inſons ſub alto turba degemo Jove.
Aurea tunc veſtis ſanctum texiſſe pudorem,
Tunc mollis oſtro menſa muſcoſus lapis.
Nectar erunt hauſtæ puris ex amnibus undæ,
Lectæque ramis aut humo dapes erunt.
Potus erit viciſſe ſitim; ſpectacula, coràm
Miſcere ſanctos ſimplici riſu ſales;
Mox choreæ, mox jucundi per gramina ludi,
Et lætus ac ſecurus in turbâ pudor.

Apta

Apta dabunt fessis virides umbracu-
la rami, (ros,
Herbosa molleis ripa præbebit to-
Non impendebunt placidis laquea-
ria somnis,
Sed alta mundi signa labentur super,
Et vaga præbebunt pictæ spectacula
noctes,
Velox euntis scena dū transit poli.
Interea tacitam non rumpent arma
quietem, (tubæ,
Rauciq; pulsus aëris, aut murmur
Non dubias navale nemus descendet
in undas, (tum vehent.
Non ulla puppes bella trans pon-
Omnia pacis erunt: totum venatio
ferrum,
Et innocens telluris insumet labor.
Et ne belligeris iterùm grave cædi-
bus aurum,
Laborioſus eruat lucri furor;

Ipsa

Ipſa ſibi incumbens concuſſi pondere mundi
Condet profanas altior tellus opes.
Quò me dulcis agit longo dementia cantu?
An & Poëtas ſæculi rapit furor;
Et nihil, aut tantùm everſo promittere ſæclo
Acerba fati vis & iratum ſinit?
An lacrymas longo flendi corrupimus uſu,
Et ſtultus ipſis ridet in malis dolor?
Quidquid id eſt? tamen arma pii deponite Reges,
Nudate primi publicum ferro latus:
Primi animos, primi ſocias conjungite dextras,
Et veſter omneis alliget gētes amor.
Pugna ſit hæc tantùm, junctos concordibus aris
Quis ſanctiore Cælites voto colat;

Quis

Quis meliùs priscas componat legibus urbeis, (manu?
Quis æquiore temperet sceptrum
Cujus pulsa priùs populos Astræa revisat,
Tutoq; pulset Veritas aulam pede.
Non placeat virtus pretio, non Curia censu,
Non infideli septa Majestas metu.
Jura voluptati sanctum præscribat Honestum,
Piasque leges utili justum ferat.
Sic olim quod Musa gravis promisit Horati,
Præstabit ævum certior Regum fides.

AD ILLUSTRIS. D. JANUSSIUM SKUMIN TYSKIEWICZ PALATINUM TROCENSEM,

Capi-

Capitaneum Turborgenſem, Novonolenſem, Braslavienſem &c.

QUATUOR LEUCÆ VIRGINIS MATRIS,

ſeu publica ac ſolennis ad Ædem divæ Virginis Matris Trocenſem Proceſſio.

Prima leuca ſeu Ponari.

ODE IX.

IMus? an fruſtrà fugiente brumâ
Omnis Aprili via riſit herbâ,
Et cavæ valles, viridiſque lucent
Arva ſereno? 1

Imus. inſcriptæ ſinuoſa Divæ
Signa jam lenes rapuêre venti;
Ni vetent rumpi, revocentque tenſi
Serica funes. 2

Interim pictis taciturna nuſquam
Pompa ſub ſignis fluat. Illa magni 3

Te

Te MARIS STELLAM, dubiisq; Virgo
Sidus in undis,
4 Illa nil sancti dubiam pudoris
Te canat Matrem, facilemq; clausi
Ætheris portam. Tibi præpes alti
Civis Olympi
5 Hinc & hinc pressis reverenter alis
Attulit pacem. Tibi magna pacem
Debeat tellus, melior reversi
Nominis Eva.
6 Tu graves demes populo catenas,
Tu diem pulsis revocabis umbris
Tu bonis pelles mala, læta mœstis
Fata reduces.
7 Esse te magni populus sciemus
Numinis matrem, modò missa per te
Vota non umquam Deus obstinatâ
Respuat aure.
8 Mitis, & blandâ prece singularis
Virgo placari, scelerum solutos,
Et bonos flecti, vacuosque noxæ
Suggere sensus. Lu-

Integram nobis ſine labe vitam,
Proſperam nobis ſine clade mortem
Et ſacros nati genetrix tueri
Annue vultus.
Hæc ter alterno modulata cantu
Turba, carpemus viridis Ponari
Roſcidas valleis, & amœna præter-
Arva vehemur.

Secunda leuca ſeu Vacua.

ODE X.

PRotinus, Virgo, tibi longa laudum
Pompa ducetur, ubi ſe recurvo
Collium flexu viridis reducit
Scena Theatri.
Audient magnę titulos parentis
Pinei montes; Viliamque circum
Ter repercuſſæ recinet MARIAM
Vocis imago.
Audient colles, & opaca longè
Colla ſubmittent, trepidæq; circùm

Attrement pinus, humiliq; supplex
Populus umbrâ.

4 Sed priùs magnum triplici Tonante
Voce placamus: placidumq; Christi
Pectus, & nostris vacuam querelis
Flectimus aurem.

5 Inde ter sancto redeunte cantu
Sancta clamaris: nemorumq; rursus
Murmur, & fractæ referet MARIAM
Vocis imago.

6 Te suâ gestit genitrice Numen,
Virginum Virgo; genitrice gestit,
Quisquis optatâ tibi cumque carus
Vescitur aurâ.

7 Casta tu pulchri genitrix amoris,
Tu spei mater: tibi pictus almi
Campus Edeni, facilisque vitæ
Germinat arbor.

8 Tu domus Veri; tibi certus uni
Aureas æther reserare valvas
Gaudet: æterni geminant tibi su-
spiria colles.

C

O potens olim profugos tueri 9
Civitas ſontes, decus ô Sionis,
O Dei præſens domus, ô repoſti
Fæderis arca.
Sive tu purum ſine fraude vitrum 10
Conſulis formæ, reficiſq; vultus,
Blanda ſeu triſteis imitaris inter
Lilia ſpinas;
Sive præſago Gedeonis arvo 11
Vellus haud ullo temeraris imbri,
Uda cùm circùm madido laboret
Area cælo;
Seu negas circùm crepitante flammâ 12
Pulcher exuri rubus, & paventes
Increpas ramos, foliiſque læto
Ludis in igni.
Inde Jeſſæi ſolium nepotis, 13
Virgo ſe toto tibi ſternit auro:
Hinc tibi ſurgit ſuperas eburna
Turris ad auras.
Te ſuas virgo ſimulant refuſa 14

Mella per cellas; & amœna Serum
Rura, quæ muris gelidiq; claudunt
Fontibus horti.

15 Hîc tibi surdas fuga lenis Euri
Excitat frondeis, ubi purus undæ
Humor occultâ nemorum volutus
Murmurat umbrâ.

16 Hîc cadens lævi tibi lympha lapsu
Præfluit valleis, & aperta prata
Inter impellit violas perenni
Aura cachinno.

17 Tot tibi Virgo bona liberali
Defluunt cælo; tibi tanta terris
Labitur semper renuente sisti
Gratia rivo.

18 Tu polo missas pia cymba fruges
Acta longinquo vehis institori.
Tu diem ducis, placidoque manè
Lumine rides:

19 Qualis Eoos ubi tollit undis
Lucifer currus, roseisque loris
Undat

Undat, errantes per aquosa ludunt
Cærula flammæ;
Qualis aut Phœbe radiante plenùm
Lucet argento: mare qualis intrat,
Aut mari surgit rutilus diurno
Phœbus in auro.
Quale, dum puro taciturna cælo
Siderum se fert acies, per omnes
Ignium rimas nitidi renident
Atria cæli.
Quod tibi nomen pia Virgo summâ
Voce dicemus? solium superni
Audies Regis radiare magno
Majus Olympo.
Quidquid es, quidquid bona, mater esse
Et cani gaudes, manibus remulce
Quem manu gestas, puerumq; nobis
Flecte Tonantem.
Nos tuâ tutos prece servet infans,
Si tibi primæ geniale noxæ

Crimen exemit, placidoque jussit
Sidere nasci:
Si tulit vero puer ales ore,
Tenurum cæli fore: si pudici
Nil minor floris genitrix severâ
Lege piaris:
Si nihil terris, gelidive debes
Legibus leti; choreasque Divûm
Inter & plausus repetis sequaci
Astra triumpho.
Ille qui leni pede pulsat altos
Siderum campos, viridesque stellas,
Lucis intensum jubar inter, inter
Lilia ludit.
Agnus heu! nostris onerata culpis
Colla reflectat, leviterque moto
Ad preces cornu, misero quietem
Annuat orbi.
Hæc ter effati, pia signa campis
State, dicemus: pia signa campis
Protinus stabunt gelidi secundùm
Flumina Vacæ, Si-

Signa clementi rapit aura flatu,
Nos labor curtæ dapis ille mensam
Textili lino super, hic virenti
Cespite ponit.

Promitur simplex penus, & supino
Concha sinceri salis è canistro;
Faginus juxta scyphus, innocentis
Arma Lyæi.

Sunt & antiquo quibus herba circũ-
Fulget argento; positoque Vaca
Ponè crateras fugiente præter
Frigerat undâ.

Hinc dapes, illinc cyathos coronant
Sutiles herbæ; mihi Solis æstum
Eximet parcè cichorea sparso
Mitis olivo.

Tertia leuca seu Vicus Galli.

ODE XI.

JAm vetat lentas properata mensas
Hora, surgamus: rapido ruit de-

clivis è cælo, geminatque pronus,
Surgite, Vesper.

2 Surgimus, rursum tibi Virgo campis
Signa velantur: tremebunda limbis,
Aura colludit, gracilisq; thensas
Diripit Auster.

3 Tum quibus parcâ dape non dolendæ
Vocis accessit bona pars; O alma
Numinis salve genetrix, fidelis
Turba canemus.

4 Dum suas debet lapidosa Vace
Viliæ lymphas; tibi magna laudes
Mater & plausus & utrâque debet
Carmina ripâ.

5 Illa quæ circùm geminis Getarum
Rura sederunt opulenta clivis,
Sunt tibi bello monumenta parti,
Diva, triumphi.

6 Quâ lirâ, vel quo satis ore dicam
Isse captivos Litalis Gelonos,
Inclytum prædæ decus, & tropæum
Nobilis iræ? Cùm

Cùm ferox belli duce te Vitoldus 7
Bis ter exegit gladium per omnem
Victor Auroram tumidique fregit
Cornua ponti
Quantus ingentem clypei ſub umbrâ 8
Texit Europen, Aſiæq; qua ſe-
cumq; tẽpeſtas daret atq; ab omni ef-
funderet Iſtro.
Rectus Eoam ſtetit in procellam, 9
Qualis armatas hiemes & omnem
Suſtinet Calpe Thetin, atq; inexpu-
gnabilis obſtat.
Quantus hinc lato metuẽdo atq; hinc 10
Limitem ferro ſecat, & decorâ
Cæde formoſus mediâq; laudum
Pulcher in irâ
Ardet; hibernos velut inter imbres 11
Ardet Orion, ubi traxit omni
Aſtra vaginâ, rutilusq; ſtricto
Fulminat igni.
Ille ſeu pictis equitata Beſſis 12

Arva permensus, gelidumq; Volgã,
Sive Pelleas bibit insolentem
Phasin ad aras;
Barbaros templis tibi victor arcus
Virgo suspendit: Scythicoq; cinctus,
Et tibi sacro clypeorum acervos
Ussit in igni.
Alta scit Taphri domus & potentis
Sarbaci versæ meminêre turres;
Rupta cùm Thracum quateret tremendo
Castra tumultu.
Ille dum denso jaculorum in imbri
Hinc Dahas, illinc ageret Gelonos,
Ipsa nimborum cuneis & omni
accincta tonitru.
Turbido latè manifesta cælo, &
Ter quater tortas jaculata flammas,
Ignium curru super & rubenti
Nube tonabas.
Sensit Euxini tremuitque lævum
Littus

Littus, & motæ crepuêre rupes,
Ter quater nigram retegente sævâ
Luce Mæotim.
Sensit, atque ipsos Tanais pavens re- 18
fugit in fontes; dubitante ripâ
Substitit paullum, trepidoq; Phasis
Palluit auro.
Sic ames nostris bona Virgo sæpè 19
Hostibus nosci: tibi sic per omneis
Viliæ ripas Litali reponant
Signa nepotes.
Sic ab extremo tibi victor Occâ 20
Arma de victis referat Suanis,
Et novas solvat nova vota LADI-
SLAUS ad aras.
Hæc & alternis geminata votis 21
Plura dum sicco canimus sub æstu,
Obvium fessos nemus hospitali
Excipit umbrâ.
Ludor? an mollem foliorum ad aurã 22
Lenè vocales modulantur alni,

Et leves lymphæ, trepidiq; grato,
Murmure rivi?
Ipsa te Virgo sonat alnus, ipsa
In tuas vivax salit unda laudes,
Audit & longè tua discit ipse
Nomina lucus.

Quarta leuca seu Troci.

ODE XII.

Vltimus restat labor altiores
Ire per lucos, & aprica circum
Stagna lunari, tumulosq; lento
Vincere cantu.
Hic tibi casto, Salomonis ore,
Dictus ad sanctas hymenæus olim
Nuptias, mutum nemus & silenteis
Perstrepet alnos.
Quod tuis, Virgo, benè dormit ulnis
Sola sopitum potes osculari
Numen, & flammas animæq; sanctũ
Sugere florem.

Sola

Sola fragranti melius Falerno
Uber adstringis, quoties ab imo
Corde spiravit genialis intimæ
Halitus auræ.
Mille Phæacum Cilicumque mille,
Nympha, te circum volitant odores:
Blandus hic costi liquor, inde pinguis
Sudat amomi:
Sola te mulcet tamen aura, si quæ
Dulcê spirantis venit ore nati,
Cujus illimi tibi lene nomen
Manat olivo.
Sive Bacchei tibi fortè succi
Regis arcanæ patuêre cellæ,
Regis arcano meliora ducis
Ubera vino:
Sive diffusis oluêre nardis
Regis instructæ tibi, Nympha, mensæ
Regis optatos tibi nardus una
Spirat odores.
Si Palæstino metis in vireto

Myrrheos flores; tua solus ille
Nexilis myrrhæ religatur inter
Ubera nodus.

10 Si tibi dulces amor est racemos
Pinguè gemmanti resecare Cypro;
Unus è multis tibi ridet ille,
Virgo, racemùs.

11 Solis æstivos licet inter igneis
Hinc & hinc latis spatiosa ramis
Pinus, & pronus tibi se reclinet
Frondibus ilex;

12 Sola te mulcet tamen æstuantem
Si qua frondosâ cadit umbra malo,
Cujus ah! durâ tibi natus olim
Fronde pependit,

13 Plura dicturis procul è Trocanis
Arcibus turres, placituſque dudum
Virgini collis, mediâq; templum
apparet in urbe.

14 Protinus votis genibuſque supplex
Sternimur vulgus, quater, Alma Salve
Virgo

Virgo dicturi: quater illa motis
Annuet aris.
Virgines jam tum puerique Divæ
Supplici frontem redimite cerâ, &
Virginem gratâ puerumque laudis
Dicite rixâ.
Virgines. Ceteris ornant moritura frontem
Serta: te Virgo moriente numquam (perenni
Flore Carmelus tegit, &
Fronde coronat.
Pueri. Ceteri frontem metuente demi (colori
Implicant auro, tibi con-
Luce nativum capitis JESU
Fulgurat aurum
Virgines. Qui tibi Virgo per eburna vidit (neis,
Colla diffusos sine lege cri-
Regiam tingi trabeâ rubenti
Vidit aheno. *Pu-*

19 *Pueri.* Qui tibi vidit niveis JESU,
Hinc & hinc sparsos humeris capillos,
Vidit elatas tumulis Idumes
Surgere palmas.

20 *Virg.* Quale ridenti radiant Sereno
Semper illimes Hesebones undę,
Tale connives oculis jocanti
Diva puello.

21 *Puer.* Lacte perfusæ veluti columbæ
Vitreas semper speculãtur undas
Sic in intacta retines, JESU,
Lumina matre.

22 *Virg.* Cui genas vel cui similes canemꝰ
Virginis vultus? similes canemꝰ
Punico, cùm per sua lucet ultrò
Fragmina malo.

23 *Puer.* Cui genas vel cui similes canemꝰ
Parvuli vultus? similes canemus
Areis, quas Sol variæq; scribunt
Floribus horæ.

Virg.

Virg. Atticos longè redolere succos; 24
Dicimus Virgo, quoties diserta
Lenè ridenti tibi mella manant,
Lenè loquenti.

Puer. Lilium JESU niveis hiare 25
Dicimus labris, quoties odora
Dulcè ridenti tibi myrrha spirat,
Dulcè loquenti.

Virg. Mille quod telis clypeisq; tecta 26
Turris adverso micat icta Soli,
Matris adverso micuêre longè
Colla puello.

Puer. Quod Therapnæi breve ver 27
Hymetti,
Quod Palæstini sapiunt liquores,
Matris è collo sapiunt reclinis
Colla puelli.

Virg. Quo tibi Virgo maduêre succo 28
Virgines palmæ? maduêre succo
Qualis in siccas lacrymante
myrrhâ
Liquitur herbas.

Pu-

29 *Puer.* Quis tuis fulgens hyacinthus ardet
O puer palmis? hyacinthq; ardet
Qualis aut sceptri sedet aut coruscæ
Arce coronæ,

30 *Virg.* Quæ jugis Cretę viridisve Cypri
Tanta Lesbois fluit è racemis,
Quanta maternis tibi Virgo manat
Copia mammis?

31 *Pueri.* Quis vel Hybleas odor inter herbas
Tantus aspirat, Cilicûmve rura,
Quãtus aspirat tua dulcis inter
Ubera JESU

32 *Virg.* Zona quæ fluxã vetat ire pallã,
Flavet intextâ tibi, Virgo, fruge
Quã pudor circùm niveoq; stipant Lilia vallo.

33 *Pueri.* Quæ tibi cinctq revocat retectę
Vestis

Veſtis, arcanis vigil eſt eburna
Zona ſapphiris, tacitoq́; pectus
Circuit igni.

Virg. Cùm levi plantas cohibente ſocco 34
Virgo ſtellantem graditur per aulam
Auream credas aciem canoro
Ire triumpho.

Pueri. Crura cum picto religavit oſtro 35
Et ſtetit celſo puer ore: credas
Ponè ſuffixo geminas in auro
Stare columnas.

MATH. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS JESU EPIGRAMMATUM LIBER UNUS

I.

AD TARQUINIUM GALLUTIUM é Societate JESU Oratorem & Poetam clariſſimum,

Cùm

Cùm ei sua de Divino Amore Epigrammata traderet.

DUM tibi divinos jussi ferremus Amores
Urget Amor gressus ferre, referre Timor.
Hic trahit, hic retrahit gressus: hic pugnat, & ille:
Ille suis nixus viribus, iste suis.
Hic jaculum jacit, ille jacit: pugnatur: Amoris (mor-
Tela Timor, vitat tela Timoris A-
Ut tibi divinos tandem ferremus Amores:
Victus uterque fuit, victor uterque fuit.

II.

RELIGIOSUM PAUPERTATIS VOTUM.

Si dederit homo omnem ſubſtantiam domus ſuæ pro dilectione, quaſi NIHIL deſpiciet eam. Cant. 8.

VEnalem nuper cælo mercabar Amorem. (fuit.
Quiscredat? quiſe venderet, ipſe
Aurū donabā: ſed emi ſe noluit auro.
Cū largirer opes, rejiciebat opes.
Omnia donabam: ſed noluit omnia.
rotum (aufer, Amor,
Quod ſūpereſt (inquam) ſi placet,
Riſit: & æthereo quid inutile quæris Amori (inquit) Emes.
Sollicitus pretium? da NIHIL

III.

HASTILUDIUM FORTUNÆ ET DIVINI AMORIS.

Dotalis Fortunæ annulus, orbis. Seneca.

Deus eſt Sphæra: cujus centrum eſt ubiq; circumferentia nusquam. Proclus.

Meta

META volaturæ steterat teres annulus hastæ,
Annulus ad dociles pervia meta manus. (ad Orbem
Annulus orbis erat: Fortuna ciebat:
Et simul æthereus tela ciebat Amor. (duit hastam:
Fortunæ mediam teres annulus in-
Major, ait, nobis meta petetur, Amor. (ra telum,
Et temerè jactum jaculatus in æthe-
Nusquam meta mea est, inquit, ubique mea est.

IV.

Veniat dilectus meus in hortum suum. Cant. 5.

PUlcher Amor, sumpsit rudis instrumenta coloni
Et sua deposuit tela suasque faces:
Et manibꝰ stivā rapuit; castiq; laboris

Ad

Ad ſua ruricolas junxit aratra boves
Illicet, ut facili ſubvertit vomere corda,
Caſtaque virginibus Gratia crevit agris;
Eſſe, Veni. Flos, ait, unus abeſt: ſunt cetera millia florum.
Ut nullus poſſit, CHRISTE, deeſſe bra fame.

V.

De S. MAMMETE Mart. á leonibus, quibus erat objectus, intacto.

PArvus in extremam MAMMES deſcendit arenam;
Squallebant tenui pallida membra fame.
Horruit hanc prædam venantûm turba ferarum,
Et potuit ſeſe vincere lõga fames,
Unde protervorum jejunia victa leonum? feræ.
Sic docuit Martyr: ſic didicêre

VI.

VI.

De eodem.

PRætor inhumanis, MAMMES, te dentibus offert; (tyr eras.
Immaturus adhuc, parvule, Mar-
Præside mansueti sed plus sapuêre leones,
Pro puero mores dedidicêre suos.
Norant septenni faciles ignoscere prædæ; (feras
Cui Prætor rabidas jusserat esse
Parcere si placidi puero scivêre leones,
Illi prætores, Tu leo Prætor eras.

VII.

Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris? Cant. 8.

QUò tandem meus avolavit ille,
Formosissimus ille Natus, ille,

Quò

Quò tandem meus avolãvit Infans?
An jam Bethlemium reliquit antrũ,
Nataleſque caſas, & hoſpitalis
Fortunata petit fluenta Nili?
Obſtent culmina, fabuloſus obſtet
Æmus, Pelion, Oſſa, Pindus, Othrys;
Ut pulſum celer aſſequar Puellum,
Nimbis ocior, ocior procellis
Pergam per ſaliceta, per rubeta,
Per deſerta, per aſperos hiatus,
Per ſpineta, per iliceta pergam.
An rurſus Pharias peroſus oras
Damnato redit exul è Canopo,
Tranquillamq; petit redux Idumen?
Ut pulſum celer aſſequar Puellum;
Stent inter ſcopulique, frondeiſque
Silvæ verticibus minentur inter;
Damis ocior, ocior capellis,
Vadam per fruticeta, per vepreta,
Per dumeta, per invios receſſus,
Per querceta, per æſculeta vadam.

An latè Solymas peragrat oras,
Et pinguis juga calcat Hermonæi,
Carmeliquè super nivale tergum
Formosis spatiatur in viretis,
Quà circumfluus elegante ripâ,
Singultantibus evolutus antris
Jordanes sonat, & remurmurantes
Sese fluctibus alloquuntur undæ?
Ut pulsum celer assequar Puellum,
Pardis ocior, ocior leænis,
Curram per siliceta, per frutéta,
Per pineta, per obvias paludes,
Per saxeta, per arboreta curram.
An nostri vitiis iniquus orbis
Centum Tænarios triumphat hostes,
Stellarumq; procul favente pompâ
Phœbi scandit equos, & ordinata
Molli sidera temperat capistro?
Ut lætum celer assequar Puellum,
Fulgetrisque curulibúsve flammis,
Aurigantibus Africis & Euris,

Et

Et blandis Zephyris Favoniisque
Per lenes ferar inquietus auras,
Et desiderii vehente pennâ
Spirantûm vehar essedo Notorum,
Vernarumque rotis Etesiarum.
Sed quo me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur, ambo: dum Puellum
Quæro, quærit & ipse me Puellus,
Et vastos procul obsecrat recessus:
Obtestatur agros, nihilque de me
Respondentia scisitatur arva:
Sic & me fuga ludit & Puellum.
Stabo, quemq; vagum nequit, videbo
An possit DEUS invenire stantem.

VIII.

De D. MARIA MAGDALENA.

Per vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea. Cant. 3

Et gemit, & miseris singultibus astra lacessit,

Et falso teneras irrigat amne genas.
Et cava per, per acuta celer, per inhospita fertur:
Et per aperta fugax, & per iniqua ruit.
Quid facit ad tantos tam prodiga lacryma cursus?
MAGDALIS in lacrymis navigat ipsa suis.

IX.

De Puero JESU nato.

QUid esse possit hoc Puello carius,
Cui mellis ore plena manat copia,
Illime plenis balsamum rivis abit,
Et liberali nectar amne labitur,
Stellæ serenis illigantur crinibus,
Puraq; cirri luce cervicem rigant,
Et è bisulcâ siderum natus face
Pectit coruscas aureus pecten comas?
Sed exoletâ nascitur Puer casâ,
Et Exquilino natus in fimo jacet,

Dex-

Dextraque culmum prensat, & fœnum premit,
Cæloque coram nudus, & coram gelu
Injuriosâ stringitur Puer nive,
Quid esse possit hoc Puello vilius?

X.

CASTA SED FOECUNDA.

Memores uberum tuorum. Cant. 1.
Ibi dabo tibi ubera mea. Cant. 7.

VElle meas, mi Sponse, canis te sugere mammas:
Sic quæ Sponsa fui, jam tibi mater ero. (mammas:
Ipsa tuas etiam memini me sugere
Sic qui Sponsus eras, tunc mihi mater eras. (sæpiùs unâ:
Ambo iterùm bibimus de mammâ
Sic soror ipsa tibi, tu mihi frater eras. (gis Amores?
O Amor, unus Amor, quos non effin-

Omnibꝰ omnis eris, si tibi nullꝰ eris.

XI.

Surge Aquilo, & veni Auster, perfla hortum meum, & fluant aromata illius. Cant. 4.

ASTRA rogant lenes morientia lilia nimbos,
Et rosa sub nimio sole precatur aquas.
Quid faciat? ventos Amor advocat, advocat imbres:
Irriguo quorum rore revixit ager.
Quàm pulchri flores! quorum lassissima cultu
Spirat humus ventis, sudat Olympus aquis.

XII.

DE PUERO JESU CASTITATIS AMATORE.

Ego flos campi. Cant. 2.

ET Tessiarum Gratiæ, vagorumque
Favoniorum, Sarmatæq; tibicen

Sep-

Septemtrionis, & Britannę cũ Cauro
Apeliota, Regis Æoli turmæ,
Circumvolate præpetes meũ florem,
Blandoq́; lætùm ſibilo ſalutate:
Dulcęsque malas, floreãq́; cervicem
Corallinumq́; floris aurei labrum
Nõ flante naſo, nec tumentib. buccis
Sed complicatis oſculemini labris:
Sed ante frontẽ, myſtacaſq́; nimborũ
Abradat Auſter, & novaculâ veris
Moroſus udam tondeat Notus barbã,
Ne recta puris obſtet oſculis ſeta.
Tum verò ſudi gratiâ decens vultus
Tam delicatum baſiabitur florem,
Et lenis auræ murmur inſuſurrabit.
Adſint & omnes graminũq́; florũq́;,
Omneſq́; caſtę Chloridis venuſtates;
Suaſq́; vadant ordinata per turmas,
Argenteorum caſtra lilietorum,
Et aureorum copiæ roſetorum:
Omnes ſupinâ ſupplices comâ, red-

Suo tributum laudis Imperatori,
Novamque veris gratulentur ætatẽ
Neu sit pudori, liliisque nardisque,
Pronisq; calthis, cernuisq; verbenis,
Rogare velle floridæ juventutis
A liberali Rege prærogativam,
Et castitatis impetrare decretum.
Exinde pulchra convocentur ad signa
Sub castitatis Rege militaturi.
Tecti rubente fusilis comæ cristâ
Duces acanthi, militesque verbenæ,
Amazonumq; prima turma caltharũ.
Eant & Indi protinus granadilli,
Et expeditis spiculisque clavorum,
Hirtisq; spinis, lanceisque, flagrisque,
Contra furores audeant Dionæos
Veneficorum senticeta philtrorum,
Herbosa contra tela, Cyprios flores,
Amasiosque dimicare Narcissos.
Morare miles? & vocante Bellonâ,

Sparsi

Sparsi per hortos otiamini flores?
Flos ecce vestri primus agminis Ductor,
Pro castitatis laude præliaturus,
Se Martiali collocavit in campo.

XIII.

Lampades ejus, lampades ignis. Cant 8

O Ego si fierem medio sita cardine tellus!
Sponse, tuâ starem pendula Sponsa manu.
O ego si fierem liquido torrentior amne!
Ad nutus fluerē lenior amne tuos.
O ego si fierem rapidis pernicior Euris!
Fingerer obsequiis promptiùs ipsa tuis.
O tandem, nisi sim celeri velocior igne, nihil.
Vel fieri cuperem cuncta, vel esse

XIV.

Trahe me: post te curremus. Cant. 1.

MI JESU, sine te per opaca, per invia tendam; (ras?
Et potero longas te sine ferre mo-
Felix, ah felix olim tua MAGDALA, quæ se (mis!
Nexuerat vinctis ad tua crura co-
Sic comes illa tuum numquam linquebat Amorem:
Tu captivus eras illius, illa tui.
Altera, ne dubites, ego sum tua MAGDALA CHRISTE:
Ergo trahas vel me, sponse, vel ipse mane,

XV.

Ad omnia versatilis.

CAstus amor ramo pharetram commendat & arcum;
Arma valete: novum me vocat, inquit, opus.

Pla-

Plana per æquales se straverat area campos, hiems.
In glacie qualem Dædala fingit hiems.
Hic Amor, adducto ludentis more flagello, quit, abest.
Ludendi locus est sed trochus, in-
Eja cor huc prodi, clamo: cor prodit, & inde versat amor.
Dum putat esse trochum, cor mihi

XVI.

D. MAGDALENA sub Cruce flens.

AH sitio! clamas: absunt his rupibus undæ;
Sola fluntoculis flumina, sola bibe.

XVII.

Revertere Sulamitis. Revertere dilecte.
Cant. 2. & 6.

INsequeris, fugio: clamasque, Revertere JESU:
Et reduces ad te flecto repēte vias.

Insequor, ipse fugis: clamoque, Revertere JESU:
Et faciles ad me flectis amice vias.
Assequeris, fugio: fugis, assequor: ô bonus error!
Obsequii felix ô in amore fuga!
Ad te, ne fugias, tua me fuga, CHRISTE, reducet: (ror erit.
Dux tibi ne fugiam, vel meus er-

XVIII.

SACRI STUDIOSUS OBSEQUII CADAVER EST.

† *Fortis est ut mors dilectio*, Cant. 8.

UT scires, quo, CHRISTE, tui flammarer amore; (mor.
Non unus pro me nuntius ivit a-
Cor ad te misi; cor non est, CHRISTE reversum: (illa redit.
Mitto voluntatem, CHRISTE, nec

Ut

Ut tandem totam posset tibi dedere mentem,
Intellectus erat missus; & ille manet. (illa redibit.
Nunc animam mito: quòd si non
O ego quàm vivum, CHRISTE, cadaver ero!

XIX.

Epitaphium vivo.

ET vivo, & morior, quid inanes demoror auras? (moris?
Quid juvat ambiguis nectere fata
Construe perpetuis halantem floribus urnam, (stes Amor.
Et tumulum nobis pone super-
Hîc sepeli miserum, & lacrymis adsperge jacentem, (notis.
Et duo marmoreis carmina cæde
Et vivo, & morior. possis in amore Viator (morior.
Et quo vivo, mori; & vivere, quo

XX.

BERNARDINO HOSTI missa Imago CHRISTI cruci affixi.

ME segnis non figis Amor? sunt omnia præsto:
Crux arcus, jaculum CHRISTUS, & Hostis ego.

XXI.

Super rivulos aquarum.

ERrabam nuper vitreas prope Tibridis undas, (lympha queri.
Quà solet ad scopulum naufraga
Dicebam: Mea lympha, meos lacrymeris amores; (meæ
Nam me jam lacrymæ destituêre
O ego si possem fieri tam prodigus amnis! fugâ.
Æternâ fluerem pulchra per arva
Hæc ego: sed tacitas suspendit lympha querelas:
In me mutari forsan & ipsa cupit.

XXII.

Imago B. STANISLAI KOSKÆ Romana.

QUis te tam lepidâ mentitur imagine pictor? (bra genas?
Quæ tam viva tuas temperat um-
Tu palles, pallet. quòd si rubet illa, rubescis.
Tu vitâ, vita non caret illa suâ.
Tu sine corde manes; manet hæc sine corde: loquente
Te, loquitur; visus te jaciente, jacit.
Par est laus vobis, disparque; fidelis imago
Illa tui; sed tu STANESILAE Dei.

XXIII.

Nuntietis ei, quia amore langueo.
Cant. 5.

POrrigo dum terris aures, dum surrigo cælo:

Cla-

Clamat, Ama, tellus; clamat Olympus, Ama,
Sint irata licet, gelidum mare suadet amare, (re tonat.
Fulgur amore micat, fulmen amo-
Aura tuos Ignisque mihi commendat Amores, (quis.
Saxa repercussis vociferantur a-
Non opus est posthac nobiscum, CHRISTE, loquamur:
Orator nostri mundus Amoris erit.

XXIV.

Amor Divinus.

COr mihi clamat, Amor clamat: Cor dormit, & ille.
Ambo tacent: surgit Cor mihi, surgit Amor, (ridet & ille.
Cor mihi plorat, Amor plorat: Cor
Ambo canunt: plaudit Cor mihi, plaudit Amor.

Tene

Tẽne verecundi Cor Amoris dixero fratrem?
Tẽne mei fratrem dixero Cordis, Amor? (Cor sit amorî?
Neſcio, quid ſit Amor Cordi, quid
Hoc ſcio quòd totus Cor ego, CHRISTUS Amor.

XXV.

Oſculetur me oſculo oris ſui. Cant. 1.

QUærebam noſtris ſi quis daret oſcula labris,
Dum meus, heu! longo tempore Sponſus abeſt.
Oſcula poſcebã cęlũ: dabat oſcula cęlũ
Sed ſatiare meas nõ potuêre genas
Oſcula poſcebam terram: dabat oſcula terra:
Sed fuerãt tactis aſperiora petris.
Terra vale cælumque vale, dabit oſcula Sponſus.
O eſſent, quot ſunt vota, tot ora mihi!

XXVI.

XXVI.

Melior a sun: ubera tua. Cant. 1.

HInc mihi se Tellus mensâ ponebat in unâ, (sede
Invitans tacito murmure: Sponsa
Illinc se paterâ mare propinabat in unâ, (bibe.
Increpitans rauco vortice: Sponsa
Tunc ego: Terra tuos nolo Mare nolo liquores: (Sponse sitis.
Tu mihi, Sponse, fames; tu mihi,
Audiit, & geminum Sponsus mihi protulit Uber: (potus eris.
Tu mihi, Sponse, cibus; tu mihi

XXVII.

De Angelo B. ALOYSIO astante.

QUàm benè sidereî vultus imitatur Ephebi,
Et simili ridet lacteus ore puer.

Hic

Hic niveis par est, niveis par ille ligustris:
Ille rosâ, multâ purpurat iste rosâ.
Pura verecundo sublucent lumina sole:
Et roseus teneras stat pudor ante genas.
Dissimiles habitu, similes sibi moribus ambo:
Dicite sunt similes, dissimilesne magis?

XXVIII.

De eodem.

ANgele, GONZAGA es, si pictas exuis alas:
Si GONZAGA alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio Amoris.

VEnatum cæli croceos Amor ibat in agros:

Sed

Sed, qui corda pius depopulatur Amor.
Occurrêre lupi, procul occurrêre leones,
Et procul in jaculis hispidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupêre sagittæ,
Protinus æthereæ procubuêre ferę
Quid clausum tam sæva juvat custodia cælum?
Pandit Amor planas per fera monstra vias.

XXX.

Venatio Amoris & JESU.

SUrge, volaturas Amor ejaculare sagittas:
Es mihi meta Deus, sum tibi meta Deus.
Corda cruentandis pateant tua, CHRISTE, sagittis,
Ut fias jaculis saucia præda meis.

Cor-

Corda cruentandis pateant mea,
CHRISTE, ſagittis,
Ut fiam jaculis ſaucia præda tuis.
Quàm tibi, CHRISTE, capi, venari
tam mihi dulce:
Quàm tibi venari, tam mihi dulce
capi.

XXXI.

SAGITTA DIVINI AMORIS.

Vulneraſti cor meum. Cant. 4.

ILla ego ſidereis deprompta ſagitta pharetris,
Quam pius ad Superos ejaculatur Amor,
Quæro meam, ſed quæro meo ſine vulnere metam;
Nam mea non didicit vulnera ferre manus.
Quis credat, potuiſſe dari ſine vulnere metam?
Hic requieſce meo vulnere, CHRISTUS ait.

Ac-

Accelero metamq; premo sine vulnere: sed jam
Ne possem vulnus figere, vulnq; erat.

XXII

B. ALOYSIUS *pingitur inducto super togam linteo.*

Pulchra Dies, & Nox pulchræ germana Diei, (cum
Artificem puero fortè locabat amor.
Altera prætextam, longam dabat altera pallam; togam.
Illa nigram, niveam neverat illa
Quos puer ut riguos in se conspexit amictus,
Et Nox; & moto fulsit ab ore Dies.
O formose puer! quo se formosior esset,
Ipsa puer te Nox induit, ipsa Dies.

XXXIII.

Donec aspiret dies, & inclinentur umbræ.

Quid

QUid nocti lumen, luci quid quærimus umbram? (die.
Nocte dies nobis est Amor: umbra

XXXIV.

Fortis est ut mors dilectio. Cant 8.

MOrs & Amor gemini pugnant de laude triumphi,
Mors pharetrâ, pharetrâ conspiciendus Amor,
Mors ait, Expugno certis ego corpora telis: (Amor.
Expugno flammis pectora, dixit
Major, ait, mihi, Mors, victoria cedit Amore:
At mihi major, ait, gloria cedit, Amor.
Tentarent & tela, pares nisi diceret esse
Victor utroque Deus, victus utroque Deus.

XXXV.

XXXV.

Inversa & humi jacens retrò B. ALOYSII Corona.

QUalis ubi liquidæ riguis singultibus undæ
Proluit aprici culta Galesus agri:
Talis in assiduos lacrymis ALOYSIUS imbres (aquis.
Liquitur, & puris pectus inundat
Scilicet ex istis nascuntur lilia rivis,
Deque pio vivus flumine potat ager.
Quid mirum? si versa retrò, si spreta Corona,
Quam dominus fletu conserit, occat humum?

XXXVI.

Ejusdem posita retrò Corona.

AUrea cùm felix diademata poneret heres,
Visa sibi raptis flere Corona comis.

Cum-

Cumque ſuos iterùm vellet circumdare crines,
Ad domini caros procubuiſſe pedes.
Ipſe ſed acciduam pedibus calcaſſe coronam
Fertur, & ingratas poſthabuiſſe preces.
Illa retrò revoluta, jacens; Lux Principis olim,
Umbra mei poſthac Principis, inquit, ero.

XXXVII.

Qualis eſt dilectus tuus? Cant. 5.

QUalis erat, tuus ille? tuus pulcherrimus ille?
Dicebat nuper barbara turba mihi.
Arripio dextrâ pennam, lævâque tabellam, (in orbe noto.
Et noto, CHRISTE, tuo quidquid

Pingo rosas, aurum, gemmas, viridaria, silvas, (manu;
Arva, lacus, celeri sidera pingo
Et tabulam monstrans, Noster pulcherrimus, inquam, (erat.
Qualis erat, vultis discere? talis

XXXVIII.

Caput ejus aurum optimum. Manus illius tornatiles aureæ Cant. 5.

Ponite gẽmifero frondentia serta metallo, (ptra manus.
Pulchra triumphales ponite sce-
Rex meus est JESUS. Rex formosissime Regum, (eris.
Tu mihi Dictator, tu mihi Cæsar
Qui sceptri fulgore caret, qui luce coronæ, (meus
Rex, ais, ille tuus? Rex erit ille
Cui caput est aurum, manus est tornatilis auro, (rona, caput
Illius, est Sceptrum, dextra; Co-

XXXIX

XXXIX.

In idem ſacrum Canticum.

VItis eram, noſtros carpebat nemo racemos:
Flumen erã, noſtras nemo bibebat aquas:
Arbor eram, noſtrâ nemo conſedit in umbrà:
Ductor eram; noſtrum nemo tenebat iter:
Phœbus eram; noſtro lucebat lumine nemo:
Paſtor eram; noſtras nemo ſecutus oves.
Quid faceret JESUS? Aurum placet omnibus: Aurum
Ut placeam, poſthac omnibus, inquit, ero.

XL.

Veni de Libano Sponſa.

ET fugis, & fugiens clamas, Quid Sponſa moraris? fugis.
Non fugis, ut fugias: ut capiare,

XLI.

De Pullato & Linteato ALOYSIO.

QUem pullæ cernis squallentem in funere pallæ,
Hunc nimius sacro torruit igne Deus.
Quid niveum, pictor, pullo superaddis amictum; (nive?
Et tegis hibernâ torrida membra
Hæc, ubi sidereos juvenis conceperit æstus, (fluet
A minimo Domini vestis amore
Perge tamen liquidas gelidâ nive spargere flammas;
Ut liquidum à flammis discat amare gelu.

XLII.

Pullatus post prætextam ALOYSIUS. Alluditur ad Mincium, hospitalem cygnis fluvium, paternum ALOYSII solum.

Vectus

VEctus oloriferi juvenis prope flumina Mincî,
Ibat in herboſos Caſtilionis agros.
Hîc nivei dominum cùm mirarentur olores,
Squallida mutatâ pallia ferre togâ;
Pullatũ flevêre ducẽ, viſusq; repentè
plurimus attonito Cygnus ab amne queri:
Atque aliquis, Quin nos etiam nigreſcimus, inquit,
Quando tam niveus ſponte nigreſcit olor?

XLIII

Oculi B. ALOYSII lacrymabundi.

QUis modus, ô oculi, nimiis manare fluentis,
Et teneras fletu perdere velle genas?
In fluvios liquidis abeunt duo lumina rivis,
Et lacrymę gemini fluminis inſtar eunt

Intereà medio fluitant suspiria luctu
Et pio irriguas ventilat Euro aquas.
Remigiũ, socii, naves & vela parem9:
Sunt, quibus in cælum velificemur, aquæ.

XLIV.

B. ALOYSIO consuetam meditationi horam impendenti Roseum imminet Sertum.

Pulchra coloratis ubi pingitur Hybla rosetis,
Sicanias triplex colligit Hora ro-(sas.
At modo quòd croceos religant tibi serta capillos,
Unde repentinis emicuêre comis?
Te matutinæ pietas modò detinet Horæ,
Illa tibi vivo tempora flore ligat.
Quot tibi mille legent formosos Sæcula flores,
Unica millenas si legit Hora rosas?

XLV.

XLV.

De eodem Serto.

IPsa Corona, rosa est puero? puer ánne Coronæ
Ipse Rosa est? puer est ipse Corona, Rosæ.

XLVI.

B. ALOYSIUS sacro lumine circumfusus.

NOx erat, & posito juvenis requierat amictu: (togâ.
Venit Amor; positâ se tegit ipse
Sic ibat! sic ipse nigrâ sibi veste placebat! (nu!
Sic erat in refluo plurima ruga sinu!
Intereà tacito vestes uruntur ab igni,
Et bibit admotas proxima palla faces. (amictus,
Manè vigil positos juvenis repetebat
Et circumfusæ luxit in igne togæ.

Non miror juvenem tacitis arsisse favillis;
In tacitas, miror, non abiisse faces.

XLVII.

Oculi B. ALOYSII.

BIsgeminos olim mater Natura lapillos
Pygmalioneas inter habebat opes.
His frænare comas, & eburnea cingere colla,
Hos memori nusquam mittere velle manu: (solebat,
Et chalybum nodis, & aheno vecte
Et vigili clausos sollicitare serâ.
Parva tamen caris custodia visa lapillis, (erat.
Quæve morâ furto tollere posset,
Ergo pro geminis ALOYSI munus ocellis, (faces.
Accendit geminas casta per ora

Tam

Tam fortunatis, inquit, custodia gemmis (quit.
Firmior esse potest, tutior esse ne-

XLVIII.

Lilia manu præfert ALOYSIUS.

HÆc, quæ virgineis nituntur lilia culmis,
Unde verecundas explicuêre comas?
Non generant similes Pæstana rosaria flores, (ager:
Nec simili Pharius messe superbit
Non hæc purpureis mater Corcyra viretis, (stos aquis
Nec parit æquoreis pulsa Carystos aquis
Cùm nullas habeant natales lilia terras,
Quis neget è castâ lilia nata manu?

XLIX.

PETRO MALASPINÆ Rectori Florentino Societatis JESU.

SCitata est Flores nuper Florentia: cingat
An bona spina suas, an mala spina rosas?
Optavêre malam, tangi quæ fortè volebant: (nequit.
Nam mala tacturos pungere spina
Optavêre bonam, tangi quæ fortè negabant: (na solet.
Nam bona tacturos pungere spi-
Sic demum variam clausit Florentia litem, (sis:
Esset ut alterutris assita spina Ro-
Nullus ut has tangat, tangantur ab omnibus illæ; (na Bonis'
Sit bona Spina Malis, sit Mala Spi-

L.

De capto OROMUSIO.

Quæ urbs vulgò ab Indis Gemma orbis terrarum appellatur.

Annu-

ANnulus est Orbis, pulcherrimus annulus orbis,
Indutus digitis Lysia pulchra tuis,
Non tameu ille fuit pulcher sine divite gemmâ; (ma fuit.
Dives OROMUSII nam sibi gem-
Gemma fuit, non est: subiti nam turbine belli (luto est.
Nuper Erythræo perdita gemma
Ergo tuam quæres pulcherrima Lysia gemmam (nus,
Inter barbaricos Persica busta si-
Ecce meos (inquis) poscunt mea regna lacertos, (stra manus,
Ecce meas poscunt Chinica clau-
Non opus est humeris: OROMUSI A gemma videtur:
Ipse satis pollex, ut capiatur, erit.

LI.

JOANNI DE LUGO, dum post morbum ad intermissam de Pœnitentiâ doctrinam rediret.

FErtur inornatis nuper Metanœa capillis (febri:
Flesse, repentinâ cum raperére
Fertur & indomito frænos laxasse dolori, (sinus.
Et lacrymis madidos exhibuisse
Cum rursus domito repetis tua pulpita morbo, (mas:
Fertur inornatas dispositisse co-
Et domitos hilari risu frænasse dolores, (sinus,
Et lacrymis vacuos explicuisse
Quis, Pater, incolumi de te non gaudeat, ipsæ (Dolor?
Si gaudent Lacrymæ, ridet & ipse

LII.

Ad PONTILIANUM.

E Templis quoties redeo, Paulivè sacello, (mihi,
Occurris reduci. PONTILIANE,

Ac

Ac ſubitus quæris: Placuêre palatia Pauli,
Et Peluſiacâ ſecta ſacella Pharo?
Cùm dixi nitidis placuiſſe palatia tectis,
Et placuiſſe ſuis ardua templa thoſis;
Tu rurſum, fonteſque tibi circoſque placere,
Vaſta placere crepas amphitheatra tibi.
A placitis ceſſa, ne Roma Placentia fiat:
Ipſe Placentinus ne videare, tace.

LIII.

AUGUSTINO VIVALDO *primùm in Lithuaniâ, ac deinde Romæ Provinciali Præpoſito Societatis JESU.*

CUm te Parthenope Patrem, cùm Parma vocaret,
Optaretque ſuum Trinacris ora Patrem;

Roma suas dominis mundi de montibus arces
Prospicit, & studiis invidet una triũ
Quid faciam? Parmæ cedam? Trinacria flebit: (retur ait,
Parthenopæ cedam? Parma que-
Trinacriæ cedam? Siren & Parma querentur. *P*atrem?
Quin potiùs tantum sortior ipsa
Cedite jam Natæ, Matri concedite Patrem:
An non vester erit, si meus, inquit, erit?

LIV.

De timido ANSA FULVIO.

DUm bellicosus nuper ANSA prandentes
In Othomanũ Sarmatas adhortatur,
Prandete, dixit, milites, triumphalis
Jam cœna vobis pręparetur in Cælo.
Dixit: sed ipse jam moventib. signis,
Et buccinarum tympaniq; rumore

Perterrefactus, ordiente Bellonâ.
In civitatem primo ANSA profugit,
Interrogatus inde, cur fugam mallet
Et cur ad astra nollet ire cœnatum?
Hac luce, fallax inquit ANSA, jejuno.

LV.

AUGUSTINO VIVALDO Præposito Provinciali Romano Societatis JESU.

CUm te nuper Honor liquidis circumvagus auris
Altus inauratis insequeretur equis;
Trans Alpes Helicenque volas, ubi prensus Honori (manu:
Dignaris meritâ Littava fræna
Cùm tamen ingratos aspernareris honores,
Itala festinâ corripis arva fugâ.
Hic Latias iterùm caperes cùm jussus habenas,
Et victo meritis erubuisset Honor;
Non

Non pudet à merito, dixit, me Præside vinci.
Sed vinci toties à fugiente pudet.

LVI.

Ad PLAUTUM.

SIve peregrinas mittã tibi, PLAUTE, Camœnas,
Sive Medusæis fusile carmen aquis;
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen, (loqui.
Nec melius magno cum Cicerone
Non poteram melius? laus hæc mihi falsa videtur,
Quæve vel inviti stipitis esse potest. (sed à te
Laudari puto me melius potuisse,
Laudari melius non potuisse puto.

LVII.

Mater NERONIS ad NERONEM.

QUò gladium vibras? utero, mammisne minaris? (furor!
Ah reprimat cæcus barbara tela

Lactabam mammis, utero te, nate, ferebam: (locus.
Dignus erit veniâ forsan uterque Erramus. qui te miseras malè fudit in auras, (trumque feri.
Dignus uterque mori: Cæsar u-

LVIII.

Eloquentia FRANCISCI Cardinalis BARBERINI

QUalis odoriferi per aprica rosaria Pindi (aquæ:
Garrit Hyanteæ lubricus error
Talis Apollineæ Procerum doctissime linguæ,
Pura Palatinas copia fundit opes.
Et tibi doctiloquæ posuêre silentia Cirrhæ, (liquor.
Victaque Pegaseus comprimit ora
Sæpè loqui docto possit cum Principe Roma; (loqui.
Discet ab egregio Principe Roma

LIX.

LIX.

Ejusdem sacra Poësis.

CUm tibi Pierios velaret Purpura crines,
Visa sibi raptis Laurea flere comis.
Illa fuit nostris quondam data gloria ramis: (comis
Cede meis, inquit, Purpura, cede
Risit, & è summo respondit Purpura vultu: (comas.
Cingo meas, inquit, Laurea, cingo
Quid facitis? meritos ambæ præcingite crines: (erit.
Laurea Vatis erit, Purpura Regis

LX.

Ad Adm. R. P. MUTIUM VITELLESCUM Præpositum Generalem Societatis JESU.

EXcubat in medio tibi pulchra Modestia vultu, (dor:
Et niveus roseo regnat in ore Pu-

Sim-

Simplicitas oculis, ſacrâ Facundia linguâ,
Ridet in ingenuis Gratia viva genis:
Majeſtas humeros, placitam Clementia fontem, habet:
Pura verecundus pectora Candor
Præ foribus famuli, video, famulæq; morantur: eſſe domi?
Virtutem Dominam quis neget

LXI.

Cerea NERONIS effigies in abdito repoſita.

DUrus & in molli figit NERO vulnera cerâ:
Mollis & in duro cera NERONE furit. imago?
Cerea quid fruſtrà Solem devitat
Ipſe ſuo iratus diffluet igne NERO.

LXII.

In ceream Pueri JESU effigiem.

Ex-

EXprimit & verum mentitur cerâ Puellum,
Et docet & verâ fallit Imago notâ.
Hos oculos gerit illa quidem, quos ille gerebat;
Et quas ille genas, has gerit illa genas:
Tu tamen his oculis, hoc vultu luderis hospes,
Id fieri possit quâ ratione rogas?
Materiâ peccat, non peccat imago figurâ:
Cerea materies, melleus ipse fuit.

LXIII.

In maritimam Pali munitionem Ducum URSINORUM.

PUlvereis simulant dum rauca tonitrua flammis, (ruunt;
Matriaque artifici fulmina nube
Atronitis pelagi genitor Neptunus ab undis (caput.
Sulphureo afflatum sustulit igne

Ecquis ait, noſtri tranquilla ſilentia regni,
Et reſides bello ſollicitavit aquas?
Jamque ſibi duci volucres ad fræna quadrigas, (tubâ,
Tritonemque cavâ prælia flare
Armariique notos Tempeſtateſque jubebat, (feris;
Et Thetin armatis vellere ſigna
Cùm procul URSINI finitantia ſigna Gradivi (tis,
Proſpicit impulſis velificare Notis.
Urſus erat ſignum, picto quâ ſutilis Urſo (fluit.
Penſilis è ſummâ carbaſus arce
Heus, ait, inceptis Hiemes abſiſtite pugnis,
Et vos cæruleæ ponite bella feræ:
Novimus excuſſum jaculantia monſtra profundum: (nova eſt,
Quæ fera concepto mugiit igne,

LXIV.

Ad COSMICUM DE QUINCTO.

Mulum QUINCTUS emit sed
cæcum, COSMICE, mulum.
Unum oculum mulus no habet:
ille duos.

LXV.

De LUDOVICO XIII. *Galliarum Christianissimo Rege:*

Cum primo Regni anno Rupellam ab eo expugnatam fuisse percrebesceret.

Ludo vices, LUDOVICUS ait,
Mars risit; & Ohe
Lude meas, inquit, Rex LUDO-
VICE, vices.
De puero, ni Rex esses LUDOVICE,
vererer;
Et puer, & Rex es; regie lude puer.
Jacta Rupellani cecidit simul alea
belli, (pedes.
Ante tuos cecidit victa Rupella
Ludere

Ludere perge vices, ut sunt tibi præ-
lia ludus: (ludus erit.
Sic, LUDOVICE, tibi vincere

LXVI.

Libellus de Pietate Christianâ laudatus.

PIETATIS iste est liber; & auctо-
ris tamen (reor.
Nomen tacetur: ipsa conscripsit,

LXVII.

Ad TIMANTHEM *Pictorem.*

PInxisti pulchrum pulchrâ cum Ma-
tre Puellum: (ille fuit.
Nec tamen illa fuit pulchra, nec
Pictorem MARIÆ melius vis pin-
gere LUCAM? (tuos?
Quis scit an errores corrigit ille

LXVIII.

De A. PERSII *Satyris.*

VIs PERSI tetricas videre noctes?
Auditor lege scripta, lector
audi.

LXIX.

LXIX.

Tumulus conjugis PAULI SAPIEHÆ *duos inter equites hastatos.*

Quis jacet hic? magnâ magnus de stirpe SAPIEHA.
Quis propè? SAPIEHADES sunt prope signa nurus. (armis
Quo clarus conjux? clarissimo omnibo
Pace, fide, patriâ, relligione, toro.
Quid certant equites? certant, qui: vivere possit,
Vel meliore nuru, vel meliore viro.

LXX.

In cothurnatum Gallicum.

VEctari rauco pudor est tibi, Gallice, curru?
Cur ergo rauco nō pudor ire pede?

LXXI.

LXXI.

Ad JOANNEM CAROLUM CHODKEVIC Ducem Exercituum Poloniæ adversus OSMANUM Imperatorem Turcicum: cùm Gymnasium inviseret.

SPernere si nolis vatis præsagia Musæ
Nil in te juris, CAROLE, casus habet.
Vilneæ nuper dum mandat Apollo Thaliæ (tuum,
Grammaticâ nomen flectere lege
Cunctatur, dubitat, pallet, rubet, hæsitat, algetque;
Hæc hilari tandem voce Thalia refert:
CHODKEVIC, ait, est indeclinabile nomen: (caret.
Robore bella gerit, Casibus ergo

LXXII.

In Stemma ejusdem M. literam duodecimam inversam.

S Magnus

MAgnus Alexander, Magnus Pompejus habetur,
Magnus habebaris, CAROLE, Magnus Otho. (triumphi:
Scilicet hos Magnos magni fecêre
Te major Magnum, CAROLE, palma facit. (cis & hostem;
Perlege stemma tuum: Vincis te, vin-
Hic quæ terra legi non putat, astra legunt. (legendum
Si dubitas: hoc ipse Deo da stemma
De cælo Magnum Maximus ipse leget.

LXXIII.

Ad ROBERTUM *Cardinalem* BELLARMINUM.

De piis de Æternâ felicitate, & Gradibus, &c. libellis.

quos SOPHIA MELECIA *Palatina magno studio paulò ante mortem evolverat.*

In

INgens gloria temporum tuorum
BELLARMINE, Pater beatiorum
Facundiſſime cygne gratiarum:
Conatuſque tuos, tuasque noctes,
Sanctæ pignora lucubrationis,
Victuros Pyliam libros ſenectam
Palatina pio terebat uſu,
Nec torpere ſinebat, anguloque
Aut ſegneshumili jacere mensâ,
Cæli delicias Gradusque cæli:
Queis ſacrâ pariter tuaq; pennâ
Æternam reſeras beatitatem
Et gemmantia templa nundinaris,
Lamentis, Gemituque, Lacrymisque,
Iſtos illa diu legens libellos
Feſtinabat, & omnibus lacertis,
Remis omnibus, omnibuſque velis
Ad cæli properabat uſque portum.
Nunc denſis lacrymis laboribuſque,
Et denſis lacrymis doloribusque,
Cæli nobile nundinata culmen,

Formosis spatiatur in viretis.
Quid dici melius beatiusve,
BELLARMINE, tuis potest libellis?
Palatina tuis beata libris,
Tu lectore beatus es librorum.

LXXIV.

Ad CÆCILIANUM.

CUm modo MAGDALIOS ceciniſſes carmine fletus,
Et rapidos AFRÆ, CÆCILIANE, focos;
Continuò madidæ properata volumina chartæ
Ad nos perferri, CÆCILIANE, jubes:
Legi. Judicium quæris de carmine? dicam.
Digna fuit lacrymis MAGDALIS, AFRA focis.

LXXV.

De novo Gymnasii Florentini ædificio, cujus instauratio sub adventu CAROLI Austriæ Archiducis cœpta.

Arnus

ARnus, an umbrosas inter liquidissimus alnos
Permessus Latiis luxuriatur agris?
Æsar, an Ausonias subterlabentia turreis
Flumina Castaliis vociferantur aquis?
Pindus, an audaces mediis in nubibus Alpes
Piniferis comunt frondea colla jugis?
Quidquid erit: veram referet Florentia Cyrrham,
Quam novus Austriacâ condit Apollo lyrâ.

LXXVI.

SCAZON.

Aulam fugit ALOYSIUS.

FAllacis Aulæ pompa, criminum mater,
Quæ turbulentæ pulverem bibis

Rituq́; semper fluctuantis Euripi
Et huc & illuc ambulando, cursando,
Confabulando, garriendo, ludendo,
Et usq́; & usq́; & usq́; consalutando,
Quotidiano mersa navigas cœno,
Centumq́; pictis currib. lutũ rumpis.
Sis, ô beata, delicata, formosa, (ce,
Morũ Charybdis, Aula, pectorũ Cir-
Dolosa Siren, innocentiæ labes,
Fraudum satelles, officina fucorum:
Eas superbis semifulta lecticis,
Eas sereni luce pulchrior Phœbi,
Et per supinæ colla plebis incedas:
Habe venustos aureos, capillatos,
Pictos, perunctos deq́; scrinio totos
Anteambulones laudis & trahas
pompæ;
Dum noster aulas ALOYSIUS vitet,
Centumq́; velis, & rudentibus centũ,
Centum phaselis palmuliq́; devitet.
Habe capaces patrimonii Scyllas,

Fundi

Fundi Maleas, ſpongias crumenarũ,
Onuſta laudum plauſtra, nominum
rhedas,
Plenas jocorum, riſuumq́; carrucas,
Ineptiarum mille turgidos folles,
Quibus doloſæ ficta dona naturæ
Vultus Poëtas, & Poëtrias linguas
Fecêre dudum, ſuſq́; deq́; vertêre;
Quibus loquacis inficetiæ plena
Negotioſa liminum ſalutatrix
Famelicorum turba circulatorum
Nugaſq́; mille vendit, & locat riſum,
Fraudumq́ue fruſtis mille, mille ſu-
corum,
Mendaciorum mille, mille nugarum
Suitq́ue ſubſuitq́ue mille centones:
Dum noſter aulas ALOYSIUS vitet,
Centumq́ue Phœbis, & Phlegontibus
centum,
Centum quadrigis Pegaſiſq́; devitet.
Illum citato præpes impetu Virtus

Supra secures Cæsarum, & Numæ fasces,
Regumque & omne culmen Imperatorum,
Undamque supra civium, & fori fluctus
Enavigantem, passibusq; non tardis
Mortalitatis sæva jura calcantem,
Nimbosque latè, filiosq; nimborum
Super Cometas, rauca fulminum regna, (Lunam
Puerperamque grandinum & nivis
Ad usque rerum vexit ultimos fines,
Ibi ille pulcher imperator astrorum,
Novæ beatus institor voluptatis,
Plenum sonorâ gaudium bibit ripâ,
Rerumq; dulci naufragatur in ponto,
I nunc superba, delicata, formosa,
I dives Aula: sis beata, sis pulchra,
Conchyliata, purpurata, sis magna:
Dum te inde noster ALOYSIUS ridet.

LXXVII.

Hiems transiit, imber abiit, & recessit. Cant. 2.

In immaturam mense Junio B. ALOYSII GONZAGÆ mortem.

O Nix! ô niveis albentia colla pruinis! (gelu!
O oculi, ô niveo lûmina vincta
O niveæ cervicis hiems! O læve genarum (nive!
Frigus, & hibernâ roscida labra
O niveæ crystalla manus! ô mite comarum (nis!
Vellus, & intactis alba pruina ge-
Ah! vereor, ne vere novos abeatis in imbres, (quos.
Dum celer æstivos Junius urget e-
Siste, precor, Juni, crudeles sistite soles. (puer.
Hic minimo liquidus diffluet igne

Non opus est flammis, satis est sibi dicat JESUS:
Cessit hiems, imber cessit: Amice, veni.

LXXVIII.

Scazon de B. ALOYSIO.

JOcose Scazon, si quid hactenus mecum
Molli sub umbrâ populive laurive,
Leniſve buxi, pampinive lusisti,
Valere jussis arbitrisque curisque
Mecum sub altâ feriare cupresso;
Mundoq; versu simpliciq; dicamus,
Quid ille noster, ille civis astrorum,
Agat coruscis ALOYSIUS campis?
Non ille nostros ducit ampliùs soles:
Nõ hoc phaselo corporis levis mundi
Tumultuoso fluctuatur in ponto.
Non has vocabat patrias domos umquam:

Cælum

Cęlū vocabat patrias domos ſemper:
Huc ille remis, huc rudentibus totis,
Ipſisque plenus carbaſis anhelabat:
Huc æſtuantes dirigebat antennas:
Huic alligavit inſulæ ſuam navim.
Hîc ſempiterni vere cingitur Maji,
Hîc pervagatur elegantibus campis,
Hîc rure cæli fruitur, & procul curis
Inter virentes aureis comis lauros,
Criſpas cupreſſos, ilices capillatas
Quotidianus ambulator incedit:
Quâ bruma nuſquam, vel comantis
Autumni (radit,
Tonſor November frondeum nemus
Ridętve calvos Januarius montes,
Sed delicatos criniuntur in flores
Æternâ prata: muſici ſtrepunt luci:
Ripæ loquuntur murmurantibus rivis:
Et limpidorum margines fluentorū,
Et hinc & illinc verberante ſe fluctu,

Et hinc & illinc invicē cachinnantur:
Manuſq; pulſu, vel volubilis plectri,
Oblivioſo de ſilentii ſomno
Expergefacta ſpōtè garriunt plectra:
Leniq; ſubter dormiente Neptuno
Tenerrimorum mollis aura ventorū
Depectit agros: deſides hiant Euri,
Et otioſis oſcitantur in campis.
Hic ille noſter, ille civis aſtrorum,
Conchyliato purpuratus ornatu,
Eunte pompâ ſiderum coronatur,
Soliſque fulvâ totus ardet in pallâ.
Et nunc per arces cęlitū, per acceſſus,
Amethyſtinata templa, gēmeas ſedes
Et civitatis per forum Sioneæ,
Et fulgurantûm porticus platearum,
Calcat ſuperbum ſiderum pavimentum.
Hic LAINIUM compellat, hîc EVERARDUM, (tor,
Hic lætus ambit BORGIAM ſalutaIGNA-

IGNATIOve flammeove FRANCISCO
Enarrat, ipsâ delicatior Suadâ,
Miranda temporum acta Claudianorum:
Suoq́; longos MUTIO rogat Soles:
Melliſq́; rivos; balſamique miratur
Et gaudiorum, nectariſq́;, lactiſque
Formoſa pictâ ſtagna trajicit cymbâ,
Et delicato naviculatur in ponto;
Nanoſque colles, hiſpidaſq́; verrucas
Pulcherrimorum luſtrat ilicetorum.
O geſtientûm dulce ſiderum regnũ!
Veſtrum clientẽ, pro laboribus tantis
Doloribusque, lacrymisque, curisq́;
Deſideratos recreate per campos.
Gaudete Tempe ſiderũ domus cæli:
Ridete, quidquid eſt domi Voluptatum:
Plorate, quidquid eſt foris Querelarum.

LXXIX.

JONNIS CAROLI CHODKEVICII, *Polonici Lithuanicique contra* OSMANUM *Turcicum Imperatorem Exercitus Ductoris, Statua in hortis Mediceis.*

Qllem modò Threicii pũlchra ſub fronde triumphi
Marmorea ſpectas ponere bella manu: (dos arma
Hic Aſiæ populos,& flava Proponti-
Stravit, Abydenas depopulatus opes.
Fortis adhuc meminit bellacis dextera ferri, (amat.
Dilectumque latus conſcius enſis
O niſi captivas vincirent marmora plantas, (bos!
Iret in hoſtiles libera dextra glo-

LXXX.

LXXX.

In tres Fluvios, Stemma JOANNIS CAROLI CHODKEVICII *dum Templum Collegio Societatis* JESU *Crosense extrueret.*

QUæ gemmantibus hinc & inde rivis (CIANÆ
Currunt flumina? CHODKEVI-
Currunt flumina Liberalitatis,
Non tam divitibus superba ripis
Gaudet Lydia; non amœnitatum
Tellus mater, & elegantiarum
Felix Americe fluentis âuri,
Quæ centum populis tributa solvens
Effundit facilem per arva censum,
Et crebro sata comit unione;
Quâm quîs Patria, Martiusq; fulgor,
Et pictæ Superùm rigantur aulæ.
Hæc scis unde fluant fluenta nobis?
Ostendis CAROLI manum, sapisti.

LXXXI.

LXXXI.

Dictum JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, cùm Castra ad Chocimum in Daciâ contra Byzantinum Imperatorem moveret.

VElox Fama malum tumultuosis
Dum prætervolat incitata pennis
Arces, oppida, rura, Civitates,
Ducentis canit, & canit trecentis,
Braccatis canit, & canit sagatis,
Hostem millibus imminere Turcam,
Et jam terga remurmurantis Istri
Securum superambulare Martem.
Addit. Bistonas, impiosque Thracas
Mistos innumeris venire turmis
Hæc dum CAROLUS audit; Ut sciamus
Veri nuntia Fama num sit, inquit,
Hic hostem mihi computabit ensis.

LXXXII.

Statua M. TULLII CICERONIS *apud Magnum Hetruriæ Ducem.*

Ora

ORa Myron, humeros Lysippus, lumina finxit
Praxiteles: vocem fingere nemo potest.

LXXXIII.

Pompa quâ Sacratissimum CHRISTI CORPUS *á Romanis Pontificibus ad D. Petrum deportatur.*

ÆLia cur tantis glomerantur compita turmis,
Et populi toto fluctuat unda foro?
Cur refluis fervent Vaticana palatia turbis, (viæ?
Dardaniæq; vomunt agmina mille
Quid juvat æthereis populos accurrere mensis? (Cibus
Ut satiet populos, ambulat ipse

LXXXIV.

PAULO PIMELIO *missum ex succino munus.*

Quæ

QUæ placet ipsa sibi secretæ sidere formæ, (die;
Ridet & arcanâ succina gemma
Supplicibus vulgò libanda dat oscula culmis. (genas.
Libandas stipulis pulveribusq;
Et me, PAULE, tuus rapit ad sua lumina candor:
Nimirum gemma es succina, pulvis ego.

LXXXV.

Lætabimur memores uberum tuorum. Cant. 1.

Ad Sponsum cælestem.

DIcebas te velle tuis me pascere mammis, (retamor.
Dum mea sollicitus pectora tor-
Clamabam: Mea mamma meum mihi manna ministra (ma fuit.
Nec tu præsto mihi, nec tua mam-

Ad-

Adſpicio Terras, & cælum: forſitan, inquam, (polus.
Dextra Dei tellus mamma, ſiniſtra
Riſiſti, dicens: Ipſo te Numine paſcā.
Os utinam nobis Terra polusq; foret?

LXXXVI.

Reverendo Patri LEONI SANCTIO *Concionatoris munere functo Romā diſcedenti.*

NEc potui Latiis altum te cernere Roſtris, (metu?
Quaſſantémve pio conſcia corda
Ah ſaltem pro me, cui tanta potentia fandi,
Orator magni Numinis eſſe velis:
Annon id merito poſſim te jure precari,
cui meritò poſſim dicere, SANCTE LEO?

LXXXVII.

De Divino Amore.

REtia nectentem nuper mirabar Amorem,
(O quid non facilis fingere posſ- sit Amor!)
Aurea pinna fuit, lapis aureus, aurea reſtis,
Aurea compages, aurea naſſa fuit:
Aureus ipſe fuit: ſed dum ſibi flumina deſunt, Amor.
Heu mea quò vertam retia? dixit
Ad JESUM converte, Puer, tua retia, dixi;
Ipſe tibi fuerim piſcis, & ille Mare.

LXXXVIII.

In Stemmâ JOANNIS CAROLI CHODKOVICII: *Crucem Sagittæ implexam & Calci, Tria flumina, & Gryphа pedibus gladium vibrantem.*

CRux micat in cælo, CRUX altera calce coruſcat:

For-

Forſitan hæc Fortem nuntiat, illa Pium.
Aurea tergemino volvuntur flumina lapſu:
Iſta docent Largum flumina forſan herum.
Felicem geſtat felix avis ore lapillum:
Felicem dominum forſan & illa notat.
Quid dubitem Fortem, Felicem, & dicere Largum,
Cùm Gryphs ad voces annuat Enſe meas?

LXXXIX.

In Gryphem, dum JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS, *aliquot relictis cohortibus in Moſcoviâ, ad regni comitia abiret.*

VIderat Hyrcanis Moſcovia Grypha pruinis
Ad Litavum tandem vertere roſtra ſolum:
Ille

Ille ferus Gryphs, inquit, abit; nil Enſe nocebit,
Non ales roſtro, non petet ungue Leo.
Non eſt, cur à te, quòd flexerit ora, triumphes: (cave.
A tergo longa eſt cauda relicta:

XC.

In duas Sagittas terræ cælog. obverſas. Stemma Illuſtriſſimi EUSTACHII VOLLOVICII *Præſulis Vilnenſis.*

BIſgeminos Petrus CHRISTO monſtraverat enſes,
Urbs raperet captum cùm Solymæa Deum.
Ferre cruentandum, clementia lumina ferrum, (nus.
Ferre necaturas non potuêre manus.

Ultri

Ultrices majora manus tamen ausa parabant, (esse satis.
Ut tandem CHRISTUS dixerit,
O si tunc geminas monstrasses, Petre, sagittas, (esse satis!
Quàm meritò CHRISTUS diceret

XCI.

In duas ejusdem Sagittas.

Allusio in Cant. 4.

In uno oculorum, & in uno crine colli.

VIrgilius quondam, Telum facit Ira, canebat: (Amor.
Tela facit, melius sed cecinisset,
Est oculus Telum: divino crinis Amori
Est Telum, quid non fingere possit Amor? (ad auras;
Est oculus, sed qui superas se tollit
Est coma, deciduo quæ petit ima gradu.

Quis

Quis scit, an obversæ Cælo Terrisq; Sagittæ, (Coma?
Hæc oculus non sit Præsulis, illa

XCII.

In easdem Sagittas.

ÆRis, & Argenti, & Ferri rude vulgus & Auri
Ibat ad Ætnæi jurgia fortè fori.
Lis fuerat, quorum posses, Vulcane, metallo (la manu.
Digna VOLOVICIA condere te-
Caussidicum vicit, Vulcano judice, Ferrum, (viro.
Factaque sunt forti Ferrea Tela
Tum Faber ad socios operum: Sint Ferrea Tela, (inquit, erit,
Ipse mihi VOLOVIC aureus,

XCIII.

Ad Illustrissimum HIERONYMUM VOLOVICIUM *dum Samogitiam ingrederetur.*

Isse

Ipse suas ut te Samogitia sensit in oras, (pede
Luserunt vitreo pulchra fluenta
Florida festivas agitarũt rura choreas
Lætitiâ madidæ personuêre. domo
Ocius i Præses: si fortè venire moraris, (domus.
Huc venient campi, flumina, rura,

XCIV.

In soleam tribus insignitam Crucibus. Stemma Illustrissimi & Reverendissimi STANISLAI KISZCÆ *Præsulis Samogitiæ.*

Quis tam concordi junxit duo robora nexu? (Cruces?
Quis Soleam socias jussit habere
An quia KISZCANÆ monstrant insignia gentis, (nitent?
Certatimque sacro laudis honore

An quia calcari cupiunt, humilesq;
jacere, (suo?
A Domino morem quem didicêre
O celebres, humilesque nimis! magis
inter honorem (nitent.
Dum nituêre, latent: dum latuêre,

XCV.

In tres ejusdem Cruces, & tres Tubas.

KISZCA tuas dū cerno Cruces, dū
Classica cerno;
Sollicitat mentem terror amor-
que meam.
Cerno Cruces? ignis sancti me flam-
mat Amoris? (meæ est.
Et dico: Mentis Crux medicina
Cerno Tubas? timeo: Fors, inquam,
bella parantur,
Sed cum nulla sonent prælia, rur-
sus amo. (bis,
Quid secura tuæ faciet Fiducia ple-
O Præsul, si te diligit ipse Timor?

XCVI.

XCVI.

In tres Tubas ejusdem Reverendissimi Præsulis coëuntes.

CAtholicos sævis dum provocat Hæresis armis,
Innumeris parent impia castra Tubis.
Hæc Batavam, canit hæc Scotam, canit illa Britannam,
Et diversa sonat quolibet ore fides.
Non sic Catholicas hortantur cornua turmas: (Tubâ.
Una fides ternâ consonat ecce Quæ tam concordi sociantur classica cornu, (Tuba est.
Impia castra, Tubas creditis esse?

XCVII.

In Ensiferum Gryphã.

Stemma JOANNIS CAROLI CHODKIEVICZ *M. D. L. Supremi exercituum Ductoris.*

HIc, qui supinos defluentibus plumis
Investit armos, & bicorporis plātæ
Effultus ungue rectus imminet cęlo,
Et letiformi Marte præliaturus
Explorat ensem providus duellator
Non Atticarum flexili chorearum
Prolndit orbe, non rotatili plausu
Reciprocāte verberat solum plantâ;
Cuniculosis non Amazonum silvis
Inhospitales Arcton appulit gressus,
Sed è tropæis lætus Imperatorum
CHODKEVICANAS transmigravit in terras,
Suisq; clarum stēma laudibus fulsit.
Nunc ad Poloni Martis æreos cantus,
Tubæq; gratū murmur exsoporatus
Formidolosos ense fulminat Turcas
Avertat isthinc pervicax, Hetruscorū
Et Appulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuntias coturnices,
Vates columbos, augureśq; cornices.

En certiora Magne Militum Ductor,
Gryphs Lechicorum signa dat Triũphorum:
Ut dum per auras fluctuante subsultu
Stat ludibundus, & velut theatrali
Pugil bipenne motat aream ferrum,
Spectator ipse nesciat, Tuum Grypha
An præliantem cernat, an triumphantem.

XCVIII.

De BB. *AGAPE & CHRONIA Virginibus & Martyribus, quæ sorores ob CHRISTUM carcere macerat æ, posteà in ignem missæ, sed inviolatæ, oratione ad CHRISTUM fusâ ad cælum evolarunt.*

NIl juvat includi tenebroso carcere Divas:
Te meliùs, cæco carcere, CHRISTE, vident.

Nil juvat ignitis immergere membra caminis:
Ignoscit casto conscia flāma pedi.
Compositis ambæ venerantur sidera palmis; (te petunt.
Et sociâ Superûm culmina mentis
De flammâ carcer, de carcere flamma meretur: (fuit.
Flamma soror, carcer frater utriq;

XCIX.

De S. LEONE *Pontifice, qui* ATTILAM *Hunnorum Regem in Italiam cum copiis influentem monitu suo & oratione repressit.*

ATTILA Pannonicis populatur cædibus Alpes:
Obvia magnanimus tendit in arma LEO. (Leones,
Adversâ gemini concurrunt fronte
Inde LEO Dacus, Tuscus & inde LEO.

Con-

Conſcius ille ſui, fera reppulit arma, furoris,
Nempe tuâ monitus maxime voce LEO. (nomine dicam!
O quem te memorem! quo Regem
Ille LEo raptor, tu LEo paſtor eras.

C.

De S. ARDALIONE, *qui ex Mimo repente Chriſtianus effectus, ſui teſtimonio ſanguinis* CHRISTUM *confeſſus eſt.*

ARDALIO ſacros deridet carmine ritus,
Feſtaque non æquâ voce theatra quatit. (quit, hiulco
Audiit Omnipotens: Non eſt opy, in-
Fulmine, tam facilem Gratia vince virum. (theatrum,
Deſerit illa polos, & deſerit iſte
Et tereti ſacrũ volvit in enſe caput.

Sic sic, inquit, abit nostræ Comœdia vitæ: (ne feri.
Terra vale, cælum plaude, Tyran-

CI.

De SS. BASILISSA & ANASTASIA quæ sub NERONE, linguâ pedibusq; præcisis percussæ gladio occubuerunt.

FOrtis ANASTASIÆ comes est BASILISSA sorori: (ista tacet.
Illa canit CHRISTUM voce, nec Cæsareas utriusque sonus dum venit ad aures; (que cadit.
Vulnere lingua, simul pes utriusUtraque sponte genu sinuato vulnera curat, (STE colit.
Et te prociduo poplite CHRIIrasci CHRISTO nescis improvide Cæsar:
Quem tacuisse velis, sic coluisse jubes.

CII.

CII.

De S. APOLLONIO Senatore, qui lecta pro CHRISTI Religione in Senatu Apologiâ gladio percussus est,

CReber APOLLONIUM pronâ bibit aure Senator,
Dum legit arcano nobile dogma libro.
Ætatemque canit CHRISTI, sanctosq; triumphos,
Et stygiâ nuper capta tropæa domo.
Sed tamen insontem mulctat sententia Divum, (de forum.
Romanumque jubet tingere cæ-
Ne dubitato novo Romani credere libro. (ma liber.
Mucro stylus, sanguis littera, Ro-

CIII.

De S. ADALBERTO Gnesuenſi Archiepiscopo & Martyre, qui à Prussis lanceis remisq; appetitus pro CHRISTO fortiter occubuit.

SÆpè Tyras, ALBERTUS ait, & sæpè Tibiscos:
Istrũ sæpè peto, navigo sæpè Salam.
Ah quando tandem stellantia littora visam! (petam!
Ah quando certâ sidera puppe
Dixerat, & crudis Prussus dat vulnera contis, (quatit.
Et creber remis pectora nauta
Utere jam remis, & largum funde cruorem:
His remis, isto flumine, vise Polum.

CIV.

Puer JESUS *totus desiderabilis.*

HYblæi rores, & Hymettia liba valete, (favis:
Pinguiaque Assyriis deflua mella
Me trahit ille ferax sanctorum vultus amorum,
Ille verecundo vivus in ore pudor.

Cùm

Cùm mea mens ſacræ ſatiatur ima-
gine formæ,
In deſideriis paſcitur ipſa ſuis.
O JESU, mea ſola fames, mea ſola
voluptas, (fames!
Quàm ſapis ipſe, tui ſi ſapit ipſa

CV.

Vox dilecti mei.

AH ego tam liquidas ſurdus non
audio voces? (ſonat?
Alter & infauſtâ cantus in aure
Clamat, Ede, tellus reſpondent æ-
quora: Pota, famem.
Vaſta ſitim faciunt æquora, terræ
Terra dehiſce, cavis areſcite flumina
ripis:
Reſpuit & voces auris & ora cibum.
Ut ſolo te, CHRISTE, frui poſſimq;
velimque, (ero.
Totus & os poſthac, totus & auris

CVI.

Imago sanctissimæ VIRGINIS PLANCO missa.

MIsi, PLANCE, tibi tenerum cum Matre puellum,
Deliciasq; meas, deliciasq; tuas.
Mittere nobilius, majus comprendere palmæ
Nil potuêre meæ, nil voluêre tuæ.
A me plura tamen si munera, PLANCE, requiris: (meis.
Non à me, à donis plura require

CVII.

De plurimis CHRISTI Martyribus, qui navi vetustæ impositi, demersi sunt.

DEgenerē linquunt tenebrosi carceris umbram,
Ut scandant fragilem mascula turba ratem. (rudentes;
Sunt illinc merces, plagæ; sunt vota,
Mors pretium; virtus prora; carina salus; Vin-

Vincla Fides; malo pietas, suspiria, vēti
Spes, velnm; remus, gratia; rector,
amor; (gitur armis,
Tunc Deus, His si navis, ait mea, cin-
Tiphy tuā cælo dejice, mitte meā.

CVIII.

De PALMULO *adolescente sanctissimo immaturè vitâ functo.*

VIxisti tibi, vixisti quoque, PALMU-
LE, CHRISTO. (DEO.
Longa tibi fuerat vita, brevisque
Semper vixisti CHRISTO, tibi, PAL-
MULE, rarò: (tibi
Longa DEO fuerat vita, brevisque
Mortuus, es victurus: erit tua, PAL-
MULE, vita, (DEO.
Longa brevisq; tibi, longa brevisq;

CIX.

De S. *SIMEONE STYLITA.*

ESt, inquit, SIMEON tellus mihi par-
vula punctū:

Quis velit in puncto, CHRISTE
movere pedes?
Ergo pedes posthac æternum stabi-
tis, inquit, (iter.
Ne tam parva meum semita fallat
Constitit: & stanti trigesima verti-
tur ætas, (viro.
Quæ tandem merito contulit astra
Si tibi terra fuit punctum, sint circu-
lus astra: (gradu.
Jam lato choreas plaude per astra

CX.

CHRISTI in Cruce vox SITIO.

AH sitio, clamas, Princeps pulcher-
rime rerum:
Non habeo pro te dulcia vina, siti.
Tu tamen, ah sitio, clamas: dabo po-
cula, Sponse: (dabo.
Heu mihi! sed misto pocula felle
Hæc mi sponse, bibe: quæris cui for-
tè propines? (lute bibe.
Ad me pro mundi, CHRISTE, sa-

CXI.

De S. IGNATIO Martyre, cujus in corde nomen JESU augustissimum aureis incisum litteris, post mortem inventũ.

AUrea in IGNATI fulgent cognomina corde: (STE, locas,
Hîc tua tu tecum nomina, CHRI-
Sparserat effuso Martyr cor sangui-
ne: de quo (fuit.
Aurea te referens littera facta
Unde potest fulvum mutari sanguis
in aurum? (go potest.
Sed tamen est sanguis Martyris: er-

CXII.

In gratiam MARTINI BADACH ex Vilnensi Academia in Germaniam proficiscentis.

SI te Theologum judex audiret A-
quinas, (sum.
Ingenium Thomas diceret esse

Si

Si te Oratorem facundo Tullius ore
Audiret linguam diceret esse suã.
Quæ tua sunt, si forte, BADACH, tua
dixeris esse;
Ingenio Thomas, Tullius ore caret.

CXIII.

In tres Tubas. Stemma JOANNIS RUDOMINA *Equitis Lithuani.*

TRes nuper Divæ, Bellona, Diana, Thalia
De RUDOMINÆIS dimicuêre Tubis.
Nostra Tuba est Bellona inquit, Tuba nostra, Diana, est.
Hæc, inquit, potius nostra, Thalia, Tuba est.
Audiit & Getico Mavors subrisit ab Hæmo,
Nil mihi cum vestris, numina docta, Tubis.
Vestra Tuba est Bellona, inquit, Tuba vestra Diana est.
Vestra Thalia Tuba est, sed RUDOMINA meus.

CXIV.

CXIV.

De morte CÆSARIS *N. qui scenicum dum lustrat cælum, præceps inopino casu ad theatrum datus exspiravit.*

VIvus ubi roseum fulgor mentitur Olympum, (mos,
Et simulant vivas aurea tecta do-
Picta renidentis dum lustrat sidera scenæ, (refertq; gradus;
Atque alacres CÆSAR fertque
Pendula nitentes decepit bractea plantas, (vit onus.
Atque suâ quassum mole neca-
Noxia Cæsaribus semper sublimia: quisquam (inde ruet.
Ad superos veniat CÆSAR, &

CXV.

Idem loquitur de se.

FAlsa theatralis dum sidera miror Olympi,
Vera mihi, dixi, sidera pande DEUS.

Dum

Dum meus has LOJOLA Pater mo-
dò cerneret oras, (humus!
Putida, clamabat quã mihi ſordet
O mihi tam pulchri reſerentur mor-
te penates! (ſtra DEus,
Vera mihi reſerat, dum loquor, a-
At quia mors aberat cælo quæſita,
cadendum (erat.
Ad terram nobis, ut moreremur,

CXVI.

De eodem.

SCenica mentiti dum fortè palatia
cæli, (ſtra pede;
Et dubio CÆSAR ſcanderet a-
Aurea quæ falſi ſimulaverat atria
cæli,
Sciſſa ruinoſum tela fefellit iter.
Decepto ruit ille gradu; tragicique
doloris
Ad ſua materies ipſe theatra redit;

Et

Et JESUM vocat ore. Pii ne flete sodales.
Non ruit ex astris CÆSAR, in astra ruit.

CXVII.

De duplici SENECA: ad PAULUM.

DE gemino SENECA pugnat sententia Vatum.
Conveniet, si tu, PAULE, secundus eris.

CXVIII.

In PHILIPPUM Rhetorem.

NOn poterat jussus tria dicere verba PHILIPPUS:
Si vultis causam nosse, disertus erat.

CXIX.

De nobili adolescente in feriis Bacchanalium miserabiliter extincto.

SAltantes nuper mors viderat atra Lupercos.
Et se festivis miscuit ipsa choris.

Ebria

Ebria perque domos saltabat perque plateas,
Morborũ longo præveniẽte choro:
Hîc uni juvenis dum fortè resistere vellet,
Ebria nõ meritũ messuit ense caput.
Tollite de lautis juvenes convivia mensis;
Quis scit, an ex vestris non bibat illa scyphis?

AD

MATH. CASIM. SARBIEVII
SOCIETATIS JESU
LYRICORUM
LIBROS
EPICITHARISMA
SIVE
ERUDITORUM VIRORUM
AD AUCTOREM POEMATA.

ODE I.

Summi

Summi viri MATTH. CASIM. SARBIEVI *è Societate* JESU *incomparabilem Musam* ERYCIUS PUTEANUS *admiratur.*

QUis Mysta Apollinis novus? quis proximo
Accedit URBANUM gradu,
Threissa doctæ fila carpens barbiti
Et Pindari ciens melos?
Romanus ore, natione Sarmata,
Cultissimi vir ingenI, VIUS,
Ab axe flammam frigido SARBIE-
A nocte lumen invehens,
Vertit quadrigas orbitâ Phœbi novâ,
Niveíque mundi calfacit.
Aut sæcla barbaram exuunt æruginem
Aut prisca redeunt sæcula.
Tantum potest, qui carmen aureum sonat,
Qui totus ipse est aureus;

Severa

Severa pangens dogmata Sapientiæ,
Castosque sermonis jocos:
Qui mella spargit & salem SARBIEVIUS
Generosi honesti semina.
Si dignitati mixta amœnitas juvat,
Musæque flores fructibus;
Ridere tristem mente lætâ Palladem,
Ridere rugas dixerim.
Sic inter omnes præstat unus Sarmatas
Inter Quirites Sarmata:
Unus Latinâ Pindarum vates Lyrâ,
Et aliquid URBANI exprimit.

Σπεδαίως ζῆν ὀφέλον

TERTIO HORATIO ET SARBIEVIO Lyræ Latinæ geminis Principibus plaudit MAXIMILIANUS HABBEQUIUS è Societate JESU.

ODE II.

NUNC CAPIT REGNUM DUOS,

PORtenta Vatum! non patitur duos
Soles Olympus, stellifero licèt
Atlan-

Atlante fultus; non amorum
Fert comites Hymenęus ardor.
Celso Melampus Taygeti jugo
Venatus aprum, dentibus invidis
Latransq́; frendensq́; involansq́ue
Participes abigit molossos.
Clitumnus albam si videat bovem
Errare, tauri cornibus advolant
In bella, rivalisq́ue pugnæ
Vulneribus fluvium cruentant.
Tædæ jugales, purpura Cæsarum,
Tropæa belli, dona Cupidinis,
Et ambitus creati honoris
Dividuos vetat ire fasceis.
Non fert secundum Cæsar, & æmulũ
Pompejus odit; cum genero impius
Socer duellat; involant con-
sanguineis Aquilæ maniplis-
Fraterna Thebis funera dissident
Discorde busto. Sanguine tingeris
O Roma fratrum, quando primi
Cæde malâ maduêre muri.

Unus ſubactâ Rex Aſiâ potens
Dario habenas divitis imperi,
Secare Pellæus recuſat:
Non animo ſatis orbis unus.
OMNIS Poteſtas impatiens furit
Conſorte juncto; Lætitiâ ſalit
Conſorte pulſo, qualis ardet
In vacuo baſiliſcus antro.
Portenta Vatum! nunc patitur duos
Reges biſulco vertice Phocidos
Parnaſſus; & Reges Latinæ
Sceptra Lyræ gemini tenebunt
Unus ſonantem natus ad Aufidum,
Alter rigentis margine Viſtulæ.
Ter euge, Caſtor, euge, Pollux,
Vos gemini, puerique Ledæ
Alterna vitæ fata rependitis:
Pollucе, Caſtor; Caſtore, Caſtore
Pollux beatus! regna Cæli
Unanimes ſecuêre fratres.

HO

HORATIANAM SARBIVIUS Lyram
Regnante dextrâ tradit & accipit!
HORATIUS gaudet teneri
SARBIVIO sua regna PLECTRO.
AUGUSTUS, unum Numen HORATIO;
URBANUS, alter SARBIVIO Deus:
Hos BARBITI REGES adorant
Ad numeros saliente chordâ.
Quantùm profanis sacra super-volât
Minore major CÆSARE PONTIFEX;
URBANUS, AUGUSTO: triumphat
SARBIVIUS meliore lauru.

JOANNIS TOLENARII *è Societate* JESU *ad* MATTH. CASIM. SARBIEVIUM *S. Theologiæ Professorem.*

ODE. III

FAllor? Sarmaticis an novus arbiter
Plectri silvicolis carmina dividens
Per confinia Thracum
Terris reddidit Orphea?

2 Quisnam Pegaseæ crederet ungulæ
Potandos latices gurgite Viliæ?
Quis Teumessia Tempe
Propter stagna Borysthenis,
3 Et vatum Aonium delicias nemus
Florens sub gelidæ plaustro Erymanthidos?
Hæc miracula Phœbo,
SARBIEVI, tua dat chelys.
4 Cui nec prætulerit, quā Ogygiis veti
Structis nobilitat fabula mœnibus,
Aut ad sidera vectam
Conjux Eurydices lyram:
5 Quamvis melliflui carminis artifex
Auritas modulis duceret ilices,
Formaretque canendo
Silvæ monstra puerperæ.
6 Certè flexanimâ tu potior chely
Cunctis imperitas: & fide Teiâ
Torques mentis habenas,
Suadæ laude superbior.

Nar

Nam seu Pieriâ Martem acuis tubâ,
Igneſcunt animi condere nubilo
Threſſæ cornua lunæ,
Byzantîque ſecuribus
Fœdatam Odryſio ſanguine lauream
Diſturbare manu: ſeu alite Hymettio
URBANIque tiarâ
Signas meilea ſecula;
Dũ belli jaculis pũgimur, unguimur
Doctrinæ liquido nectare, & efferi
Inter pila Gradivi
Hyblæis alimur favis.
At quis te in Libanũ proripit entheus
Ardor Caſtalidum, diſſimilem tui?
Aut campos Galaadi, aut
Engaddi viridaria,
Sponſæ delicias dum Sulamitidis
Plectro ſollicitas? O quibus auream
Ex hortis Heliconis
Sponſi cæſariem roſis
Cæleſtis decoras! ut fidium tenes

Miraclo attonitos, dum artifici lyrâ
Pontum findis Erythræ,
Sternens Isacidis iter!
Ni me, SARBIEVII, ludit amabilis
Error, depereat jam citharæ potens
Jessides tua plectra,
Jessæusq; nepos tuis (cupat,
Applaudat modulis. Me stupor oc-
Inter Sauromatas dũ Boreæ accolas
Doctæ Phocidis hortos
Efflorescere conspicor.
Has rerum ancipites esse reor vices.
Nec vernis stabilis floribus est honor:
Nec mansura perennis
Claris gloria gentibus.
Nunc terras rosei fax Hyperionis
Latè conspicuis tollit honoribus:
Nunc caligine mersas
Nocturno sepelit chao.
Quandoq; & studiis occiduas vices,
Excultisq; vehunt tempora gentibus

Spe

Spelæisque ferarum
Surgit lux sapientiæ.
Quondã Niliacæ lumina Memphios
Densâ barbaries sub nebulâ premit;
Nec jam Bellerophontis
Thebas nobilitat liquor.
Jam nudis Helicon fabula rupibus.
Quid Pandioniæ mœnia Palladis,
Exculti orbis ocellum,
Doctrinæque sacrarium
Perlustro? Heu tenebris Cimmeriis
latens,
Fatorum series! nil reliquum exhibet
Tanti nominis umbra,
Præter culmina cespitum.
Sic Fatis placitũ. Sed benè, quòd novo
Solatur radians lumine Carpates
Hæc dispendia lucis:
Pimplæisque opibus suum
Ditat nobiliùs Vilia gurgitem:
Et Pandioniis æmula honoribus

Gestit Vilna Minervam
Cælo tollere præsidem.
Certè dum Sophiæ Mysta sacer fides
Docto, SARBIEVI, pollice temperas;
Nec facunda Lyceis
Pallas Sauromatûm deest,
Nec cælo genitæ lux sapientiæ:
Sed nec Pierii gloria verticis,
Nec, qui proluat ora
Vatum, Castalius latex,

JACOBI HORTENSII *è Societate* JESU *ad Lyram* MATTH. CASIM. SARBIEVII URBANO VIII. *dedicatam.*

IV.

ITe, & Romuleos inter resonate Quirites
Carmina Sarbiviâ deproperata (Lyrâ.
Ad nova septeni salient modularmina colles,
Tybris & auritas stare jubebit aquas.

UR-

URBANUSque aliquid de Majestate
remittens (Apes.
Ad pia reginas carmina mittet
His amat ille rosis & casto gramine
pasci, (labor.
Otia pauca gravis dum sinit esse
O te felicem nimiùm CASIMIRE
Poëtam! (ORBIS habes.
Sic tibi propensum qui CAPUT
Hunc Lyra non meruit Venusini Va-
tis honorem, (ebur
Non ita Dircæum Pindarus urget
Hoc sciat Alcæus, digitos damnabit
inertes; (volet.
Abdere se tenebris Lesbia Nympha
Pierios dicent aliò fluxisse liquores;
Quin & Apes sanctas carminis es-
se Deas,
Nobilis ô Vates! qui nectare potus
ab illo (facis.
Permessum obscuri nominis esse

Nam tibi nec Divos ea ſuſcitat unda furores, (quæ:
Non Aganippææ gloria pulſat a-
Sed magnæ mellis favêre ex æthere Matres, (favos.
URBANIque ſacros exhibuêre
Sed Veri ſedes, & CHRISTO proxi-
ma virtus pem.
Inſolitam docti Carminis afflat o-
Eſſe quid hoc dicas, niſi Numinis i-
gne calere,
Spiritibusq; DEI ſollicitantis agi?
Eſſe quid immodicos niſi ducere nectaris hauſtus; (los
Et ſibi præfixas non habuiſſe co-
Grande tuæ ô pretium manſuraque gloria Muſæ, (PEDES!
URBANI poterunt cui tholus eſſe
At mihi ſi tanto fas quidquam ap-
pingere poſti, (notâ;
Aut ſignare aliquâ pendula dona

Non

Non ego pro chordâ tenuem cantare cicadam,
Non aliud cupiã pectinis esse vice:
Sed fingam URBANAS illic sua condere mella, (Apes.
Et dare pro cantu nobile murmur,
Picturæque brevi subscribam lemmate causam:
Tantus amor nostræ est, gloria tãta Lyræ.

V.

LUCÆ DIERIX *è Societate* JESU *in Lyram* MATTH. CASIM. SARBIEVII.

PAucula Mæonio meditabar ludere versu, (MIRE tuis.
Succinerem fidibus quæ CASI-
Arripio longo distentos tempore nervos,
Filaq; suspensæ pulverulenta lyræ.
Excutio, tendo chordas, adduco, remitto sonos:
Exploro dubios pectine & aure.

At ſubitò malè compoſitis lyra diſſona chordis
Sic mihi confuſo eſt murmure viſa queri:
Quid teretes tentas obtuſo pollice nervos? (nu.
Deſine nos humili ſollicitare ma-
Muſa CASIMIRI altiùs altiùs extol-
lenda eſt: (lys,
Illius in laudes non ſatis iſta che-
Nec tua ſufficiet lyra Pindare, nec tua Fleve
Sufficiet, quantus dicere, quantus hic eſt,
Ipſe ſibi vates ſolus ſibi ſufficit unus
Se capere, & ſolus ſe ceciniſſe poteſt.
Nil igitur CASIMIRE canam: nam digna cani te
Non poſſunt dignè, tu potes, ipſe cane.

JO-

JOANNIS BOLLANDI è Societate Jesu ad MATTH. CASIM. SARBIEVIUM Pontificiæ Poësios imitatorem

ODE VI.

DEsueta pridem tendite barbita, &
Virente rursus cingite Laureâ
Frontem Camænæ, rursus, jo!
Castalios feror in recessus.
Atqui vetusto squallida pulvere
Amor fuit defendere inertibus
Divûm Acta blattis, inque Patrum
Ferre novam monumenta lucẽ
URBANUS hinc me MAXIMUS
OPTIMUS
Ad antra Cirrhæ, Pegaseos specus
Reducit & novos calores
In gelidis animat medullis:
Dum quâ tuentis fata priùs manu
Suffulsit orbis, mox animat fides

Micante pulsu, quem secundo
Attonitus vehit amne Tibris;
Ultraque terras & maria & latus
Utrumque mundi, solis & ultimi
Primique limen, & remotas
Oceani emorientis oras,
Tulisse gaudet. En propior Polo
Quà flectit Arctos, Vistula corniger
Musæque cantu BARBERINÆ
Personuit glaciale littus.
Noster quòd isthic ludit Horatius,
Quòd lapsa retrò sæcula colligens,
Vocemque spiritumque Flacci
Pindarico jubet ire cantu;
Quòd inter Ursæ frigus, & hispidæ
Telluris oras turbinibus graves,
Et grandinum sonante fœtas
Progenie, CASIMIRUS, auras
Tepente Cælo provocat igneas,
Terrente fibris promit aquas, quibus
Vel ipse Musarum bicornis
Gaudeat immaduisse Vertex;

Quòd ver beatum ſentit Hiems; novo
Quod victa cantu mollior incubat.
Natura quòd repentè nato
Germine luxuriantur horti,
Quòd mel, quod udo Pierium fluit
De fonte nectar; nectar amabili
Quòd rore ſudat; quòd velut uno
SARBIVII lyra tacta nervo
Quamvis feroces debilitat minas
Tumultuantûm fortiter hoſtium,
Et arma bellorumque nubem
Pulveream meliore miſcet:
Ludentis aurâ (ſi ſatis aſſequor
Quod augurando mens canit, entheę:
Virtutis admirata numen)
Inde venit, APIS unde ſanctum
URBANA nectar hauſit, & æmulo
Horatianæ murmure tibiæ,
Terraſque miranteſque cælos
Attonuit. calor omnis illo
De fonte fluxit. numinis hoſtui

Afflavit æstus aura beatior
URBANE; dum sacrata gentis
Romuleæ juga lustrat hospes.
O quis volentem me quoque patrio
Exesse cælo, quis sinat in tuos
Me ROMA BARBERINA Colles
SARBIVIO comitem venire!
Subsiste Musa, & vota decemplici
Substringe nodo. angustior est sinus
Mentisque virtutisque nostræ,
Quàm penitis queat ut medullis
URBANIANUM ducere spiritum.
Unius hoc est SARBIVII: cui
Impune trans nubes *sereno*
Calliope dedit ire Cælo.

GILBERTI JONINI *è Societate JESU ad MATTH. CASIM. SARBIEVIUM.*

VII.

O Testudinis aureæ (ras;
Qui fila iugenuo pollice tempe-
Et solis Rhodopes jugis.

Aut

Aut in Sarmaticæ littore Vistulæ
Doctam sollicitas chelyn,
Quam prono toties audiit alveo
Tibris defluere immemor;
Et septemgeminis nõ semel extulit
Echo Romula montibus:
Seu mundi dominas Principis insulas
Dicentem audierat pari
Tantis ingenio laudibus, aut *A*pes
Cæli roribus ebrias,
Quæ curâ artifici mellea condiunt
Puro nectare sæcula;
URBANI arbitrio Lechica principem
Cùm laurum meruit lyra.
Seu bellata gravi pectine diceres
Septem-bella-trionibus,
*A*udacemque acies ducere Martio
Nigrum pulvere Cæsarem, &
Gaudentem in mediis hostibus aspici:
Dum fatis melioribus

Ira-

Iracunda parem dextra ſuperbiam
Ferro vindice fulgurat.
Seu vinci faciles cedere Tartaros
Cogis indecori fugâ,
Dum victor rapido terga fugacium
SIGISMUNDUS equo premit:
Aut Lunæ Scythicæ ſanguineũ jubar
Formidabile Regibus,
Curvari facili circuitu vetat.
At quo te rapit inſolens
Ardor fræna pati per vacuũ æthera?
Dum cælo Sapientiam
In terras facili carmine devocas,
Et caligine patriâ
Celari cupidam non pateris, piè &
Præclarè temerarius.
Cantas ætherei tela Cupidinis,
Et quæ non dubiâ manu
Caſtis pectoribus vulnera deſtinat:
Et tædis melioribus.

Men-

Mentes virgineas urit; & aureâ
Certus figit arundine,
Extinguitq; suis Idalias faces.
Nec cantus meretricios
Musas virgineâ ludere barbito,
Et castis fidibus jubes.
Quæ torvâ trepidus fronte legat pudor;
Quæ velata Modestia,
Et verso jugulet pollice Castitas,
Clari gloria Phasidos,
Nec vates patrio degener Orpheo,
Et plectro & fidibus potens
Monstrandus digito prætereuntium
Romanæ fidicen lyræ
SARBIVI, & Latiis fabula nobilis
Enarrande nepotibus;
Dicam (Roma licet torvior audiat)
Nemo pectine Romulo
Tentavit citharæ fila decentiùs.
Uni cedis Horatio,

Qui

Qui Musas Latiis montibus intulit:
Et, ni aurem mihi vellicet
Jam præjudicio fama potentior,
Et cani capitis nive,
Marcentes rigido vertice laureas;
Et myrtum quatiens manu;
SARBIVI fidibus, judice me, tuis,
Vates natus ad Aufidum,
Et primis citharæ cedat honoribus.

MICHAELIS MORTIERI è Societate JESU

JAMBI.

VIII.

UT illa prima ter beata sæcula
Pater Satorque Temporum
Ter invidenda, ter dolenda, posteris
Sinu profudit ubere,
Dieſque finxit & refinxit aureos
Sereniore laminâ;
Brevi refugit, aureisque germinis
Suave messuit decus.

Et

Et inde mixta mortis ære livido,
Et obvoluta ferreo
Aheneoque plumbeoque vulnere,
Iêre retro sæcula.
Subinde læsa viliore surculo
Repullulare semina,
Solum rebelle senticeta prodere,
Luem maligna sidera,
Venena gramen, inquinata turbidũ
Paludis unda poculum,
Feraque silva, naufragosq; navitas
Maris procella grandinis
Flagella ventus imbriumq; lacrymæ
Quotidiana funera.
It annus alter altero nocentiùs
In omne degener nefas;
Et aura mentis aureâ propagine
Imago prima Numinis
Homo fit umbra, fit propago plũbea
Suoque nequior luto.

At omnis illa tam beata fauſtitas
Polo recepta creditur:
Soloque pulſa, ſpem fovere cælicam
Lutique dulce tædium;
Vel in canora commigraſſe culmina
Biverticis ſacrarii;
Ibi crepante Pegaſi ſub ungulâ,
Meri fluenta Nectaris
Parens Apollo temperare Vatibus,
Dieſque ſemper aureos,
Et obſtinata non perire ſæcula
Lyrâ laborat aureâ.
Ubi novena cum Parente Caſtalis
Inane murmur increpans
Ab Amne pendet, & liquoris ebria
Suave concinit melos;
Clientiumque labra fonte proluens
Poëticique ſpiritus
Furore complet aureumq; faucibus
Dat imbibiſſe ſæculum.
Paterna laurus ab loquace barbito
Perenne perſonat nemus, Amœ-

Amœna fata, pura, læta grandius
Tonante præloquens comâ.
Sed hæc fuêre. namque sicut aureum
Maligniore laminâ
Adulterantis æra prima germinis
Fremit perire sæculum;
Jugum bicorne, flos & umbra Daphnidis,
Et omne Phocidos nemus,
Et ipse Phœbus, & novena numina,
Et Hippocrena Pegasi
Peraruêre. vix stetêre sæculo
Horatiana tempora;
Sub hæc virebat, inclytoq; promicans
Poësis alma vertice
Decus perenne germina bat, integros
Apollinis vicario
Lyræ tenente spiritus Horatio.
Sed hoc repentè condito,
Suisque subter abdito rosariis;
Sub occidente laureâ,

Se-

Sepulcra vatis implicare carduos,
Rubeta pullulascere,
Jacere nomen, interire gloriam
Biculminis palatii,
Et inter arma barbarumque militem
Situ pigro senescere,
Fidem rigere, lacrymare pectinem,
Chelyn silere cerneres.
Iêre lustra, ferreique temporis
Iêre multa sæcula.
Poëta nullus aut Poëta barbarus,
Quid inter ista ganniat?
At unus, alter, aut subinde tertius
Horatiana barbita
Paratragœdiante strinxerit manu,
Cavo fragore turgidus,
Inane nomen ad lyram; quid obstrepat?
Et hoc per astra circulo
Trecentiesque milliesque volvitur
Revolviturque Cynthius;

Supre-

Suprema donec & polita vidimus,
Et erudita tempora;
Quibus rediſſe pegaſo ſuus vigor,
Suuſque fontibus liquor,
Sororibuſque ter tribus ſuus decor,
Suuſque laureæ color,
Suuſque mille mille Vatibus calor,
Perennitaſque credita,
Et eliquante jam ſtupore plumbeo
Nihil morante ferrei.
Furore Martis, æneoque verbere,
Dies notantur aurei.
Per arma regnat, horridoſque turbines
Salus amœna temperat;
Per arma Belga, Batavos per impetus
Amica ducit otia;
Per arma Scaldis, aggeresque perfidos,
Moſæque vapulans latus;

Per

Per arma Rhenus, heu! per arma de-
color
Novis probrosa cladibus;
Cruentus Ister, impiumque sanguine
Mosella vorticem trahens,
Cruore mixta, tabidisque fluctibus
Fluenta pegasi vehunt,
Et entheata molliùs poëtico
Rigant calore pectora.
Per arma Gallus, & per arma Celtiber
Per arma vivit Italus,
Et ingruentis hostici sub ictibus
Canit vel ipsa prælia.
Et est Maronis, est cliens Horatii:
Habet Catullus asseclas;
Et erudita, casta, blanda, vivida,
Cedroque digna carmina,
Apollinisque non pudenda barbito,
Eburneoque pectini;
Et aureo super futura sæculo
In omne sæculum serunt.

Sed

Sed hæc nequisse, pro decore pristino
Vetusta pugnat æquitas.
Minore semper & minore dividens
Fluenta prima rivulo.
Novusque nemo sic Poëta natus est,
Ut illa prisca numina,
Horatiique Principem lyram pari
Secutus expleat lyrâ;
Sed impos artis, & canore dissonus
Stylo vacillet impari.
Quod unus ille (stringe livor impetum,
Fremente dente ringere)
Quod unus ille (vivat æviternitas;
Jo parate lauream,
Parate serta, myrteaque textile
Ligate lilium comâ)
Quòd ille SARBIEVUS unus unicus
Libro peregit unico.
Hic omne quidquid est Poëta vel fuit,
Metro volante transilit;

Horatioque, Pindaroque par (procul
Metu cadentis Icari)
Per ora currit, & per astra volvitur,
Supervolatque sidera;
Polonus ille certus aridam novo
Replere fonte Castalin;
Et obsoleta nobilis Bimontii
Refabricare culmina;
Polonus ille per Borea frigora
Acinacesque Thracicos,
Beata Veris atque Pacis otia
Perennè Vatibus novans.
Per efferata Martis ære sæcula
Dies reducit aureos.

SIDRONII HOSCHII *è Societate* JESU
ad MATTH. CASIM. SARBIEVIUM.

ELEGIA. IX.

ROmanæ fidicen citharæ, qui si-
dera præpes
Visis, & ignavam FLACCE relin-
quis humum:

pac

Pace tuâ, quamvis nec certiùs alta Cleanthis, (nis;
Nec fuerit Samii lingua locuta se-
Semita Dircæi non est tamen invia cygni,
Ivit & hanc pennis repperit alter olor.
Nec minus est auræ, quà se levat æmulus ales,
Nec spatio nubes inferiore secat.
Par abit, & forsan cursum sublimiùs urget;
Et quò non potuit PINDARUS, ille volat.
Nec malè ceratis ad sidera nititur alis
Nec dabit æquoreis flebile nomen aquis
Ætherias animas testor, Zephyrosque Notosque,
Et quæcumque sacros detulit aura modos:

Si tua, SARBIEVI, speraſſet carmina (quale
Non fieri meritò poſſe putavit opus)
Pindaricas laudes preſſiſſet HORATIUS; & tu
Materies illi, primaque cura fores.
Felix, credibili major quem concitat ardor;
Judicium ſuperas Vatis & Orbis idem. (ætas
Non abit in pejus ſemper vitioſior
Nec quamvis ſemel eſt ferrea, ſemper erit.
Se fugit hæc certè, priſcumque recurrit in aurum,
Illa eſt carminibus gloria parta tuis.
Hæc ego vos, Muſæ, veſtroque in monte virentes
Jam pridem lauros edidiciſſe reor.
Hæc ubi cantantur, nec ſaxa, nec æquora ſurda,
Nec sũt indomitæ turba timẽda feræ.

Vos eritis testes Getico sub sidere cautes,
Quique Lycaonio, Ponte, sub axe jaces.
At neque sola videt properare POLONIA rupes,
Miranteve tenet VISTULA solus aquas:
Et Rhodope, & scopulis veniunt plaudentibus Alpes,
Nullaque non montes gens videt ire suos.
Hæc Rhodanumque Padumque tenent, & carmina Rhenum
Oblitos notas, ut priùs, ire vias.
Hæsit sæpè Tagus, fulvaque reclinis in urnâ
Dixit: Eunt auro puriùs illa meo.
Sæpè aliquis nullâ vates hæc legit in umbrâ, (stetit.
Et circùm viridis protinus umbra

Cui licet, hæc gelidâ nemorum ſecurus in umbrâ;
BELGA ſed heu! lituos inter & arma ſonat.
Si ſic in patriis cantaſſet montibus Orpheus,
Cum ſilvis meliùs ſaxa ſecuta forent.
Promptiùs Aoniam lapis aſcendiſſet in arcem,
Evectus numeris, magne Poëta, tuis. (taſſet
O quantò Delphin perniciùs ille na-
Per mare, tam blandæ raptus amore lyræ!
Hæc animum certè mihi ſic demulcet, ut illum,
Auferat, & memorem non ſinat eſſe ſui. (cutus,
Sæpè fui, ceu vaticinans, aliena lo-
Et fuit abrepti carmen in ore tuũ

Sæpè

Sæpè locuturus diuturna silentia feci,
Aut tenuit medios lingua repentè sonos.
Mens abit, & subitò tacitum mirantur amici;
Me rapiunt numeri, cygne canore, tui.
Sive jubes in Threicium capere arma tyrannum,
pænè minax digitis sumitur hasta meis.
Sive super nubes sublimis & æthera tendis,
Sollicitat nostros protinus aura pedes.
Sive per Ausonios spatiaris lauriger hortos,
Me Zephyri & Floræ regna subire puto.
Seu mœrente canis testudine flebile carmen,
Palleo, nec fletu lumina nostra carent.

Seu triſtes hilari ſolaris pectine curas,
Defluit ex animo cura dolorq́; meo
Sive pios caſtæ ſuſpiras mētis amores,
Urimur, ardentes ſunt tua verba faces.
Denique me formas ſubitò convertit in omnes
Qualiſcumque operis pagina lecta tui.
Hoc eſt & volucres cantu, fluvioſque morari,
Hoc eſt aëriâ ducere ſaxa viâ.
Hoc eſt fulmineas auferre leonibus iras,
Hoc agnis rabidos conciliare lupos.
Pegaſides Divæ, veſtro date debita Vati (Deum.
Quæ poſſint Clarium ſerta decere
Quid precor? exiles lauro redimite poëtas; (Deæ.
Vos mihi, ſi merui, nectite ſerta

Nam

Nam tua SARBIEVI, cùm ſilvæ plectra ſequantur, (tuos.
Ad crines properat laurea ſponte

NICOLAI KMICII *è Societate* JESU DITHYRAMBUS

X.

NAm me quis melior corripiat calor?
Jã tollor Ales trans liquidum æthera,
Caniſque præter nubibus hiſpidas
Sublimis oras, irretorto
Splendidè pernix oculo, revolvi
Immodicum gyrabilis orbis
Cryſtallum adſpicio; nec piger impetus
Ardor in celſas vehit uſque ſedes,
Abjungitque animũ corporeæ morâ
Molis & pennas timidas reſolvi
Inſolitâ ſubter levat aurâ,
Ut volvi placidi ſedulus ætheris

Tranquillas vigilum Currus in ignibꝰ
Siderum rotas agit!
Audimus? an nos ludit amantium
Ignium cantus? ſolidos ad orbes
Nam repercuſſo recinit jocoſa
Rurſus imago.
Audimus? reſonant carmina non priùs
Accepta æthereis choris.
At quò perpetuis aurea ſedibus
Sidera migrant! nec labor, ultrò
Sequitur rapidum temo Booten,
Jamque & Virgo venit vecta curulibꝰ
Quæ niveis flavam digitis exertat ariſtam,
Uberis neque impotens,
Nec parca glebæ, aut dulce nitentium
Florum, quos Siculis fœta Favoniis
Hyblæ jugera nutriunt.
Illam mellilegæ cælibe murmure

Adſti-

Adstipant animæ, & suavibus attonãt
Circùm susurris, & loquace
URBANUM repetunt voce, per aureos
Atlantis orbes, atque volumina
Machinæ decemplicis.
En Herculei stella leonis
Superbiore concutit flammas jubâ
Magnumque spirat Sarmatici decus
PRINCIPIS, & profugam repulsi
Cynthiam Thracis, viduasque cæsi
Concani amissis pharetras sagittis,
Quis ille torvas fronte jaeit minas
Semifer, & veterem servat sub pectore Achillem
Altaque quondam quos monitus dedit
Secum revolvit mente; per improbum
Ut mundum armigeram circumagat ratem
Immunis, & fati dolosas

Effugiat ſine lite Syrtes.
At vos minorum lumina gentium
Plebesque haud humilis beati
Imperii, ardentes revocate denſarum
Undas ſtellarum: venit ecce
Mavortis ignis, cujus ahenea
Fumant ingenuis arma vaporibus,
Et pulchra belli vivit in igneâ
Tempeſtas facie, ut jã capulo manus
Reſpirat, pronaſque ad Carmina porrigit aures,
Turbidum lætatus, ut obſoletos
Rubiginoſi ſordibus otii
Dardanos enſes revocari in orſus
Audit avitos.
Quis mirante Polo, quot properent faces,
Pulchroſque ſtellarum tumultus,
Dum trepidant numero reponat?
Sequamur populos agglomerantium
Ignium, non hæc ſine deſtinatis,

Gaudiis fiunt, trahit & ſequeſtras
Latente motu lampades voluptas,
Sæpè dum pectus taciti fatigant
Cupidines, & conſcii calores,
Procidit murex inopinus oris,
Non ſolus orbes Aligeri impetus
Urget, cadentis ſive obitus ſuper.
Seu prima ad cunabula Solis:
Aſt inclusus Amor ſæpè decemplicem
Intus agit molem circùm verſatque
ſequacem.
Eamus, aſtrorum alipedes choros,
Utcumque labuntur, ſecuti.
Ut mihi percuſſis ſalierunt pectora
fibris!
Quis hic canoro barbito moratur
Detinetque ſidera?
Agnoſco voces noſco ſonantium
SARBIEVII errores digitorum,
Pectinis & laudabile murmur.
Ut prona aſtrigeræ domus

Plebs aure arripiunt ſonos!
Et nixa avidis ſidera flammis
Conſumunt totas cantantis in ore
medullas!
Ut cervice ſiniſtrâ
Acclinis melior Threicii alitę
Carminis æthereos lyræ
Committit ignes, ſeu quibus Arbiter
Terræque Cælique ictus amabili
Longum laborat in Charybdi:
Sive ut Virgineus Amor
Sũmâ parte animos nectaris imbuat,
Non erubeſcendaſque flammas
Caſtis verſat in oſſibus.
O vatem nimium DEO!
O dulces ſtrepitus, ô benè Cælitum
Gaudia digne Olor occupare!
Tibi ſeu citatus inter
Langueſcit Zephyrus flexanimas fi-
des,
Seu bellicoſo fortior æthere
Immu-

Immugit sonus, aut clangit in auribus
Heroum, quoties aut adamantinum
Mavortem memoras, aut resides novorum
In orsa bellorum resorbes;
Respondent tacitis sidera nutibus,
Incensoque magis vota cupidine
Sese in carmina porrigunt.
En APES circum tibi BARBERINÆ
Tempora alludunt, tibi nectar omni
Abditum Cælo properant: sed illæ
Dulcius ore tuo lucrantur,
Tenduntque cellas ut sitientibus
Mella sæculis nova.
Queis & æternæ ambrosiæ Deorum,
Et quæ minister Phryx puer æthere
Miscet capaci blandus amystide,
Deterioris
Damnata notæ Massica cedunt,
Judice Mundo.

Hæ

Hæ celso quoties cardine defluæ,
Innuptæ volucres nota Palatia
URBANI repetent, ut solitis suum
Pontificem relevent susurris:
Latè dispositis ordinibus, super
Aut mixtam nebulis comam
Cupressum, aut vitreo margine fontium,
Per myrtos, per & aureas
Rosas & calthas lilium que densum,
URBANO referent tuæ
Quem citharæ addidicêre cantum.
Hîc ille, sudo dum fremit æëre
Mellita pubes, & repetit tuæ
Nectar Thaliæ, non Caleno
Sobrius accipitur Lyæo
Gratiùs. nullis ità fervet uvis
Candida Naxos alumna Bacchi,
Quas BARBERINUS duceret uvido
Nectare SARBIVII priùs,
Cedunt Eois intonatæ fluctibus

Con-

Conchylïorum deliciæ breves;
Cedunt & Afris quas alit in jugis
Benigna tellus alites,
Mulliqúe stultæ damna pecuniæ,
Et scarus fatuo pretiosus auro,
Quoties mensis accinet illis
Sarmata cycnus.
Audimus? (atræ cedite lividi
Cocyti nebulæ, quas Notus invidi
Halante Ditis de palude
Eductas, avidis obstruit auribus.)
Audimus? ut jam pectine concita
Illa terrarum Superûmque custos
MAJESTAS, solio Vatem dignatur ab alto:
Subsequi nostras ait, ô Poëta
Non piger chordas, faciliúsque Cynthi
Suffeciſſe DEO, fers medius gradum
Nostriqúe, Apolliniſque.
Servabis ergo tu bene mutuis
Fidum pectus amoribus,

Pon-

Pontificisque & Vatis amicus
Æterna teges tempora lauro.
Vix ominato vox ea murmure
Vulgata totis diditur Italis,
Qua tauriformis Rhenus & Albula,
Quà ferus undas Bætis in æquora
Ibera volvit, nec paterno
VISTULÆ cessat geminare nomen
Fama Poëtæ.
Continuò ingentes animæ, decora
alta vel Tiaræ
Vel sceptra parvo quos populo eximunt,
Venam benignī protinus ingenI,
Sive ille certis verba legibus liget,
Seu velit aureæ
Liberas linguæ reserare ripas,
Attonito stupuêre sensu.
O Vates, placidos fortiter occupa
Portus. ô quid agis? jam nova puberis
Vulgi fluctuat unda:

Tu mentis ultra culmen & ingeni
Evectus, expertusque, raris
Auditum enarrabis ACUMEN.
Clamatur! auræ plausibus assonant,
Plaudit totis Roma Lycéis.
O quos tunc tibi TARQUINI
Sensus de tacitis ossibus eduxit anhelitu,
O quos ODDO tibi?
Quos tibi PETRUCCI, quos GODEFRIDE tibi? (Orphea,
Aut quisquis Lechicum pronus in
Et morum facilis, dives & ingeni?
Utcumque pubes Romula nobiles
Ardet per artes, SARBIEVIUM sonat,
Et sibi sæcula retrò
Quæcumq; magnis vatib9 tumebant,
Seu sale lætas spargere mentes,
Seu Lesboa iubet tendere barbita, &
Voce ciere viros, & pulchris funera in armis

Dice-

Dicere, in uno Dardana pubes
SARBIEVIO revocata gaudet.
Quis me tunc Italo sub Jove po-
neret?
Ut magnos fremitus inter, & auspices
Clamores, aliquis tuus
Monstrarem pariter manu,
Quo Duce fontes petii Cyrrhæ,
Et præcipitis juga Parnassi,
Longè antecedentem secutus.
Daphnides lauri, quibus impeditus
Aurea Vates tempora tollit;
Thespii montes, & amica Musis
Unda Pimplæ, volucris Bellerophõtis
Ungulâ excussi latices volante,
Quorum non expalluit haustus
SARBIEVIUS, faciles colono
Favete vestro; quoscque velit jugis
Sistere Pieriis, pronos submittite
colles,
Ite florentes animæque magnæ

Fassi-

Passibus lætis, Juvenes patentem
Irrumpite audaces Heliconis arcem,
Doctarumq; hederas præmia frontiũ
Vittasque lauri avellite postibus,
Assurgente choro Dearum.
Nunc tempus arcana Aonidum pede
Lustrare regna, atque irrevocabilem
Ætatis occasum & facilem emori
Vitam Pieridum sistere munere,
Et longum diffundere in ævum
Magni nominis Ortum.
At nos lentæ animæ, dum super ardua
Mentis pennigeræ vos rapit impetus,
Et tantas Aquilæ subitis alas
Dantis se in spatia ætheris
Et liquidum per inane Cæli?
Seu molles Elegos littora ad hospita
Fingemus patrii fortè Borysthenis,
Arguto Iberam seu saleBilbilim
Provocabimus rudes:
Aut si quando calor fortior incidet,

Sim-

Simplici chordas quatiemus œstro.
Vobis, dulcia pectora,
Seu manè Phœbus surget ab æquore,
Seu sera lassum Doris in humido
Componet ostro, ritè vocabimus
In vota cælum, ne benè præpetem
Abrumpat mora cursum:
Ne Ductor ales vester in avias
Sublatus Auras, non sine conscio
Agmine, vel vitiis iniqui
Laboret astri, vel supino
Aëre dejiciat caducas
Lentior alas.

GUILIELMI BOLMANNI *è Societate* JESU *ad* MATTH. CASIM. SARBIEVIUM *sacri adversus Turcas belli hortatorem.* XI.

AUdiimus? quænam illa alto generosa canôre
Aut Matris longè sonuit chelys, aut tuba Phœbi?

Audiimus

Audiimus? neque adhuc conspirat Gallia Ibero
Odrysias lacerare acies, atque impia Thracum
Agmina, & infandas ferro rescindere lunas?
Non arma arripiunt? non telorum ærea campis
Bistoniis latè riguit seges? at mihi dudum
Byzanti circum turreis, & mœnia Budæ
Circum, cannarum grando horrida ferratarum,
Et clamosa gemant tormenta, tonantiaque æra.
Cur non Austriadumque aquilas, villosq; Philipporum
Auratos Superi! mistimque micantia cerno
Lilia? me miserum! cur non Rhenoque Tagoq; Et

Et Rhodano vecti unanimes ventosa per alta,
Ostia Bistonii cœnosa irrumpimus Hebri, (bus amnem,
Inque caput fractis curvatum corni-
Trans Æmumque Istrumque Borysthenease; procellas,
Sarmaticas ultra ferimus pia signa paludes? (nia! & ô tu
O decus antiquum Byzanti! ô mœ-
Arx alta, Eoas latè regina per urbeis!
Infelix, quæ te crudeli compede vinctam (ponere Romæ
Erripere, atque Italæ rursum com-
Fortunata dies poterit? quæ dextra levare (niaq; arva!
Servitio? Voseque ô Solymæ, Jorda-
Vos sacri colles, silvæque, habitataque Divis (re!
Mœnia, divino tellus dignata cruo-
Sed si tanta piget momenta inquirere rerum; Debe-

Debemúsne etiam fœdæ ludibria genti?
Pro pudor! opprobrium telluris, & impia magni
Proluvies Orbis, Cælique & Numinis ira
Dicimur, obscœnique canes, damnataque turba..
Ipse ego per Scythicas acies, CASIMIRE, per arma,
Ipse per obstanteis arcus, per sæva Gelonûm
Spicula, per latos enseis, per scuta, virosque,
Vividus, & pulchro leti inflammatus amore,
Parte aliquâ ante alios, quêis aspera prælia curæ,
Devicti Ditis tendens insigne cruentũ
(Dextrâ insigne, hostem lævâ mortemque lacessens)

Par cuneo irrumpam, par Pellææque phalangi.
Flammivomæ balliſtæ, & fulminis acrior igne,
Eveniat! tantùm cælo mihi ſpiritus almo
Suppeditet, nec Muſa mihi SARBIEVIA deſit
Injectura faces animis, & nobile robur. (Æmus, Hebruſq;
Non mihi, ſit circùm, quidquid videt
Perluit, atque Hypanis, Strymonque & inhoſpita Neſſi
Flumina, Sithonias tendant inferre fariſſas;
(Quamvis torva micent oculi, froneque ærea; quamvis
Ora ſuper duplici facies ſtet ferrea barbâ,
Setarumque alæ ingentes, rictuſque jubati;

Non

Non ſi Barbarico cælum fremat omne tumultu, (ret aſtra)
Nec mihi ſi clamor terras & verbera Ora genaſve timor notet, aut præcordia tentet.
Martius intereà cælo calor influat oſſa,
Ingenteſque in bella animos SARBIEVIUS addat,
Et pavidum incuſet Pontum, & Neptunia ſegni
Æquora ſervitium minùs indignarier æſtu;
Quod vinctæ Cyclades, quod mœret Achaica Thetys;
Æthiopumque domos nigras, quæque oppida Ganges
Præfluit & cunctis captivum Boſporon undis;
Atque alia, Amoſidæ, Solymæoque æmula Regi:

Tantum ardet, tantamque animo
vim ſpirat ab alto.
Tu ne pone manu citharam, CASI-
MIRE, nec ulla
Cura vetet major grandeis convelle-
re nervos,
Et ſacra in diros accendere prælia
Thracas.

JACOBI WALLII *è Societate* JESU
Ode ad Lyram SARBIEVIANAM,
ſæpius EUROPÆOS PRINCIPES
ad recuperandum ORIENTIS IM-
PERIUM *animantem*.

XII.

QUæ Martiales barbitos incitat
In arma turmas? quos ſtrepitus
canit,
Bellique cauſſas? quas coire
Principum amicitias, & enſes
Pingues amico ſanguine barbara
In terga verti juſtiùs imperat

An

An rursus Alcæi minaces
Classica personuêre Musæ?
Sceptrique & iræ Pittacus impotens
Urbem insolenti servitio premit,
Sævumque detrectat superbi
Ferre jugum Mitylena regni?
Fallorne? tristi Luna Othomanidûm
Pallescit umbrâ: cornua contrahit:
Plenumque desperavit orbem,
Omne jubar minuente Vate.
Sic noctilucis pallida cornibus
Phœbe laborat, ter, Magicis sacris,
Spargente succos, terque Marsas
Canidiâ recinente voces.
Præsagus horror, quem Lyra Thracio
Incussit astro, sanguineas aquas
Pro rore sub noctem coëgit
Æmoniis fluitare cultis.
Tantisne credet posteritas minis
Natos in usum Lætitiæ modos

Fervere ut augusti malignâ
Regum apices violentur umbrâ?
8 Ite, ite, fortes, quò citharæ vocat
SARBIEVIANÆ clangor amabilis:
Ite & triumphatis Idumes
Ad numeros volitate campis.
9 Non molle quiddam, non quod Jonicis
Aptum choreis, auribus accinunt:
Docent in adversas phalangas
Ferre pedem benè temperatum.
10 Ordo, Gradivi nervus, aheneas
Stringit catervas. Ite canentibus
Plectris, Quirites: ordinatos
Fila regent numerosa gressus.
11 Lycurgus olim sic Lacedæmone
Pugnæ imminentis signa dedit lyrâ
Et miles observans modorum
Ibat ovans, placidoque veros
Mortis

Mortis timores carmine temperans, 12
Promptus ruebat pro patriis focis
Per tela, confusasque strages,
Per cineres, per acuta belli.
Ite, ite: sancto pulvere sordidos 13
Mavors coronis vestiet: hactenus
Niliique Jordanisque ripæ
Palmiferis viruêre silvis,
Vestrosque poscunt cædua vertices 14
Palmeta. Quin & barbita munere
Vostros adornabunt labores
Nobilibus potiore sertis.
Accendit omnes Martia buccina 15
Cantu: sed eheu! non nisi funera,
Vocesque supremas cadentûm
Docta sono tenuare rauco.
At illa, quæ vos increpuit, lyra 16
Benè ominato signa receptui
Datura, vulgabit decorè
Vulnus hians, obitasq; mortes,

17 Non ſolus olim luſit Olympicâ
Digno Palæſtrâ carmine Pindarus
Eſt qui Palæſtinis ſubactis
Sacra pari canat arma laude.

18 Nec ſola Dirce vidit Hymettiis
Thebana tingi labra liquoribus:
Apum Quirinarum labores
Obſtupuit Tiberinus amnis.

19 Et hoſpitalem Viſtula nectare
Madere ripam, quod ſibi Romulâ
Stipavit URBANUS Tiarâ
Mellifluos glomerante rores.

20 O magne Vates, ô Heliconidum
Myſtes ſororum, quem Deus incola
Muſæque, ſecurum pericli,
Pindaricos docuêre niſus;

21 Pars quanta laudũ, mella liquentibus
Stillaſſe labris? pectoris alveo
Dives refundis mellis agmen,
Nectareaque ruens procellâ

Sono-

Sonora vincis flumina, quæ Notus
Spumansque Nereus auxiliaribus
Dum juvit undis, versa secum
Tecta trahunt, pecudesque sorbent.
Talis superbos colligis impetus,
Altosque ripæ diruis obices
Effrænis, & fœdam Gelonis
Perniciem meditatus arvis.
I, perge, grandi mellifluos lyrâ
Devolve fluctus. Mox ubi publicas
Implêris aures, Martis ardor
Crescet equis, equitumq; turmis,
O quanta servo restitues gregi
Emenda totis pilea sarcinis!
Quot victor innectes Latinas
Argolico populo catenas!
Jo, ter jo! Si quid Apollinis
Divina quercus fatidicum sonat,
Verosque præsagit triumphos
Vaticinis lyra tacta Musis,

Dicentur olim Sarmaticæ fides
Viciſſe miſtas cum lituis tubas:
Credetur excantata Thracum
Luna tuo trepidaſſe plectro.

GUILIELMI HESSII *è Societate* JESU *ad* MATTH. CASIM. SARBIEVII *victricem Muſam*.

EMBLEMA.

XIII.

Philomela inter lyræ fides mortua
—— ANIMATA CANENTEM
EXANIMAT. ——

CUm teneri Philomela comes placidiſſima veris
Dulcibus auroram ſiſteret illecebris;
Et modò lenta trahens veluti ſuſpiria fleret,
Sorberet fractas garrula mox lacrymas;

Fortè

Fortè sub herbosâ recubans testudine Vates
Dicitur innocuas increpuisse fides.
Audiit has vicina canens Philomela canentes,
Cœpit & hîc primùm displicuisse sibi.
Ut tamen auderet, cantu perstabat inani
Cominus argutam sollicitare lyram,
Jamque susurrantum sonitus imitatur aquarum
Mox velut æratâ provocat arma tubâ:
Deinde sepulchrales singultit Præfica lessus,
Carmine concisas adnumerante preces,

Donec languida ſenſim & mortua ſuſpirando
Terruit attonitam lapſa repentẽ lyram.
Namque fides inter jucunda pericula quærens,
Concidit, & viſa eſt dicere, Cedo lyræ.
Hactenus hæc fuerit, non eſt modò fabula; poſtquam
Huc CASIMIRE tuos detulit aura modos.
Detulit, & toto ſiluerunt carmina Pindo,
Mœſtum neſcio quid viſa ſubinde queri,
Non equidem invideo: nec ſi philomela ſuperſit.
Emeritæ cupiã bella movere lyræ.
Et tamen hic aliquid tenui protrudimus aurâ.
Et tamen audebo dicere, ſi qua via eſt,

Si

Si quis in hoc Phœbi tenuatur spiritus ore,
Si qua vel extremis vox agit in labiis,
Fundimus hîc; si fortè lyrâ moriamur in istâ,
Dulce mihi fuerit te modulante mori.

Ejusdem in MATTH. CASIM. SARBIEVII *Lyram novos incantus ab* URBANI VIII. *Pont. Max. gentilitiis Apibus animatam.*

EMBLEMA.

In tensis Lyræ fidibus tres Apes.
APES VITAM DANT ANIMOSQ.

LYRÆ.

XIV.

DAulias Aonium moriens sortita sepulchrum,
Liquerat in tensâ corpus inane lyrâ.

Mellifer en geminis exercitus advolat alis;
Terna sed ante omnes accelerabat Apis.
Si benè perspexi, majoraque murmura sensi,
Rustica non fuit hæc turba, forensis erat:
Nata sub URBANO fuit hæc feliciter orbe,
Et tamen externam comis amare lyram.
Vix benè concussis volucrum trepidaverat alis,
Et tenui impulsu moverat aura fides,
Jamque per incertos strepero cum murmure nervos,
Ae numerum positis, ibat Apis pedibus;

Ocius

Ocius insonuêre fides, vocemque dedêre, (modos.
Carminaque ad lyricos accinuêre
Res nova (per Musas) & numquam cognita dixi:
Phœbeum, dixi, numẽ habetis apes?
Vosque lyræ graciles, vos fila tenerrima nervi
Vivitis, & vivam cogitis esse fidem?
State, micate fides, apibusque sonate secundis,
Exsuperate meos, sæcula parva, dies,
Altera promerito donec Lyra credita cælo
Obscurum terris non sinat esse POLUM.

JACOBI LIBENS *è Societate* JESU *Parnassus biceps Poëtis binis* HORATIO *&* SARBIEVIO.

XV. For-

HOrtè levem viridi captabam cespite somnum,
Quem facilem ventus lenis & umbra dabant;
Cùm mihi Apollineis visus consistere campis,
Hîc ubi bina sacris fons juga lambit aquis,
Culmine sublimis cantabat HORATIUS uno,
Colle nec opposito qui resideret erat.
O ego! Calliope votum sed inutile risit:
Est meritis sedes celsior illa tuis.
Serpe humilis, tenuesque elegos inglorius imo
Pangere turbam inter sub pede montis ama.
Ille meus (læto respectans signat ocello

Lau-

Lauricomum serto luxuriante caput:
Ibat ovans celso, quisquis fuit ille, cothurno,
Jamque Venusino multa timendus erat:)
Ille meus superis Vates caput inseret astris;
Deque duobus apex qui vacat, hujus apex.
Dixit. At ille celer superato colle parabat
Dulce locuturas sollicitare fides.
Et jam plectra movens vocat in certamen Honoris.
Fila Venusinæ non superanda lyræ,
Audieras; numeros neque spernere visus HORATI,
Nobiliore animas æmula plectra sono.

Sic

Sic mediis certans philomela reci
proca ſilvis
Ardet inexhauſtum deproperare
melos.
Laudis amor ſtimulabat, & artis con-
ſcia virtus,
Quæque aderat preſſis turba no-
vena labris.
Arbiter ipſe animos Phœbus tacito
ore miniſtrans
Alternũ purâ aombibit arte melos
Hic tonat Actiacos numero majore
triumphos:
Ille per audacis ſigna BOHEMA
Ducis.
Per FERNANDEAS acies, Aquilaſ-
que perennes
AUSTRIADUM, numero belli-
ſonante volat.

Alter

Alter & alter agros, silvas canit alter & alter
Hic citò mutatis blandus, & ille, modis.
Arte pari teneros canit alter & alter amores;
Arte pares ambo, non & amore pares
Flamma duellantes animos vorat æmula; neuter,
Quo dici possit nomine Victor. habet.
Donec colle pari geminos, in honore locavit
Pro paribus meritis, Phœbus utrũque pari
Quàm benè divisi geminata cacumina montis!
Signârunt Vates scilicet illa duos,

Sic

Sic erat in fatis, annos quandoque daturos
Par Vatum paribus nobile verticibus
Olim hoc fatidicus prævideratat augur Apollo,
Hinc gemino montem duxit in astra jugo.

FINIS.
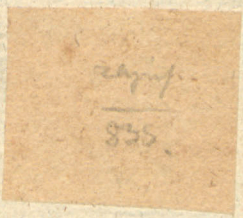
OPRAWĘ WYKONANO
w prac. introl.-konserwat.
Biblioteki „Ossolineum"
Data 22.9.62 podpis